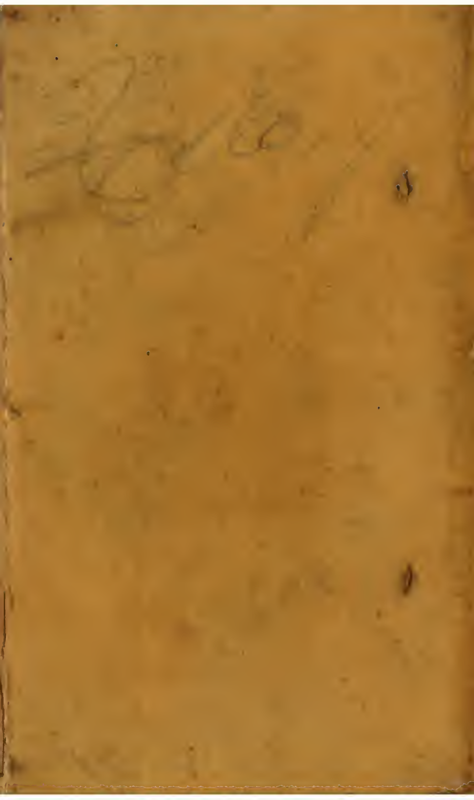

Vallumbrosani Monasterii S. Praxedis Romae.

PHYSIOGNOMONIÆ COELESTIS

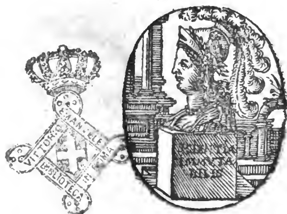
LIBRI SEX,

IN QUIBUS NON SOLUM, QUOMODO QUIS FACILE EX HUMANI VULTUS extima inſpectione ex conjectura præſagire futura poſſit, docetur: ſed etiam Aſtrologia refellitur, & inanis atque imaginaria demonſtratur:

AUCTORE

JOAN. BAPTISTA PORTA NEAPOLITANO.

Nunc primum in Germania typis divulgati.

ARGENTORATI

Impenſis Lazari Zetzneri Bibliopolæ.

M. DC. VI.

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO,

JOAN. ANDREÆ PROCHNICIO, PROTHONOTARIO APOSTOLICO,

Præposito Cracoviensi,

SERENISS. POLONIÆ ET SUECIÆ Regis in Regno Neapolitano Nuncio.

Joan. Baptista Porta, S.

MICITIA & consuetudine multorum nationis Polonæ, quæ mihi jucundissima semper fuêre; illectus, tuam quoque Illustriß. Prochnici, statim ab adventu huc tuo, ultrò expetere, adeamque me admitti, cupere non destiti. Volebam nimirum continuatam eam mihi cum Polonis esse: præterea tuâ quoq; frui, quam mihi non minus gratam fore, tuiipsius mores, illustrium natalium sanè indices pollicebantur seriò. Ac dum præstarent, (non me enim meum de te fefellit judicium,) cœpi cum meo volvere animo, quanam potissimum ratione meum in te amorem ac observantiã declararem, totiq; si illud fieri unquam posset, orbi testatã facerem. Quare ad perficiendum propositum non incommoda sanè obtulit sese occasio. Sub prelum dandus & evulgandus mihi erat liber hic Physiognomoniæ Cœlestis, non minus utilis, quàm curiosus & cui ex se apud eruditissimũ quemq; sat spero fore cõmendationis. Eum sub tuo nomine emittendũ decrevi,

æquâ lance, uti illum â te illustratum iri, ita vicissim ad te quoq; ab eo aliquid honoris rediturum certò persuasus. licet tuarummet laudum ingens sit cumulus, in ijs præcipuè, quæ ab ætatis nostræ memoria remota: Sed quæ tu pro modestia innata, dissimulata velis, & quorũ cognitio aliundè nobis habenda fuit. Nam Gentilitiæ tuæ nobilitatis primordia si in memoriam revocanda sunt, ea fuere apud vestrates Ruthenos semper illustria, antiquissima. Russia etenim prius habuit suos Reges quàm Polonia, adeò, ut etiam ante Christum natum. Majores verò tuos, Duces de Bibel, maximo illic inter suos loco fuisse, nec recenter, ut sic dicam, enatos, facilè videre est, tàm ex amplissimis bonis hæreditarijs, quæ in terris Præmisliensi & Leopoliensi possederunt semper; quàm ex rebus præclarè gestis. Nec deesse ibidem plurimos audio, qui exactam, & quasi per manus traditam, ac si quis volet uberiorem, habiturus eam facilè ex actis inscriptionum, & variarum bonorum hæreditariorum dispositionum olim factarum, quæ ibidẽ Præmisliæ, ac Prævorscij asservantur nunc quoque. Majori tamẽ illud argumento est, maximam fuisse prosapiæ istius etiam apud externos celebritatem, quòd, Bonfinio rerum Pannonicarum scriptore luculentissimo teste, unus ex illis Ducibus in Regem Ungariæ ante sexcentos annos fuerit electus. Qui tamen partis & factionis adversæ perfidiâ haud diu vivere permissus, sed in spacio paucorum dierum ab ijsdem trucidatus est. Cumq; ob facinus tam atrox ad arma utrinq; cõcurreretur, illinc ad vindicandam Regis sui mortem, hinc verò ad sese tutandum: asseveratione istius partis, canem se, non Regẽ è medio sustulisse, (medium siquidem canem, supra insignia

signia trium fluminum & supra Galeā in Scypho tua defert familia) sic elusa omnia, ut etiā fuerint pacata. Sed tempus rerum edax, qui nihil sinit eodem permanere statu, eodemve subsistere loco, immutavit omnia. Divinâ factum providentiâ, quod Rußia in ditionem cesserit Polonorum, atq; eâ occasione fidem Catholicam Romanam tota ferè nobilitas nobilißima illius Provinciæ sit amplexa. Majores tui pertinacius aliquanto in suo Schismate Græco perstitere, indignum fortè, si non magnitudine, at saltem constantiâ suâ rati, qui in re tam seria faciliores sese, quam par erat exhiberent. Cessêre tamen & illi voluntati Divinæ, aliorumq; exemplo de obstinatione sua decessere, avitâ religione suâ relictâ, & fide Catholicâ à ducentis ferè annis receptâ. Sed & alia tuam non minus opibus, quam antiquitate generis illustrem familiam incesßit mutatio. Crebris bonorum stabiliū in stirpes primùm, demùm in capita divisionibus; tum & fœminarum, quæ aliquibus fuere unigenitæ in hereditate succeßionibus; factum, ut præcipuis ex ijs quasi è manibus elapsis; Prochnicum Oppidum cum Castello, & non paucis villis tantùm in stirpē propriè cesserit tuā, & à quo jam tua nunc tuorumq; denominatio. At hic quoq; iterum, multas eædem, quas enumeravi causæ, nec minores avi tui paterni in curia, intulêre progressu temporis mutationes. Illustri tamen loco etiā ex eo, ut sic dicam, nido, tuos majores fuisse apud suos semper, vel ipse Martinus Cromerus annaliū Polonicorum scriptor accuratißimus, Bernardus demū Vapovius ejusdem Chronicæ cum suo fragmento adjunctus, sanè mihi & toti orbi testis luculentißimus. Egregiam facit uterq; multis in locis mentionem Prochnici

orum, Nicolai videlicet Episcopi Camenecensis prudentissimi, cujus opera Rex suus in multis legationibus per id temporis usus. Nicolai item Castellani Premisiensis, Regni Consiliarij, & Senatoris magnæ ob usum rerum autoritatis, demum & Petri, militia tum clari, ut reliquos taceam, cum mihi digito hæc commonstrasse intento sit satis. Et jam ad tuā ipsius personam dirigenda mihi esset oratio, deq; tuis laudibus dicendū aliquid. Sed ne, vel ego non sim enumerandis illis sufficiens, vel tua modestia nō eas velit respuere, silentio potius te veneror, & meum cultū unicè tibi sanè debitum ex animo defero. Non, nisi magno tibi debet esse honori, & apud tuos Polonos, quum tu præ cæteris Serenissimus, & & Prudentissimus Rex tuus negocijs hoc loci suis destinaverit, & apud nostrates hic, qui tuam in tractandis illis dexteritatem, ac solertem diligentiā suspiciunt omnes. Quamvis & multa sint alia, quæ tui memoriam haud facilè hic è memoria evelli patiantur multorū. Amabilis omnibus es, misericordiā in pauperes, benignitate in religiosos, liberalitate in egentes, magnanimitate in pares, hospitalitate, candore, humanitate in omnes: adeò optimè tui cum virtutibus ac pietate contemperati mores, ut vel primo aspectu quilibet te judicaverit, & nobilissimo natum loco, & bonum sacerdotem. Servet te diu incolumem Dominus, loco etiam in Ecclesia sua nobiliori, quo major, & tibi exercendarū virtutum tuarum sit opportunitas, & in te vicissim ex ijsdem redundet honor.

Quantum

QUantum apud omnes gentes, omnibusq; temporibus divinationũ artes semp̃ præstiterint, argumento sunt tot libri à præstantissimis undequaq; viris, tũ antiquis, tum recentioribus, Græcis, Latinis, & Arabibus descripti: Inter quas ars, quæ ex syderũ natura, situq; futurarũ præscientiã rerũ sortitur, præfulsit; utpote, quæ certioribus demonstrationibus præ omnibus subnixa videretur. Ipse ab ineunte pueritia adeò ferventi desiderio ad eã perdiscendã ferebar, satis enixè, curioseq; ejus secreta pervestigando, ut huic scientiæ me totum emanciparẽ. At postquam summorũ procerũ jussu è catholicorum scientiis sublata est, quantò eam prius ardore cõquisieram, tantò postea toto animo exhorrui, & ex mẽte eliminavi. Cumq; alio judicio examinarẽ, quàm pri' didicerã, tandẽ cõperi Astrologiã non nisi fictã, & imaginariã esse scientiã, & quicquid veri in ea esset, nõ nisi ex sola & mera Physiognomonia esset, sed ab ejus scriptoribus, ut eam magnifacerent, & hominibus gratificarentur, inter sydera cẽturiata est, utpote ad cœlestes influxus, & nobiliores causas sublata, cœlestior, & divinior scientia censeretur. Contra hanc Astrologiam multi non dilutæ, aut vulgaris authoritatis viri incesserunt, suasq; ingenii vires exacuerũt, sed meo quidẽ judicio supiniori diligentiâ & perspicacitate, quippe minimè scopum attigerũt, nam dũ cœlorum influxus avellere conantur, nõ divinationis causas, sed cœlestiũ orbium motus, & syderũ progressus ignorantiã astruunt, ob id à præstãtissimis Mathematicis, & Philo-

ſophis ſatis evigilatè reſponſum eſt. Nos verò Aſtrologiæ inanitatem alio modo deſtruere conati ſumus: nam quod ipſi nil eſſe dicant, quòd planetariæ nō ſubiicerēt poteſtati, nos elementariis qualitatibus, quibus hominis corpus conſtituitur, famulari dicimus. Ajunt enim, qui Joviam præfecturam ſortiti ſunt, ſunt albi, cum quadā coloris commendatione, capillitii mediocris, nigris oculis, ac benè magnis, ac venerabilis formæ, moribus decorati, magno animo, magnaq; appetentes, & qui ad magnos actus ſemper inflentur, nobilis, glorioſus, & in geſtis imperioſus, lætus, & ſimilia. Sed quę ipſi ſyderibus, quibus unūquemq; noſtrū emancipari dicūt, & inde formę, morū, & fortunę benignitatē, nos è qualitatib⁹ evenire dicimus: nam imperat ei qualitas calida, & humida, veluti aërea & ſanguinea, & qui hujuſmodi temperaturā ſortiuntur, & ſimilē formam & mores conſequūtur, ut in noſtra humana Phyſiognomonia ſatis dilucide diſputatū eſt. Mitto quod ſi hominū mores, & formas veſtigentur, ex quibus formentur, clariſſimè eorum coarguitur fallacia: nam ex parentū ſanguinis qualitate, quæ ſeminio præeſt, concipitur foetus in materna alvo, & poſt quadraginta dies advenit ſpiritus, talesq; mores ſortietur homo, quales embryonis temperies largitur. Quid igitur genitalis hora cum foetu, ſi mores octo ferè menſibus prius contracti erant? Et quia id tempus ignotū, neſcio quid de analogia & convenientia blaterāt inter ſeminis caſūm, & è materna alvo egreſſum, cum nulla inter hæc tempora intercedat ſymboleitas. Addidimus

mus præterea non inutilem doctrinam, quomodo Astrologi id, quod longis temporum curriculis, variisq; experimentis didicerint, unico intuitu, oculos in cęlum sustollendo, syderaq; contemplando addiscere poterant: quippe ex eorũ Physiognomonia, colore, motu, quantitate, pulchritudine & deformitate dilucidè cognoscuntur. Jovium, ac Venereum sydus peramoeno, ac jucundo fulgore coruscans, coelesti claritate adeò præcellit, ut naturæ majestatem quandã præsignet, persimiles effectus spondet, venustos & augustos homines reddit, vitam gloriosam, splendorem, & perennes opes largitur, & ob id salutare sydus dictũ. Contra Saturnium, quia fœdo, luridoq; pallore livescit, q. oculos lancinans, melancholicos, ejusq; morbi alumnos obnoxios viros reddit. Martium, horrificum sydus & minax, rubentes homines, iracũdos, sanguinarios, prælia, lepram, & feros lichenes pollicetur, adversa, infœliciaq; dicta, quæ omnia latius universo opere demonstrabuntur. Nos primo hoc libro planetarum physiognomoniam describem⁹, & quos mores, morbos, magistratus, & fortunas præstent: & quomodo ex eorũ aspectibus cognosci possint, & hæc omnia non syderum influxu, sed ex ipsis elementorum qualitatibus manare.

INDEX CAPITUM SEX LIBRORUM DE PHYSIOGNOMONIA Cœlesti.

LIB. I.

LIB. II.

IX.

XLVI.

CAPITUM.

XIII

INDEX CAPITUM.

FINIS.

JOAN.

JOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLIT. COELESTIS PHYSIOGNOMONIÆ LIBER PRIMUS.

QUID INDOLES, VEL ASPECTUS dignitas sit.

CAPUT PRIMUM.

Icabimus hunc librum hominũ indoli, sive characteri, vel aspectus dignitati, vulgus (*ariam*) vocat, quam è materna secum devehunt alvo, ut augusta, spectataeq; majestatis, sic servilis, abjecta, angustaq;: ex his enim velut è fonte quodam cœlestis nostræ Physiognomoniæ præsagia pendent: unde lectores rogatos velim, ut toto ingenii conatu, quæ scribimus animadvertãt, nam potius mentis acie, obtutuq; comprehenduntur, quàm verbis describi queant. Multi sunt, qui hæc nulla arte didicerunt, sed ab incunabulis secum attulerunt, ut in eventibus præsagiendis ex aspectu hominum mentes in admirationem cõverterint. Ex his unum nostro ævo cognovimus Matthæum Tafurium de Soleto, virum in omni doctrinarum genere extra aleam positum, qui inter alias, adeò in hac arte celebriter eminebat, ut solo aspectu mortes, vitæ discrimina, & eventuũ tempora, ex-

nerit: contra si qui despicabili indole, contemptui nobis sint, victos & infœlicia deprecemnr. Huic cõtraria altera est indoles servilis, tetrica, lugubris, &, nescio quid, secum noxii, miserabilis, & horrifici afferens, ut qui in eos cõverterint oculos, aliorsum vertant, aspectum horreant, tanquã aliquod malum, & infaustum aspexerint, unde odio habeant, mala, infœlicitatem & mortem imprecentur. Hi omnes miseriarum, & infœlicitatum pleni, nil eorum, quæ concupierint, adipiscentes, sed ærumnarum & paupertatum hæredes. Hac arte quamplurimos nostros familiares juvimus, ut pericula diverterent & ad dignitates ascenderent. Paulo ante quàm hæc scriberem, amicum admonui, ut infœlicis cujusdam, & tetrici hominis societatem vitaret, renuit ipse, cum se ab eo ditari promissum esset, accidit, ut cum in spelunca à Gubernatore pecuniam adulterare reperti essent, paulò post ambo è cruce laqueo pependerint.

SACRORUM SCRIPTORUM SENTENTIA DE EJUSMODI CHARACTERE.

CAPUT II.

OPeræpretium nobis videtur, antequam nostram sententiam de ejusmodi charactere proferamus, ita cognitu, relatuq; difficili, antiquorum opiniones vestigemus, quid de eo senserint, & initiũ à sacris scriptoribus, & vetustiorib⁹, ut decet, auspicemur. Inquiunt.n. hanc formã esse mun⁹ cœlitus datũ, non cœlitus, quasi ab ipsis planetis, fixis

ſtellis, aut eorum aſpectibus, ſed ab ipſo creatore Deo, qui hoc charactere quoſdam præſignat, & decorat. Eſt enim hic character pulchritudo, ſplendor, majeſtas, paradiſi, angelorum, ac denique ipſius Dei ſimulacrum, in quo pulchritudinis, ſplendoris, & majeſtatis ſumma eſt. Boetius Romanæ eloquentiæ lumen, de eo ſic cecinit.

Pulchrum, pulcherrimus ipſe
Mundum mente gerens.

Et ob id retinet, moraturque aſpicientium oculos: quia pulchritudo eſt viſivæ objectum conveniens potentiæ, & oculi pulchritudine delectantur. Sic contra aliò convertuntur, & rem viſam horrent, ubi Naturæ defectum, & malè concinnatam proportionem aſpiciunt. Et turpitudo eſt inferni, vel potius ipſorum Dæmonum imago, in quibus omnium turpitudinum, & miſeriarũ ſumma eſt. Nam & Porphyrius Dæmones, quorum animi iniqui ſunt, corpora item deformia habere dicit. Fuitq; veterum Philoſophorum vulgatum elogium, quod Deus animam in corpus miſſurus, tanquam in ſuum hoſpitium, primo & dignum præparat, & animæ, quam ornandam virtutibus providet, ſpecioſiſſimum corpus ſæpius concinnat, quaſi exuta humanitate penitus ad divinam gloriam anhelet, velutì à Deo data. Legimus in epiſtola Lentuli ad populũ Rom[...] de Christo Servatore noſtro, ſerenam fron[tem] habuiſſe, divina quadam majeſtate plenam, vultum venerabilem, quẽ intuentes poſſent & diligere, & formidare. Et tradit Nicephorus in hiſtoria Eccleſiaſtica, quod Abarus

gabarus eximiũ pictorem ad Jesum miserit, ut accuratè ejus faciem delinearet, quam cum pingere multum ille conaretur, voto frustratus est, divinitus quippe splendor, & gratia in ejus vultu commorans erat impedimento. Idem de sanctissima Maria virgine ejus matre scribit: nam eam in suo oratorio Dionysius Areopagita gratia videndi nactus, contuens oculorum suorum splendorem, & sui vultus majestatem, dixit. Si ignorarē Deum esse purum spiritum, non alium, quàm hanc Virginem Deum esse prædicarem, & nisi fide roborárer, non putarem Deum esse formosiorem. Tantamq; insuper puritatem, & castitatem suo vultu, & oculis demonstrabat, ut quicunq; eam aspexerint, carnis desideria illico in illis retunderet. Et Josephus libro De antiquitatibus, scripsit, quod Deus tanto favore Mosem prosecutus est, quod puer visus à Thermute Pharaonis filia, non minus pulchritudine, quàm divina forma excellentem, ut scirpeo lectulo è fluente rapto, eum exceperit, & per adoptionem suum filium fecerit. Davidem multa per Deum facturum decorasse, legitur primo Regum, decora facie, & omnibus virtutum ornamentis. Ecce vidi filium Isai Bethlehemitem, bellicosum, prudentem verbis, aspectu pulchrum, decoraq; facie. Et Joseph ea corporis pulchritudine, & decoro aspectu fuit, ut mulier ad insaniam eum videns pervenerit. Ipse etiam Deus Divo Bernardo Abbati peculiari gratia corpus aptaverat, ut in ejus carne spiritalis quædam majestas videretur, & in ejus vultu claritas quædã

nō utiq; terrena sed cœlestis præfulgebat, in oculis quædam angelica puritas, & columbina simplicitas radiabat, tantaque erat interioris hominis pulchritudo, ut quibusdam inditiis foras erumperet, & de cumulo in terræ puritatis, & gratiæ copiosè perfusus homo quoque exterior videretur: Et ne longius evagemur, poterit quisque ex sacris libris quamplurima de sanctis viris testimonia conspicari.

PHILOSOPHORUM DE CHARActere opiniones.

CAPUT III.

Nunc videamus, ecquid Philosophi, Medicique de ejusmodi referant indole. Inquiunt enim; formam hanc nobilitare, & decore plenam à purissimo, & subtilissimo nobilium sanguine provenire: scilicet Regum, Procerumque; adeò, ut, si aliquem insigni hoc charactere indicare vellent insignitum, regia forma præditum dicant. Themistius Euphrada in oratione de clementia Theodosii Imperatoris inquit: Nascitur Rex inter homines, sed tam raro, & post longa annorum intervalla tūc, scilicet, cùm animi pulchritudo cū corporis excellētia conjūgitur, & cōmiscetur, atq; is certè magnus est Rex, cujus est forma & species integra, omniq; ex parte absoluta, & perfecta. Priamus apud Homerum Agamemnonis formam & majestatem contemplans, & si quis esset, ignoraret, similem regi confitetur. Hector, ut à Darete memoratur, regis filius dicitur vultu fuisse venerabili, &

li, & animo magnus, civibus clemens, & dignus. Sed argumenta, quæ ad hoc confirmandum afferunt, sunt. Quod Principes & Reges è materna aluo educti, in cunis, & militum brachiis jacentes, nobilissima sanguinis insignia præferunt, ut si qui fuerint, ignorarentur, vultus decor, & præstantissimi splendoris imagò, se è magnatibus natos confitebuntur. Argumenta ex historiis petūt. Demetrius, referente Plutarcho in ejus vita, forma fuit oris adeo egregia, adeòque præstanti, ut pictorum, aut sculptorum nemo similem unquā potuerit effingere: nam gratiam simul & terrorē, tùm gravitatem & mansuetudinem quandam præseferre videretur. Aspectus admirabilis splendor, regia quadam majestate conjunctus, ut ad stuporem simul & gratiam hominum concitandam natus esse videretur. Scribit Josephus libro De bello Judaico; Judæus quidam formæ similitudine se Alexandrum esse mentiebatur, sic multos fefellit, multisque muneribus à Judæis donatus, tantaque erat aspectus similitudo, ut, qui eum puerum viderant, illum esse jurarent. Sed Cæsar, qui eum prius viderat, & si is plane sine dubio videretur, ex corporis duritia, & servili forma commentum deprehendit. Romulus & Remus in Tyberim projecti, à lupa, & demum à pastoribus educati, ubi ad viriles annos pervenerunt, non subulcis, bubulcisve similes erant, cum quibus educati erant, sed (ut par erat) formæ dignitate, & animi magnitudine viros Regum, & numinum satu æditos referebant. Æneam formæ dignitate,

& pulchritudine commendat Virgilius.

Ipse ante alios pulcherrimos omnes
Infert se sociis Aeneas.

Alexander Magnus suam imaginem ab aliis cōtaminari noluit, sed universo orbi edixit, ne quis suam effigiem temerè effigiaret ære, colore, aut celamine, quippe tantùm Polycletus ære, duceret, solus Apelles coloribus delinearet, solus Pyrgoteles celamine excluderet, ut in torevmatis, statuis & tabulis idem vigor animi bellatoris, & immensa sui excelsi animi indoles, idem ingenium maximi honoris, eadem gloria relicinæ frontis videretur. Idem evenisse memini in Aloysij Estēsis Cardinalis vultu, oberrabat enim circa ejus vultum regalis indoles, & majestatis plena, fortasse à Regio sanguine Ludovici undecimi avi sui Gallorum Regis.

MEDICORUM DE INDOLE *opiniones.*

CAPUT IV.

AT Medici penitius rem inspicientes, in adversum clamitant, inquientes. Si ex natalibus, & cunis hanc indolem Magnates præse ferūt, non ex hoc causas exponunt, debent enim causam vestigare, unde id eveniat. Sed Medici causam explicantes, dicunt id ex cibis, quibus vescuntur evenire, quippe delicati, & facile coctioni parentes, optime digeruntur, sanguinemque gignunt clarum, purum, & subtilissimum, qui per venas dilabens,

dilabens, mollem carnem, delicatulam & coloratam creant. Præterea otio indulgentes, ac domi viventes, ægerrimeq; labores subeuntes, spectatæ pulchritudinis facies, ac roseo decore renitentes habent. Contra verò subulci, rustici, & pastores, continuò porris, cæpis, alliis, & radiculis vescentes, aliisq; crassioribus eduliis, quæ duræ coctionis, crassæq; compactionis, humores crassos, ac fœculentum gignunt sanguinem. His additur, quod sunt montium accolæ, sub dio degentes asperis in cœli regionibus, & temporibus, frigoris & caloris contrarias tempestates tolerantes, sic etiam vigilias & summos labores, tetrici, severiq; vultus, & horridi evadunt, dura, sicca, & ferina cute obducuntur, hispidaq;, sicut agresti foris indole, sic intus rudibus morib⁹ contaminantur. His causis superadditur, quod qui tenui, & delicato victu utuntur, ac otio indulgent, temperie calida, humidaq; mediocri constant, & hoc temperamẽtum est illud, quod spectatæ pulchritudinis formas creat, in quibus hæc indoles nidulatur: contra qui agresti cibo, vigiliis & laboribus studiosius se dedunt, sicca sunt cute, deformes, & horrido fiunt oris ductu. Calidum enim & siccum, innata reluctante duritia, ac naturæ inobediens, obstat. Natura enim omnia numero, proportione, & ordine absolvit, & si ipsa ad absolutam formã & dignitatis specimen anhelet, à duritie prohibetur. Contra humor, & calor à duritia alieni, Naturæ suæ mollicîei obedientes; egregiam formam, & augusta indole renidentem largiuntur, ut ipsa

suum opus absolvat. Unde liquidò deprehendi potest, nullam ferè, aut raram in calido, & sicco decoram, & conspicuam faciem posse conspici. Arridet ad hanc doctrinam insigne Aristotelis problema. Cur efferis moribus sint, qui nimio vel æstu, vel frigore colunt? optima enim temperies non modo corpori, sed intelligentiæ homini prodest, excessus autem omnes divertunt, ut corporis & mentis temperamentum pervertant.

ASTROLOGORUM DE INDOLE opinio.

CAPUT V.

Sed formam, vel indolem à cœlo fixis scilicet, vagisque stellis manare, inter Genethliacorũ placita sancitum est, ac eorum facies majori decore, & majestate coruscare, quorum in ortu per eorum cursus, recursusque beneficarum stellarum fuerit interventus: imò ab omnium principe Ptolomæo testatum est; Munus esse Jovis venerabilem formam largiri, ac majestate plenam. Eandemq; sortiri potestatem Venerem, nisi quòd fœminæ molliciei, & pulchritudini accommodatior esset. Julius verò Maternus à Sole, quòd luminum prærogativa cæteris præcedat, quasi luminis fonte, formam splendore plenam donari. Hali verò splendidiorem, & quòd sint Planetæ, qui corpora distorta, vilia, & miserrima forment. Et Augustum Cæsarem scribunt, non quòd Accia noctu Apollinis templum ingressam, ac somno sopitam

ſopitam draco compreſſerit, ac decimo menſe natum peperiſſe, & Apollinis filium vocatum, ſed quia in ejus natalitio Solis aſtrum maximè præſtiterit. Unde oculos habuit claros, & nitidos, quibus exiſtimari volebat ineſſe aliquid divini ſplendoris: gaudebatq; ſi quis acrius contuenti, quaſi ad Solis fulgorem vultum ſubmitteret, ut ſcripſit Suetonius, Et Alexandrum Macedonem, quod Sole Leonem ingrediente, & Saturno Taurum cõceptus eſſet, capillorum criſpitudinem, citrinum colorem, & oculos claros retinuiſſe, & ut Sol præ cœteris clarus in Leone, ſic univerſo dominatus eſt. Ex tauro frontem, & ferociam, torvum aſpectum, & multam iram, & robur habuiſſe. Itemque ex horum benignitate proſpera, & ſalutaria præſagiri dicunt, veluti ad ſublimia magiſteria, ad magnos honoris gradus, divitias, famam, & ingentem gloriam evehi. Contra autem deformis, mœſta & infœlix indoles ex maleficis ſtellis evenit, veluti Saturno, & Marte, & ex eiſdem adverſa, & terribilia minantur, & qui tales ſortiti fuerint ortus, ad miſerabilem ſortem perventuros.

MEDICORUM, PHILOSOPHORUM, *& Aſtrologorum opiniones refelluntur, & Authoris ponitur de indole.*

CAPUT VI.

Sed quòd Philoſophi & Medici dicunt ex nobiliſſimo Magnatum ſanguine ejuſmodi indolem provenire, clariſſimè redarguitur. Nam pleroſq;

plerosq; legimus ex infima hominum plebe, veluti rusticorum, & pastorum, & tandem indolem hanc, decore, & dignitate plenam secum è materna alvo detulisse, ac denique ad summos apices, ac rerum fastigia decurrisse.

Tamerlanus ex humili loco natus, humillimis parentibus, regiam tamen indolem præseferebat, adeò fuit ingentibus præliis, & victoriis fortunatus, ut maximus Scytharum Imperator evaserit. Carmagnola agrestis viri filius, & subulcus adhuc puer, in eo vivacis ingenii & bellici Ducis indoles præfulgebat, qua à prætereunte milite animadversa, pro armigero puero secum adduxit, per varias victorias ad claros militiæ gradus evectus est, & ejusmodi exemplis jam historiæ plenæ sunt. Sed quam Astrologi dicunt ex stellis evenire formam, nos ab ipso temperamẽto, ac characterem illum, regiamq; indolem non aliò evenire, quàm ex elementorum temperata qualitate, & optima earũ proportione, & potissimũ in sanguinis temperamento, quasi naturæ aspirantis donum, ut quibus eam dederit, cumulatè bona multa contulerit. Plotinus id videtur sensisse. Esse naturaliter intus bona, quæcunq; sic extrinsecus verè pulchra, quippe quod ex interioris formæ perfectione, atq; seminariæ rationis victoria super miseriam proveniat externa formositas. Contra servilis, abjecta, & miserabilis in phlegmatica, & melancholica sæpissimè visitur. Dixi indolem illam imperio dignam, qua quicunq; caruerit, neq; regendis populis, neque ducendis exercitibus valet.

Est

Est enim illa maximum animorum conciliabulũ, ut facile à civibus, & advenis obediatur, suoque pareant imperio. Contra illa, servilis indoles operatur, ut dedignetur homo, animal superbum, deformi, ac servilis vultus homini servire & uti à natura malè formato, ita à subditis spreto. Alexander Magnus faciem majestatis plenam & divinitatis à cœlo sortitus, in Indiæ urbem è muro se dejecit, solus in medio inimicorum persistit, Barbari territi à bellatoris vultus majestate, non propius pedem ferre audebant, sed circumfusum telis eminus petebant. Sed quod ejus formæ decor ex optimo provenerit temperamento, inditio erant eius membra & os, ita svavissimum odorem exhalasse, ut interiores tunicæ mirabili fragrantia complerentur. Theophrastus plantarum libro optimum odorem ex temperata siccitate provenire sentiebat. Non igitur faciei decor ex cœlo, sed ex ipso provenit temperamento.

ASTROLOGORUM OPINIO, DE Orientali, & Occidentali charactere.

CAPUT VII.

Sed ut ad Astrologorum commenta redeamus, inquiunt: Regias Stellas cœlo fixas, regium majestatis fulgorem præstare, & singulares planetas & simul commixtos, signa Zodiaci, imagines & fortunata genituræ loca regium characterem largiri posse. Sed Orientales planetas, & sydera dubia, & fortunas dicere, contra autem Occider-

cidentales infortunas,& insalubres, ac Orientales formam dare claram, coruscam, scintillantem, coloratiorem, majorem, & tandem pulchriorem, & ex inde fortunatos, & virtuosos dici. Contra Occidentales, obscuram, excoloratam, fuscam, minorem, & tandem turpiorem, & exinde infortunatos & insignis gloriæ expertes, & non virtutes, sed vitia virtutibus proximiora sortiri. Ut si solaris indoles Orientalis liberalem hominem faciebat, eadem Occidentalis faciat prodigum, vitium liberalitati proximum. Oriẽtalis & fortunatus Saturnus parcum facit natum, Occidentalis, infortunatusque avarissimum & sordidum. Idem quoque dispositor Orientalis hominem mellini coloris reddit, id est aurei, clari, mediocris crassitiei, & aptæ corporis constitutionis, at Occidentalis obscurioris, vel nigri coloris, corporis macilentioris, ac denique turpioris, idque longa observatione, multorumque curriculis annorum observâsse, & posteritati mandâsse tradiderunt. Est enim Oriens dextera, ideò signa in dextra corporis parte fœliciora, in sinistra prodigiosa: ut latius in sequentibus. Quod & si oculos in cœlum sustulissent, ex planetarum ipsorum aspectibus cognoscere potuissent citius, rectiusque quod longa, & diuturna observatione didicerunt: nam si quis diluculo ante Solis jubar exortum, ascendentes supra horizontem planetas contemplabitur, eos ipsos longè majores, coloratiores, luminis majestate præcellentes, splendorem undique jaculantes, veluti scintillantes,

& tan-

& tandem omninò pulchriores: quorum rationes in nostra perspectiva adduximus. In crepusculo enim aër, ex præcedentis noctis humiditate vaporibus plenus, & adhuc roscidus, aspicientiũ acies deducit, ut qui per interpositos vapores inspiciantur, unde majores, fulgidioresque comprehenduntur. Contra autem cum occidunt, quia omnes vapores amoti, ac diurni caloris vi, in tenues auras deducti planetæ sine ulla splendoris prærogativa, omni prorsus ornamento carentes convisuntur. Unde ex eorum fulgore, ex quo videntur luminum majestate præcellere, prospera, & salutaria spondere videantur. Sic Occidentales ex eorum excoloratis aspectibus, languidisq;, adversa, mœsta, & terribilia præsagire.

QUOD NON EX ORIENTALIBUS, Occidentalibusq; planetis, sed ex purissimis, fæculentisq; humoribus prospera, & adversa proveniant.

CAPUT VIII.

SEd, ut veritatis ratio liquere possit, commentum aperiamus. Res enim se aliter habet, quàm isti putant, & id non à syderibus, sedè naturæ humoribus, & purioribus, fœculentioribus eveniunt. Sunt enim in aliquibus viris humores adeò tenues, lucidi, defæcati, delicati, & clari, ut faciẽ candidam reddãt, roseo colore coruscã, vividã, venustamq;, ut maxima jucunditate aspicientiũ oculos alliciãt, & in sui contemplationẽ remorẽtur

& hi

& hi ſunt, qui honoribus elati, magiſtratus, principum familiaritates, & imperium voluntatum conſequantur, cum quibus familiaritates inierint. Ex optimis enim humorum qualitatibus, optimi plerumque proveniunt mores, ut ab omnibus amentur, deſiderenturque. Sunt enim honeſti, fideles, benevoli, amici, obſequentes, prudentes, animi regalis, periculorum contemptores, ſecreti, & tandem quicquid ex heroicis moribus poteſt provenire: ob id Principibus & Regibus chari, à quibus quæcunque poſcunt, obtinent, honores, magiſtratus, & his inſtrumentis omnes infortunas evadunt. Sed cur id eveniat, ratio in promptu eſt. Prudentia, & animi virtute pericula evitant: magnanimitate & liberalitate ſubditorum animos devinciunt, honeſtate, fide, & obſequio à proceribus amore proſequuntur, ſedulitate acquirunt divitias, parcitate conſervant, nullis obnoxii, ob id iis nullæ parantur inſidiæ. Unde mores potiùs à temperamento, quàm à ſtellis eveniunt. Contra autem ſunt homines adeò fæculentis, impuris, atris, turbulentis, noxiis, putridis, & atrâ bile combuſtis humoribus, ut eorum aſpectus reddant obſoleti coloris, ſqualidos, tetros, horribiles, deformatos, lugentes, mœrentes & melancholicos, ut tacita, & noxia quadam triſtitia horribilitateque aſpicientium oculos ſauciet, & conturbet, ut aliorſum vertant. Hiſque humoribus ſubſequuntur ferini barbari, ſylveſtres, ſtolidi, & macilenti mores, fraudulenti, ut eorum peſſimis moribus odio habeantur & inſidientur,

ſidientur, in bonis damna patiantur, infortunati, infœlices & miſerabiles, continuò infirmitates perpetiantur inſanabiles & pernitioſas, quia corruptis & noxiis humoribus ſcatent. Unde non à ſtellis, ſed à peſſimis humoribus evenire nullo dubio opinantur. Socrates Alcibiadem Phædrum, & poſt Phædrum Carmidem adamavit, quos comæ decor, carnium lævitas, & formæ venuſtas exornabat. Theætetum non amavit, quod ſimo naſo, & turpis eſſet. Cherephontem etiam ſprevit, quòd pallidus, & fuſcus eſſet. Ut ex Maximo Tyrio habetur. alii autem, quia ſervili & abjecta indole dehoneſtabantur, nil ferè boni ex eis ſperabat, illos autem ſanguinis nitore, carnium ſplendore puriſſimis humoribus conſtare coniiciebat, & ob id optimè moratos, ut cum illis converſans, optimo eorum genio frueretur. Theætetus & Cherephon, quia diro pallore ſqualidi, veluti fæculentis humoribus, & intemperata temperie cõſtantes, eos non niſi doloſos, invidos, veneficos, homicidas futuros judicabat, & ex eorum familiaritate non niſi exilia, peregrinationes, paupertates, & diros ſortiri exitus, & id optimo conſilio factum putatur. Nec opinionem ſuam fruſtravit eventus: nam Alcibiades ad ſummum Reipublicæ gradum pervenit, & ſuæ patriæ tyrannus evaſit. Si Cæſaris indolem cognoviſſet Cicero, ei potiùs, quàm ſuis inimicis hæſiſſet, nec capite & manu pœnas dediſſet. Habebam amicum, cui mœſta, lugubris, & mœrens facies erat, in riſu eam ita contorquebat, & oculos deformabat, ut potiùs

lugere, quàm ridere videretur: communibus amicis prædixi, fore eum infœlicem: cumq; ex agnatorum morte hæreditatibus cumulatus dives evasisset, irridentes familiares meum vaticinium, mihi conviriabantur, quòd homini contraria prædixissem, respondi, suæ fortunæ incapacem futurum, nam aut bona amissurum, aut brevi interiturum, quod paucis pòst diebus evenit, vix enim elapso mense interiit, quòd si talem fortunam nactus non esset, fortasse diutiùs supervixisset.

QUATUORDECIM ESSE SIMPLICES hominum indoles, & Astrologorum sententiæ.

CAPUT VIII.

SEd ut videre videtur penitius Astrologorũ placita perspicienti, non solùm Jovem vidimus venerabilem formam largiri, sed unumquemque planetarum duplicem largiri, fortunatam unam, infortunatam alteram. Fortunatam scilicet Orientalis, diurnus, lumine auctus, & tandem benè dispositus; infortunatã Occidentalis, nocturnus, lumine diminutus, retrogradus, dejectus, maleq; locatus, unde fœlicem planetam fœlicem dare & conspiciendam, sic infœlicem horribilem, spernibilemque, unde cùm septem errones ab eis numerentur, quatuordecim dari characteres pronunciamus. Ut Juppiter benè dispositus, imperio dignam faciem condonare, majestate plenam, & conspicuam, sic malè locatus, dejectam, & sine decore, sic mores, eventa, magisteria, & morbos,

Satur-

Saturnus fœlix fuscã, sed conspicuam indolem, infortunatus, nigram, & squalidã, mœrentẽ, & miserabilẽ: fœlix contemplationẽ, religionẽ, doctrinã, & providentiã, infœlix melancholiã, insaniã, avaritiã, & perversam sententiã de cæteris scientiis. Mars fœlix præclaram Ducis, & Imperatoris dat indolem, sed dejectus, temerarium, præcipitosum, iracundum, ac violenta morte moriturum facit. Idem de reliquis sentiendum. Nos autẽ hæc non planetis, sed qualitatibus ascribimus, & Saturnium dicimus frigidum & siccum intensè, cum remissius agitur, Mercurialem, & quem illi Martium, nos intensè calidum & siccum, sed calidum siccumque remissè Solarem: Eodemque modo Jovium calidum, & humidum intensè, remissè verò Venerium, & ob id magis ad fœmineam mollitiem accedentem: nam pulchritudinem diximus in humido potius, quàm in sicco reperiri. Nos totidem indoles confirmamus ex calidi, sicci, humidi, & frigidi combinationibus, & aliquando intentius, aliquando remissius agi, & quam ipsi fortunam dicunt, nos puris humoribus, infortunam illi, nos fœculentis & impuris damus.

JOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLIT.

COELESTIS PHISIOGNOMONIAE LIBER SECUNDUS.

PROOEMIUM.

Unc formas conſcribemus, quas Aſtrologi dicunt à planetis ſimplicibus, & mixtis evenire fortunatas, & infœlices, poſtea de reliquis. Veteres Philoſophi has ſecundas ſtellas vocabant, noſtris corporibus à ſuperioribus impreſſas: quorum opiniones paſſim coarguemus, ac noſtras ſemper aſſignabimus. Conabimur in ſequentibus, fixarum ſtellarum tradere, & quæ in Zodaico, & quæ extra fuerint, ac ſignorum, & planetarum mixturas.

QUAM FORMAM SATURNUS largiatur, ex Genethliacis.

CAPUT PRIMUM.

UT à Saturno incipiamus, Ptolomæus de ejus forma loquitur hoc modo. Quando Saturnus ſolus fuerit diſpoſitor Orientalis, hominem facit mellei coloris, mediocris craſſitiei, pulchrorum, & nigrorum capillorum, & in pectore ſpiſſorum, mediocrium oculorum, & aptæ corporis magnitudinis. Sed poſtquàm à Ptolomæo facilè Aſtrologorum principe initium duximus, pergamus & breviter cæterorum ſcita percurrere. Julius

lius Maternus. Hominem facit extenuati corporis, pallidi, languidique coloris. Messahala hominem formare dicit coloris inter nigrum & croceum, qui ambulando terram aspiciat, tardus & ponderosus, parvis oculis, & curvis pedibus præditus, nervosa, & sicca cute obductus, raram in maxillis barbam habens, & labia crassa, & depressis naribus. Leupoldus. Huc afferre licet Cassandræ formam, quæ ex Darete Phrygio candida fuit, & rufa, ore rotundo, mediocri statura, oculis micantibus, futurorum præscia.

Non membris egressa modum, non cæca futuri
Fulta gena tereti, suspecto crine cruorem
Mentitur, flagratq; acie Cassandra micanti.

Saturnus si fuerit Orientalis, & solus dispositor, natus erit coloris mellei, mediocriter crassus, pili in capite nigri erunt, & crispi, in pectore spissi, oculi mediocres, corpus temperatè magnum.

QUOD RECTIUS HOMINUM FORMAS *ex planetarum aspectibus investigare potuissent.*

Sed id aptius investigare potuissent, oculos in cœlum utiq; surrigendo, nam planetas ipsos cōtemplando, voci compotes redderentur. Maximus ille rerum conditor rerum conditarum formas, veluti oculata pictura, occultas vires, & proprietates effigiavit, ut unaquæque suas vires, & proprietates aptissimè indigitaret, solus, idemq; conditor in omnibus ferè suis operibus eundem

ordinem servavit. Sed quia de his latiùs in nostris Physiognomonicis tractavimus, illuc lectorem remittimus. Contuendo igitur, cunctatiùsque contemplando planetarum, aliarumque stellarum aspectus, figuras, magnitudines, colores, motus, aliaque accidentia, poterit veriùs, & convenientiùs hominum figuras, magnitudines, colores, motus, & alia conjectari. Si igitur in Saturni sydus aciem dirigent, illud luridi palloris, vel cujusdam fuscedinis coloratum videbunt, quasi terrestrem proprietatem indicantis, vel plumbei coloris, languidi, vel potiùs obtusioris luminis inter errones, veluti atræ bili valdè congruentis: unde homines colore fuscos & pallidos procreat, nigrorum pilorum, veluti atræ bili obnoxios. Et fuscedo in stella demonstrat eos nigris indumentis, & nigris cubiculorum ornamentis delectari. Sic pilorum, oculorum, & cutis color, stellæ colorem imitatur: dejectiones alvi subatræ, somnia terribilia, obscura, cadavera, sepulchra, tenebras, cruciatus dæmonum, & res nigras. Ejus magnitudo mediocris, vel à planetis minor, præter Mercurium, ob id parvæ magnitudinis natos procreat, & parvorum oculorum. In tantæ suæ sphæræ vastitate tardissimus, triginta enim annis suũ motum absolvit, ob id incessu tardos, & cunctabundos producit, nec leniter sursum ascendentes, pulsum dat tardum, sudorem acidum, & gravem. Ejus magisteria sunt tardarum, graviumq; rerum, ob id non nare, non saltare, non currere discent, nec ubi levitas, & corporis agilitas requiritur, sed res tardas & stabiles, uti ædificia construere, agros

plantare, & his similia. Et quia motus velocitas sonum sequitur, tarditas silentium, erunt homines paucorum verborum, patientes in operibus, & laboribus. Sphæra ejus proxima primo motui rapidissimo, qui ab Oriente in Occidentem rapitur, ipsa in adversum nititur, & contrariatur, quippe ex Occidente in Orientem voluitur, ideò amatores rixarum, discordiarumq;, rebellionum, & contrarietatum, & cùm magis propinquus sit contrarietati; præ cæteris planetis magis id significabit, & quantò magis quis ab eo remotus fuerit, eò magis quietus & pacificus. Et tandem quòd ejus aspectus teter, & fædus sit, ideò infortuna dictus, & nobis adversus.

QUOD HOMINUM FORMAE EX *temperamentis, non ex stellis eveniant,* CAPUT III.

NOs eorum placita recensuimus, non quòd ea probemus, sed tanquam aniles fabellas reiiciamus: nam ipsi eorum fallaciam cohonestantes, & res magnificas & prodigiosas tanquam è cœlo & syderibus provenire confirmantes, tanquam numina hominum mentibus infigunt, quæ è Naturæ fontibus eveniunt. Diximus Saturnios melancholicos, frigidos, & siccos dici, & si Medicorum placita recensemus, Galenus frigidis & siccis & melancholicis corp⁹ durũ & fragile tribuit: capillos aspectos, humidũ, vel lividũ colorẽ, melancholicis nigros & hirsutos capillos, hirsuta & cõjuncta supercilia, crassa labia, & compressas nares

Alij tribuunt eis dentes male ordinatos, & pectus a angustum: unde hæc non ex stellis, sed ex ipsa proveniunt temperie, ut dogmata Medicorũ sanciũt.

DE MORIBUS, QUOS FOELICI Saturno ascripserunt Astrologi.
CAPUT IV.

ASscribens Saturniis suos mores Ptolomæus, ait. Saturnus Orientalis frigidam & siccam largitur complexionem. Maternus frigidæ naturæ dicit. At si geniture dominus opportunè locatus sit, & ei dominium crescens Luna decreverit, facit homines inflatos spiritu, sublatos honoribus, bonos, boniquie consilii, & quorum fides bono semper consilio comprobetur, & qui negotia omnia recti judicii rationibus compleat, ab uxoribus & filiis alienos, sed sibi solùm vacantes, circa aquas, vel in aquosis locis habentes vitæ subsidia, modicum sumentes cibum, & potione nulla gaudentes. Vita eorum erit laboriosa, sollicita, & assiduis animi doloribus implicata. Et alibi. Iste, qui nascitur, erit prior omnibus fratribus, aut, si quis ante eum natus fuerit, à parentibus separabitur. Stabilis amicitia, longa providentia, regale consilium, longas in homine cogitationes secretarum rerum, altum intellectum, ac profundam rerum scientiam. Hali dicit. Si Orientalis fuerit, vincet in ejus complexione frigiditas, & humiditas. Abdila. Saturnus, si erit optimè constitutus, largitur scientię profunditatem & cõsilium adeò perfectum, ut meliorari non possit.

Eorum

Eorum magisteria erunt laboriosa, & aquosa, ut pontes, piscinæ, & emissaria. Alchabitius. Quē a mare cœperint, perfecta, & vera dilectione amabunt; & quem odisse cœperint, quod sæpius contingit, maximè, & diu odio habebunt. Hali. Si Saturnus fuerit dominus significationis spiritus, per se, & separatim, & in bono cœli statu, sicut in angulis: producit morigeratum natum, boni cōsilii, profundi intellectus, ut, qui à se ipso suis in rebus consilium inierit, divitem, Regibus charum, & claris hominibus, thesaurorum dominus, compositus, non ridens, non tristis, nec invidus. Messahala. Callidus, ingeniosus, occisor clandestinus.

SATURNIORUM MORES APTIUS *ex temperamenti proprietate provenire.*

CAPUT V.

AT si nobis libeat Medicorum dogmata consulere, demonstrationibus sancitum videbimus, hujusmodi qualitates ex temperamentis potiùs provenire: nam qui sicca, frigidaque constant temperie, vel melancholico humore, mœrentes semp sunt, imbecilles, & timidi. Melancholiæ comes semp timor. Hippocrates Melancholicorum symptomata in duo collegit, metū & mœstitiam, mœstitia ꝓsecuntur omnes quotquot viderint, & timidi, qa, sicut externę tenebræ omnib⁹ pavorē inducūt, sic atræ bilis color, mentis sedē invadens, tenebris opplet, ac timore afficit. Ex melancholico

sanguine fumi, & vapores cerebrum petunt, spiritumq; animalem ibi remissum obturbant, ideò varias imaginationes, apprehensiones, cogitationes, studia, & phantasmata cient. Unde ex atra bile, velut ex quodam seminario pullulant simulachrorum, & cogitationum germina. Nigris indumentis vestiuntur, non, ut Messahala dicit, propter religionem (quia tunc temporis sacerdotes nigris vestibus induebantur,) sed quia atro humore referti, non nisi atra, & obscura videre semper concupiscunt, & læta & splendida odio habent, ideò obscura, & subterranea loca prosequuntur, & libenter in eis versantur. Sunt prudentes, optimique consilii: nam atra bilis naturalis judicium confovet, prudentiamque largitur, unde, qui ingenio, sapientia, & consilio claruerunt, melancholicos fuisse tradit Aristoteles Problematum libro. Et quia minimè iracundi, & voluptatibus se abstinentes, etiam prudentes habiti sunt. Et quia deliberando tardi, & segnes in omnibus actibus, optimi consilii existimantur, quia frigidi & sicci, inepti sunt circa Veneris commercia, ob id morosi, cœlibes; alicui ab amoribus filiorum, & sine filiis. Erunt divites, quia parci & avari; avaritia enim in senibus ex siccitate provenit, & majores nostri Saturnum impium; avarum, osorem uxoris & filiorum finxerunt, ut ex Diodoro Siculo habetur. Sunt laboriosi, quia non gaudent voluptatibus, sunt constantes & patientis animi, quia tardi motus corporis & animi. Sunt agricolæ & ædificantes, quia his artibus, quibus se

bus se exercent, labor & tarditas requiritur. Aquosa, & paludosa diligunt, & satis bibunt, quia sicci.

De infœlici Saturniorum indole.

CAPUT VI.

DIximus de iis, qui sub Saturno imperitantem genesin habuerint, nũc sub ægrescenti planeta. At Saturnus, si Occidentalis fuerit, inquit Ptolomæus, natum subnigri coloris facit, macilenti, parvi corporis, planorum, rarorumque capillorum, & magnorum oculorum. Hali autem. Saturnus si malè fuerit affectus, facit natum turpem, & infirmum, erit incurvus: magnorum oculorum, habebitque in altero maculam, & alter altero minor videbitur, crispus, magnæ faciei, fœdi aspectus: dentium diversorum: Pectus subtile, vilia vestimenta & nigra habebit; erit gravis, piger, & nunquam ridet. Abdila. Crisporum capillorum, & multorum, angusti pectoris, & fusci aspectus. Dorotheus. Homo valdè pilosus in corpore, & superciliis apprimè simùl conjunctis. Leupoldus. Si Saturnus fuerit Occidentalis, erit natus subniger, macilentus, parvi corporis, planis & raris capillis, aptæ coadunationis, & vincet in eo siccitas. Si infoelicem Saturni figuram antiquorum cuipiam conferre licuerit, aptè Ajaci Telamonio quadrabit, fuit n. ex Darete Phrygio.

Ajacem Telamone satum coma pulla venustat,
In torquem collecta levem modulata serenis,
Lingua sonis, mens fraudis hebes, sed strenua bellis,

Dares

Dares verò crispa coma dixit, qui ex nimia melancholia in maniam deventus, se ipsum trucidavit. Ptolomæus ascribens ei qualitatem, dicit occidentalem Saturnum esse frigidum, sicciorémque, Alchabitius frigidum & humidum distemperatum ex humoris melancholici cum phlegmatis adustione, Hali, si fuerit occidentalis, vincet in ejus complexione frigiditas & siccitas: nam Oriẽtalis humidus erat. Homines facit parvæ existimationis, sese abjicientes, incognitos, consulentes sibi ipsis per se ipsos, invidos: timidos, solivagos, deceptores, mœsta loca habitantes, laboriosos, inverecundos, mendicos, amicorum proditores, morosos, austeros, sodalium, amicorumq; conspectum subtrahentes. Abdila. At si erit malè affectus, vilia prosequetur loca, cloacarum fossiones, subterranea, fœtida, & paludosa, vitam ducentes in angustiis, paupertatibus, & laborib⁹, atratis vestimentis induentes, comedentes cibaria mala, ut carnes, & pisces fœtidos, erunt dejecti, squalore & situ oppleti, luctuosi, afflicti, mœrentes, suspiciosi malorum, inertes, & imbecilles. Maternus. Asper, fœtidus, vorax, tenax. In eis semper egestas, exilium, nequitiæ, solitudo, captivitas, damnatio, pertinacia, perfidia, angustia, dolor, funera, luctus, orbitas, malefici, fures, vespillones, & tragici. Alii. Facit invidos, pauci sermonis, infidos, querulos, odiosos, infœlices, dejectos, & mala audientes. Naturalis harum inclinationum ratio, atrabilis est. Sunt infidi & suspiciosi, quia timidi, & cauti, quia decipi timẽt, invidi

invidi & malitiosi. Galeno ascriptus liber De ordine utriusq; ordinis. Nigræ cholera, ait, mores esse furibundos cum iracundia, avaros, timidos, tristes, seditiosos, invidos, habentes sæpiùs cicatrices nigras in pedibus, vel aliis membris. Sunt dolosi, humor enim melancholicus facit, ut his impensiùs, quàm par sit, delectentur.

DE SATURNINIS MORBIS, ET *eorum naturalibus causis.*

CAPUT VII.

MAternus scribit; Saturninos semp malignus humor impugnat, eosque intrinsecus dolor collectus assidua eructatione discutit. Hali, pedum rupturis & fixuris obnoxios fore; id tamen habet in se boni, quod longæ vitæ largitor est, polliceturque divitias in senectute ex cognatorum hæreditate. Sed quòd hi morbi non ex Saturni stella, sed ex melancholica complexione eveniāt, testes sunt Medici, quòd hircino, & fœdo odore vitientur. Galenus, vel potiùs Aetii liber De dynamidiis ex abundantia caloris, vel frigoris malus odor in corpore generari dixit. Pueri non malè olent, quia calor eorum humorem, & sudorem concoquere potest, virorum minimè, proinde sunt iis humiditates crudæ & indigestæ, & ad corruptionem proclives, ideoq; sudores eorum, & resoluti illinc fumi graviter olent, neq; enim calor latenter consumit, ut in pueris, sed extrudit potiùs, & vapores concitat. Sextus Pompejus, & Cen-

& Censorinus putant pueros hirquitallos dici, ubi ad virilitatem accedunt ex hircorum libidine, aut odoris insuavitate. Quia duri & sicci corpore, longævi sunt, & qui longævi sunt, sæpius ex cognatorum hæreditate ditantur. Quis n. tàm solus, qui cognatis careat? Fixuras habebit in calcaneis. Laborabit phlegmaticis morbis, & melancholicis, congelatis, duris, compactis, & qui non curantur, ut squama, epilepsia, elephantiasi, morphea, cancro, scyrro, hydropisi, paralisi, hemorroidibus, dysenteria, coli & renum doloribus, & hujusmodi notæ reliquis. Infirmitates etiam longas, malitiosas, laboriosas, & sollicitas patietur. Horum rationes indicat Galenus libro De tumoribus præter naturam, qui ait, lepram, scabiem, elephantiasin esse melancholicas affectiones. Idemque libro de bonitate & vitio succorum scribit, ex melancholicis succis lepras, psoras, quartanas, scabies, & decolorationes nigras cum lienis tumore, nigras varices & hemorrhoidas. Et in Prognosticis Hippocratis, attrabilarii morbi, elephas, cancer, lepra, melancholia, & febris quartana. Prçterea melãcholici magna ex parte comitiali morbo laborantes efficiuntur melancholici. Et Aristoteles Problematum libro claros homines atra bile laborare dixit, & epilepsiæ esse obnoxios. Her culem ab eo morbo vexatum fuisse, ob id epilepsiam herculeum morbum dixerint, ita Lysandrũ Lacedæmonicum, Ajacem, & Bellorophontem: hic enim solitarius avia prosequebatur loca, ille insania correptus seipsum interemit. Quod melancho-

lancholia diuturnos morbos largiatur, libro Dogmatum Hippocrates non reticuit, & multis in locis in aphorismis.

De forma, quam fœlix Juppiter suis tribuit.

CAPUT VIII.

QUando Juppiter utique peculiarē habet dominatum, absolutamque nactus potestatem, scilicet, quando locorum dispositionis dominus fuerit, & Orientalis, facit natos albos cum quadam coloris commendatione, capillitio mediocri, nigris oculis, & magnis, forma venerabili. Hali. Qui patitur Jovis influxum, est albus, ad flavitiem tendens, magnorum oculorum, parvæ pupillæ, mediocrium capillorum & crisporum, non extensorum, barbæ crispæ, & magnæ authoritatis, eminentium faciei pomorum, narium crassarum, boni status, carne nec pinguis, nec macer, & longitudinis similiter convenientis. Maternus, Corpus media moderatione componitur, & erit ipsius corporis forma munda & formosa, ipsi verò candidi, pulchris oculis, & capite, & spissis capillis ornati, fixo gradu vestigia ponentes. Messahala dicit facere hominem album, habentem oculos non prorsus magnos, pulchræ staturæ, pulchrique corporis. Dorotheus. Nigros habebit oculos, pupillā latam, barbam crispam. Abdila. Honestū hominē, barbam rotundam, pulchros oculos, duos dentes anteriores cæteris majores, atque aliquando aliquantisper diversos, in cujus facie color aureus, albo admixtus, incedens terram spectabit.

Leu-

Leupoldus. Juppiter si dictorum locorum dispositor fuerit, & Orientalis, erit natus albus, mediæ capillaturæ, & similiter oculi, aptæ staturæ, & medianæ qualitatis. Dicunt alii pulchris uti indumentis. Regiam Jovis formam & mores prætulit Trojanorum Rex Priamus. Ut enim ex Nepote habetur.

Celso duci Priamo latè surgentibus armis,
Effulsit roseum cervix caput ardua, scribunt
Membra virum, blandoq; genas terrore minaces
Regius ornet honos, placida vox nuncia mentis
Nil tumidum, nil triste sonat, propriorq; precanti
Mollibus imperiis famulantes instruit aures.

Fuit suavis, moratus, & omnibus præditus virtutibus. Non absimilem sortitus est formam Magnus Carolus Rex Francorum, albo enim et roseo vultu, fulvis, magnisque oculis, succincta coma, fronte & ore adeò generoso & venerabili, ut verè augustæ majestatis specimen præseferret, ut, qui illud contemplarent, quasi divinum venerarentur. Hic bellica virtute illustri, justitia, veraque religione, liberalitate majores omnes superavit.

QUOMODO EX IPSIUS JOVIS in cœlo aspectu, formáve rectiùs de natis judicare potuissent.

CAPUT IX.

Sed, si ipsi cœlum circumspectâssent, vidissentque utiq; Jovem nitidũ, luminosum, pulchrũ, gratiosum, atq; adeò Veneri similem, ut non nisi peritissi-

peritissimus Astrologus internoscat, aspectu etiã jucundum & amicabilem, ob id fortunam vocitatum, & hominibus salutarem conclamatum. Est enim forma venerabili, & dignitate plenissima, ob id homines reddit formosæ apparentiæ, compositæ personæ, compositos corpore & membris, dignitate plenos, majestate decoros, & ab omnibus veneratione habitos. Ejus lumen ex auro, & croceo candicat, & venustum est, ob id suos facit natos ex croceo, & auro candicantes, formosos & maximè venustos. Ejus magnitudo grandiuscula, præter luminaria, & Venerem. Ideò corpore non prorsus mediocres, sed majusculos, perpulchros, & apta modulatione compositos. Oculi ad ejus mensuram mediocres, ejus motus à Saturno tardus, ob id vestigia tardè figentes, & incedendo terram spectantes, lentè incedentes, patientes, atque in eorum moribus moderatos.

FORMAM, QUAM JOVI DANT Astrologi, ipsam ex calido & humido temperamento provenire.

CAPUT X.

SEd quam dederunt Joviis formam Astrologi, nõ vi planetarum, sed ex ipsa temperamenti vi demonstrabimus provenire. Ptolomæus Jovis stellam temperatæ naturæ dicit, & magis ad calorem, & humorem declinare. Qui namque humidi, & calidi sunt, quales se esse ipsi Jovii profitentur, hi namque hujusmodi formam nancifcentur. Galenus libro de temperamentis ait, calidos & hu-

midos multos sortiri capillos, robustos, modicè nigros, nec crispos, nec omninò rectos. Et quia calidi & humidi, ideò recalvestres, fit enim calvities ex siccitate. Præterea pinguedo fit ex humiditate, gracilitas ex caliditate, modò ex his duobus simul contrariis qualitatibus fit eusarchia, scilicet medietas inter pinguem habitum & macilentum. Oculos magnos Democritus Abderita ex superflua humiditate provenire dixit. Herophilus verò ex calido, ex utraque igitur simul commixta magnos oriri oculos par erit. Sic pupillæ laxitatem ex humiditate provenire autumamus: humida namque animalia: ut oves & capræ, laxas habent pupillas, ichineumones verò, serpentes, & ejusmodi pernitiosa animalia parvas habent, quia sicca. Vel pupillarum laxitas oculorum magnitudinem sequitur. Porrò calidi & humidi sanguinei sunt, & qui sanguinei, optimè colorati, formosi, venusti, nitidi, hilares, læti & jocabundi.

DE MORIBUS, QUI EX JOVIA forma proveniunt.
CAPUT XI.

IN Joviis Ptolomæus calidum & humidum prævalere temperamentum confessus est, si Orientalis fuerit, at si Occidentalis, humidum. Alchabitius calidum & humidum, & esse aëreum & sanguineum. Leupoldus. Si Orientalis, humiditas prævalet. Maternus dicit, Jovē natos facere magni animi, magnaq; appetentes, & quibus semper fides habeatur, & qui ad magnos actus semp inflentur, ex quibus plùs detur, quàm patrimonii, aut paternæ fa-

næ facultatis exposcat modus, in omnibus suis actionibus imperiosos, nobiles, gloriosos, honestos, & mundiciarum amatores, lætos, & qui omni ratione delectari desiderent, plurimum capientes cibum, multùm appetentes, & quàmplurimos amicos efficientes, simplices,& qui semper benefacere consueverint. Vita gloriosa,notabilis, fœlicitatis plena, & omnia, quæcunque cupient, consequentur, bonis conversationibus adornantur; ac magnorum virorum testimonio protegũtur, uxores & filios tenero amore semper diligũt, & horum filii dignitatis maxima consequentur augmenta, ita ut & ad ipsos, ex filiorum honoribus magnũ dignitatis meritum accedat. Si Orientalis & benè dispositus, erit benignus, justus, honorãs senes,cõsultor & adjutor indigentiũ,& diliget amicos. Magisteria erũt ex lege. Justè & honestè judicare, ponere pacẽ & concordiã inter litigantes, veridicus, bona & honesta præcipiens, sapiens, & boni intellectus. Juppiter calidus & humidus,sed adeò temperatus, ut ejus propria virtus ad mortalium corpora nutrienda, ac per multiplices temporum soboles propaganda, sit accommodata. Cujus sanè significatio est formæ dignitas, animi nobilitas, sana sapientia & intellectus, tùm jura, leges, modestia, gratia, fides, & quicquid æquus benè instituti viri potest animus concipere. Significat regulos, duces, tribunos, ac dignissimos cujusque magistratus authores,spem, gaudium, continentiam, liberalitatem, hominũ conciliationem, pulchrum, commodum suorum.

bili temperamento, non nisi propensionem ad justos mores, sive ad justitiam provenire, sic ex calido, & humido temperamento omnium optimo, non nisi ad virtutem justitiam omnium virtutum nobilissimam provenire, & quæ omnes virtutes complectatur, ideò justos efficiet, justitiam amãtes, honestum, ac bonum facientes. Eorum magisterium lex erit, quæ docet justitiam exercere, consultor veridicus, sine fraude & dolo, rixarum & litium compositor, & temperamentum, quod in ipsis experiuntur, contrarietates & rixas, vel discordias in aliis videre non patiuntur. Ob id regentes, & gubernatores, & aliis imperitantes, dirigentesque sunt. Ex optima quoque eorum temperie, optima quoque mentis acies; unde prudentes, sapientes, & optimi erunt consilii. Præterea, quia eorum temperamentum aëreum est, & aër est calidus & humidus, ideò quæ in spiritu, & anima sunt maximè aërei, scilicet inflati, tumidi, magnanimi, & magna appetentes, & qui ad magnos actus semper inflentur, & qui plus largiuntur, quàm paternæ facultatis modus exposcat. In omnibus actionibus imperiosi, nobiles, gloriosi, & semper læti. Et qui optimum temperamentum consequuntur, optimam formam simul consequentur; eorum optimis moribus & desideriis melior fortuna sequetur. Vita eorum gloriosa, notabilis, fœlicitatis plena, & omnia, quæcunq; cupiunt, consequuntur: dignitatis maxima augmenta. Multum cibum capientes erunt & luxuriosi, qui namque optimum nanciscuntur tempe-

ramentum, quicquid comedunt, citò digerunt, & ex digestione accedit voluntas comedendi. Præterea qui calidi & humidi sunt, luxuriosi sunt, ex hoc namque temperamento oritur luxuria. Hirci calidi & humidi sunt, ob id semper luxuriosi, & qui calidum & humidum semen habent, fœcundi sunt, gaudentes, & hilares semper, quia gaudium & hilaritas in sanguine est. Ob id Hippocrates, quòd alii tristes, alii hilares sint, caussam esse in elementis dixit, nam qui defæcati sunt sanguinis, læti sunt. Homerus dixit ob caloris copiam, ob id læti, & in omnibus rebus delectari se cupientes. Significat justos judices, & magistratus, & significat omne bonum, quo vita fruimur, quia omne bonum in mediocritate consistit, & ipse temperamentum & moderationem significat, quia ab omni excessu remotus. Significat virtutes, quia ipsæ in medio vitiorum sunt, sic etiam sanitatem, quia sanitas in bona temperie consistit, sic consilium ac prudentiam, quia illæ consistunt in bona effectuum temperie, quod nec impetu, nec segniter res agitur. Est patiens quia sapiens, qui ferre potest labores, & incommoda. Dat opes, quia hominem facit laborum patientem, prudentem, blandum, & fidum. Amat uxores, quia luxuriosus, & fœcundus.

DE MORBIS, QUOS DAT JUPPITER, eósque non à stella, sed ab ipso temperamento provenire.

CAPUT

CAPUT XII.

ÆGritudines Jovis ſunt, quicquid evenit ex ſanguinis abundantia: non ita ſuperfluitans, ut exterminet naturam, nec ex ſanguine aduſto, & corruptibili. Valetudines circa jecur ex vivo faciet, vel ex cruditate, mors verò ab hilaritate, & dejectione victus, vel alvi, ex Veneris uſu. Ex Materno. Morbi ex ſanguine. Peripneumoniæ, homoptœ, pleuritide, exanthemate, convulſione, gonhorrea, lienteria, & alii, qui de ſanguine, cùm in quantitate, vel qualitate peccat, leviq; quaq; occaſione ſanguinem è naribus, vel de opportuno corporis meatu excernit. Nos autem hos morbos non à ſtella Jovis, ſed quia calidi & humidi, facilè nudant, & parumper hircũ olent, pulſos habent plenos, pulchrarum rerum gaudẽt, & rubra lætiùs vident. Pauci ſunt morbi ſanguinis: ſed hoc ab optima temperie. Conſtans eſt Medicorum dogma ex optima temperie malum pervenire non poſſe, modò ex calido & humido optima temperies, unde pauci, vel nulli oriri poſſunt morbi. Temperatum, ſive eucraton ſtatum dixère Ariſtoteles, Theophraſtus, Stoici, & Athænei ſequaces, caliditate, & humiditate pollentem, ſed morbis laborabunt, quibus pueri, qui calidi & humidi ſunt. Et quia ſanguis verè abundat, ideò tunc temporis ægrotare ſolent æſtate, & hyeme benè ſe habebunt, minuſque læduntur autum-

no, ut ex Galeno habetur Aphorismorum secundo. Et quia sanguis in jecore generatur, ibique perficitur, diciturq; sanguinis officina, ideò morbis à jecore.

DE INFORTUNATA JOVIS INdole, moribus, & morbis.

CAPUT XIV.

PTolomæus ex Jove Occidētali nasci viros colore albos, sed indecenti, recaluos, aut rigidis capillis, statura mediocri, ac humido, magis distemperatos. Hali. Si Occidentalis Jupiter, formosior erit, quia ejus oculi mediocres, & caput parvum. Messahala verò, habere nares breves, & non æquales, calvum, in aliquo dentium habentem nigredinem. Maternus. Verùm Juppiter ex accidenti aliquo, ob nimiam fortasse de se confidentiam, incōsultum significat rerum aggressum, atque difficilem, quandoque ex tali causa operum exitum, significat enim patientem animam, sed ultionis avidam. Hali. At si status hujus planetæ diversus fuerit à prædicto statu, facit mores, & spiritus nati similes his prædictis, nisi quòd erunt debiliores, & gignentur ex hoc diversi ingenii, eritque vice liberalis, destructor, & loco casii, & religiosi, credens in aliqua magna credulitate, & loco mãsueti timidus & loco nobilitatis vilipēdet homines, ex loco faciendi bonum, collocabit illud in malis locis, & his similia. In complexione ejus, quod magis apparet, est humiditas. Benatus,

Est

Est ignarus benè faciendi, versatus circa vetitas operationes, studebit hipocrisiæ, morabitur in locis orationum, in cripus, & cancruosis locis, & speluncis, & illa occasione futura prædicet, nullos habebit amicos, filios abhorret, cum nullo conversabitur, infidus, malus, debilis, insipiens, laboriosus, & electionis parvæ. Quæ omnia & si in pejus ruant, ex physica ratione accidunt, ex nimia scilicet humiditate, quæ temperamentum corrumpit, nam humiditas cum calore temperata, coloratos homines reddit ob id albos, ait, sine coloris decentia. Recaluus fit ex luxuria, quippe si complexio ad humiditatem vergit, luxuriosus evadit, unde & calvities. Maculæ in capite ex defectu temperamenti, unde maculæ ex Occidentali Jove, in dentibus eveniunt ex defectu caliditatis. Mores prædicti erunt debiliores, quia ad humiditatem accedunt, ideſt ad muliebrem mollitiem. Ideò loco casti, parùm lascivi, loco religiosi, debiles in religione, loco mansueti timidus, ex loco faciendi bonum, aliquando malum, & quantò pejor est fœmina natura vivi, tantò pejor Occidentalis Juppiter ipso Orientali. Ex Occidentali enim Jove, plures, & ferè omnes eveniunt infirmitates, nam in Orientali paucæ, in declinanti multæ.

DE FORMA, QUAM MARTIS stella natis largitur.

CAPUT XV.

POscit ordo de Marte verba faciamus. Inquit Ptolomæus. Cum Mars Orientalis ex-

titerit, ejus forma erit rubedinis & albedinis particeps, bonæ quantitatis, & idoneæ carnositatis, oculi ejus varii, capilli spissi, & mediocres. At Julius Firmicus Maternus. Mars dominus genituræ facit hominem rubeis capillis, & oculis cruentis, & deformem. Hali. Si Mars ex Oriente effluxerit, est inter album & rubeum, corporis mediocris, pulchri status, oculorum Zarchorum, capillos habebit spissos inter crispos & extensos. Messahala. Facit hominem facie rubeum, habentem capillos rubeos, faciem rotundam, leniter eam dehonestantem, oculos magnos, & croceos, in pede dextro maculam habentem, & id ex rarò fefellisse. Dorotheus idem quod Messahala. Sed Abdila dixit. Caput curvum & crassum, color faciei rubeus mixtus cum nigro, ut qui per Solem incedunt, quasi non verè ruber, aut niger. Menelai forma Martem indicat, erat enim russo capillo, ac mediocri statura, animosus & præstans in armis, iracundus, clamosus, ut ab Homero describitur, ex Darete Phrygio.

Gratior æquato Menelaum forma venustat,
Fulta statu, virtusq; coma geniale rubentis
Mens domat, ipse astu mentitos indice crines
Arguit, acceptos noto, gratusq; merenti.

MARTII FORMAM EX IPSO *syderis aspectu dignosci posse.*

CAPUT XVI.

Si oculos in cœlum attollimus, Martis rutilum sydus, igneum, & veluti carbonis accensi rutilans

rutilans aſpiciemus, ob id pyroxis appellatum, quia color flammæ ſimilis, æſtuantis, igneæ qualitatis nobis referens argumenta, & rubræ bilis, ideò horroris, & formidinis plenum, ut meritò ab antiquis infortuna dictus ſit, & ejus naturam ex ipſius ſtellæ colore tractam videmus. Inauſpicatum ſydus, & non ſalutare, & proſperum, ſed minax & terribile, ideò infœlicis vitæ, violentæ mortis, & igneorum morborum nobis notas inurere, ut nec ſocii ejus ſocietate delectentur. Græci ἄρης, ἀπὸ τοῦ ἀναρεῖν, hoc eſt à corrumpendo, aut ἀπὸ τοῦ ἀρῆς. Phornutus ſcribit à damno & interitu nomen adeptum. Ptolomæus Martis ſtellam urere, & areſacere dixit, ſicut competit igneo ipſius colori. Quia rubeæ igneitatis, & iracundiæ, ideò nobis rubram auget bilem, faciem rubri coloris, rubros, & cruentos oculos ingerit. Flavæ bili præeſt. Sydus corpore non eſt magno, ob id natos facit corporis moderatæ qualitatis, duobus annis ſuum circuitum abſoluit, ideò natos non tardi, nec concitati greſſus, ob id in ambulando magnos paſſus, & non tardos facient.

MARTIS FORMAM AB IPSO provenire temperamento.

CAPUT XVII.

Calidæ temperaturæ ſigna oſtendimus in noſtris Phyſiognomonicis eſſe carnem tangentibus calidam, hirſutam, & minùs habentem pinguedinis, colorem rubeum, & capillos nigros. Alii dicũt. Citò creſcentes, venas apparentes, anhelitũ mãifeſtũ, vocẽ firmã, fortẽ, & agreſtẽ, citò ſudãt, & digerunt

digerunt benè, pili crassi, & crispi; mores lascivi. Siccæ verò, corpus gracile, & durum, carnem tactu asperam, juncturas manifestas, capillos, & pilos asperos & crassos, coloris rubei. Comedunt & digerunt benè, in laboribus durabiles.

MARTIS STELLA QUOS mores largiatur.

CAPUT XVIII.

PTolomæus inquit. Si Mars in Orientali effulxione, in ejus complexione vincet caliditas & siccitas. Alchabitius dixit, benè calidam complexionem. Leupoldus. Vincet in eo caliditas, & siccitas. Maternus. Facit invictos, & qui nullis rationibus subigantur, immobiles, contentiosos, tardos, violentos, audaces, periculosos, & qui assiduis decipi soleant, multùm comedentes, & carnes crudas non benè coctas, & cibos digerentes, imperitos, & principalia sibi semper vendicantes potestatis insignia, neque circa uxores, neque circa filios, neque amicos bonos habent affectus, ut qui res alienas invida cupiditate desiderant. Artes, quas exercent, erunt ex igne, & ferro ignito, idest præcisiones & combustiones. Hali. Si Mars fuerit dominus significationis spiritus, & in bono statu, gignit natum fortem, amabilem, iratum, amatorē armorum, & rerum armis convenientium, audacem, quoniam amat diligerę, & agitare prælia, exponit se periculis, nulli obedit, nec se submittit, renovator rixarum, locutor factorum, & auda-

cium

cium facinorum, & jactat se de his, & acutus præponit se rebus & factis. Vilipensor rerum omniũ, amat vincere, aurus, semper iratus, & nihilominus prudentium morum in suis rebus. Addunt alii. Gaudent rubris indumentis, circa filios & uxores non propensi, ob id optimè finxerunt Poetæ Herculem uxores & filios occidisse, non nisi bella audenti animo concupiscunt, & bella serere conantur. Ad exemplum magnum Sfortiam afferemus, fuit enim statura corporis erecta, mediocri, macro potius, quàm succoso habitu, prævalidis artubus, firmissimo quodam nervorum nexu, cruribus ad suram maximè perstrictis, manu ampla, digitorum compage adeò firma, ut distractam in diversum, utraque manu ferream equi soleam facilè disrumperet, lato pectore, latisque humeris, ventre adeò restricto & castigato, ut angustissimè cingeretur, quandoquidem in medio à duobus primis ab utraque manu expansis, lunatisque digitis facilè præcingi posset, erat facie subagresti, parùm læta, rubro pallore subfusca, oculis cœsiis minacibus, ac intra cavos orbes reconditis, naso adunco, sed tamen os præclaro quodam militari decore ornabatur, ut mira indoles ex agresti vultu effluebat, ut Martios decet, ut ad ingentia facinora natus ex humilissimis natalibus videretur. Fuit vulnerum, & periculorum contemptor, nunquã ab acie, nisi victor discessit, excitabatur diu, noctuque ad magnorum ducum nomen, & si quid ei bello præclarè gestum nunciaretur, commoto animo suspirabat. Ad omnes militiæ præfecturas fœliciter

fœliciter aſcendit, ad opes, & honores. Sed ex agreſti, & parùm læto vultu, aliquid infœlicis Martis nunciabatur, quippe violentam mortem minaretur: nam equum in Aternum amnem adigens, tunc fluctibus intumeſcentem, cœnoſo ſubſidente vado, poſterioribus cruribus defecit, ac gravantibus armis ſubmerſus interiit. Fuère multi Martii, præclaræ indolis, qui egregiè in armis floruère, ſibique immortalem gloriam peperère, quorum memorant hiſtoriæ. In præſentiarum ſubeunt in memoriam Galeatius, & magnus Sfortia. Fuit enim Galeatius facie rubore perfuſa, oculis flagrantibus, ignitiſq;, ſub criſpa & fulva cæſarie, lato pectore, erecta cervice, decenti ſtatura, impiger, audax, ad pericula belli ſubeũda promptus, unde citò per omnes bellici muneris ordines decurrit, honore, ac divitiis auctus. Sed cum lethalis & vehemens febris invaſit, nihilq; de ſævo impetu remittère, triduò aſſumpſit morbus, ut Martiis contingit. Ex antiquis hiſtoriis Pyrrhus à Darete Phrygio deſcribitur. Fuit magnus, viroſus, ſtomachoſus, bleſus, vultu bonus, aduncum, oculis rotundis, ſuperciliosſus, Nepos.

Ore virum faſtus, indignatiq; minaces
Suſpendens cervice genas, livore ſuperbo
Obliquat ſocios Pyrrhus, ſcribuntq; ferocem,
Ardua membra, teres oculus, projectior alvus?
Texendis vox æqua ſonis, teneroq; laborans
Eloquio, lingua bleſos fruſtratur hiatus.

Erat enim ignei coloris, ita dictus Pyrrhus πυῤῥὸς à fulvo capillorum colore, Politem, & Priamum obtruncavit, etiam ipſe ab Oreſte obtruncandus.

EX CALIDO ET SICCO TEMPERAMENTO MARTIS MORES, NON EX SYDERE PROVENIRE.

ramento Martis mores, non ex sydere provenire.

CAPUT XIX.

AT ejusmodi mores non ex stellis, sed ex ipso eveniunt temperamento; quippe Galenus & alii Medici sexcentis in locis dicunt, qui flava bile affecti sunt, ad iram propensi & concitatiores sunt. Argumento quoq; esse potest hominis ætas: nam ab anno quatuordecimo, usque ad quintum & vigesimum rubra bilis dominatur, & nunc homines cholerici, biliosi, audaces, iracundi, & insolentes efficiuntur. Sunt præterea audaces. Galenus in eo libro, quòd animi mores corporis temperaturam sequantur, ex biliosis humoribus (ex Platonis auctoritate) corpus pervagantibus, & animæ penetralibus se permiscentibus, audacia efficitur. Idemq; in eo libello de natura, & ordine cujusq; corporis, ex bilioso humore, audacia, furor, inconstantia provenit. Cùm calor efferbuerit, in flammas evolat, unde Martius æstus provenit, & præcipites reddit, ut qui præposteris cōsiliis omnia agant, & periculis temerè se dent. Præterea ab ipsa bile animi solertia, memoria, ingenii acuitas, & elevatio provenit. Ex commentariolo de dignitatibus Hippocratis. In libello de anatomia vivorum ait. Rubra cholera facit homines ingeniosos, & acres, & multùm comedentes, & coëuntes. Et quia calidi sunt, comedunt, libenter carnes crudas, quia humidioris cibi appetentiores sunt, & facilè eos concoquunt. Sunt sine amore, quia amantes in calido

& ſicco ſunt temperamento, ideò uxores & filios non diligunt. Mobiles ſunt, quia præproperi in agendo, ideò ſtare loco neſciunt. Leves ſunt, ob id peregrinationes facilè ſubeunt; & quia inconſulti, & feſtinantes, abſque ratione, & commoditate itinera ſuſcipiunt, ob id anguſtiæ, labores, & incommoditates eis accident. Ad ſummum valida complexio ſuperbos, imperioſos, inconſultos, & audaces facit.

MORBI, QUOS ASTROLOGI à Marte provenire dicunt, non à ſtella, ſed ab ipſa flava bile proveniunt.

CAPUT XX.

SEd præſtantiſſimi Aſtrologi prodidère, quòd pulſus habent magnos, & colores & urinam flavam, igneam, mordacem, ſudorem acrem, ſalſum, & amarum, dejectiones flavas, ſomnia ignita, incendia, homicidia, lites, furta, & febres calidas, quæ omnia fiunt ex cholera non aduſta, dat phreneſim veram, & non veram, puſtulas ſanguineas, impetigines, & valetudines adventitias, quæ fiunt in corpore præter naturam, cum aſperitate atque fœditate, pruitus, lentigines, & patientur pavores, & cogitationes horribiles, homines inquietantes, & quicquid tandem cum inflammatione caloris. At ejuſmodi morbos non è ſyderibus, ſed ex humoribus provenire ſanciunt Medicorum dogmata. Galenus namque ſuper Aphoriſmos Hippocratis, puſtulas bilioſas per totum corpus

pus disperſas, eryſipelas, id eſt ſerpigines, tertiãas, & ardentes febres ex biloſo humore provenire dixit. Et libro de naturalibus facultatibus. Calidi morbi à flava bile, ſic libro de utilitate reſpirationis.

FORMA, MORES, ET MORBI, QUI ex infœlici Marte proveniunt.

CAPUT XXI.

PTolomæus. Mars ſi Occidentalis extiterit, naſus tantũ rubri coloris erit, & moderatæ corporis qualitatis, parvos habet oculos, capillos raros, planos & flavos. A quo Leupoldus. Si in occidua ſtatione Mars fuerit, rubeus tantùm erit, corpore mediocri, parvis oculis, capillis raris, planis, & flavis. Julius Firmicus. Mars genituræ dominus facit homines rubeis capillis, & oculis cruentis. Hali. Mars ſi fuerit Occidentalis, eſt rubei coloris, ſimplicis rubedinis, parvorum oculorum, corporis mediocris, capillorum ad albedinem tendentium, faciem habet rotundam, & fortè in ea maculas, magnum caput & anteriùs prominens, in fronte percuſſionem aut ſignum, magnas aures, aſpectum acutum, dentes longos, carnem modicam, in ſuo inceſſu magnos faciet paſſus. Meſſahala dixit, quòd facit hominem rubeam faciem habentem, capillos rubeos, faciem rotundam, leviter eam dehoneſtantem, oculos magnos & croceos, aſpectum horribilem, habentem in pede ſiniſtro maculam, & hoc rarò fallere

Dorotheus de aspectu illud idem. Sacerdos. Mars dat homini curvum habere corpus, ipsumque semirubrum, ita quod non verè rubrum, nec verè nigrum, sicut habent illi, qui nimium morantur in Sole, vel diutius per calorem incedunt. Et aliquando Martius habet grana rubra in facie, & ut pluriès raros gerens pilos in barba, velut spado. De ejus complexione Ptolomæus dicit. Vincit siccitas. Alchabitius calidam complexionem, & siccam, distemperatam, igneam, cholericam, & amari saporis. Leupoldus idem, quod Ptolomæus.

De ejus moribus Hali hæc habet. At si natus Martem habuerit malè constitutum, facit eũ sine verecundia dehonestatorem, amatorem interfectionum, & suppressorum clamorum, quoniam alta voce loquitur, innovatorem rixarum, levis & pauci sensus, deprædatorem viarum, quia in eo non est pietas, sed est malefactor, permutabilis in rebus suis, abhorret cõsanguineos, & ipsi eũ. Ignorat Deum, nec scit, quid ipse sit. Maternus. Natura calidus & siccus, iracundus, vehemens, incitata sæpius iracundia præceps. Cujus significatio est proditio, pugna, cædes, audacia, temeritas, timor, fugæque difficultas, perfidus, obscœnus, incautus, amator, facilis offensio, varia cogitatio, nullum consiliũ. Significat quoq; violentos principes, feros, inhumanos, alienæ semper cædis appetentes, perjuros, dolosos, inconstantes, maledicos, incõpositos, omnia contaminantes, omnia polluẽtes, divina & humana ꝑmiscuè habẽtes, ingeniosos tamẽ, ad omnesq; conatus suos mutabili

quadam

quadã versutia promptos. Significat enim deformem, inverecundum, ingratum. Chyrurgiam ex artibus exercet, & quicquid cruenti sanguinaria quadam voluptate perficitur. Hali. Facilè peregrinationes subibunt, in quibus accident labores & angustiæ, & prædationes, libenter offendent miseros, & quos poterunt, gaudent effusione sanguinis, combustione, & decapitatione. Sequentur fures & tabernarios, superbos, & mendaces, perjuros, falsarum monetarum decisores, & chartarum, abscissores viarum, ductores exercituum, præproperi in agendo, & inverecundi, minaciter loquûtur, incedunt per ignem, per enses, rapaces, contumeliosi, furiosi, & pravorum morum. Græcum Metionem infœlix Mars accusat, nempe mediocri statura, rufum, corpore jucundo, vitiosum, pertinacem, crudelem, impatientem describit Dares, à quo Nepos hæc addit.

Impia præcipitem natura Metiona mergit
Invidiæ cinctum stimulis, curaque tenacis
Defessum excubiis, teretes cumulatur in artus,
Carnea massa tumens, animumq; ebullit Erynnis,
In caput, in corpus reliquum livescit inustum
Sanguineis pectus maculis, gena disputat hydris
Inditio pectore virens & mentis anhelans
Accusant, furiasque flammati incendia crinis.

Morbi & pericula, quibus incurrere debent. Maternus. Vitia ex igne, & ferro, id est, præcisiones & combustiones, atque ex altissimis locis frequenter periclitantur, & extrema corporis frangit, mortem verò dat repentinam, atque vi-

lentam. Dat febres calidas, quæ fiunt ex cholera adusta, & sine causa, dat phrenesim veram & non veram, pustulas sanguineas, impetigines, albaras, & valetudines adventitias, ægritudines comedentes corpus, ut cancri, & similes, ignem sacrum, patientur pavores & cogitationes horribiles, & quicquid ex inflammatione caloris. Sed expositis exemplis, multa quæ scribimus rudibus erunt apertiora. Fuit & Petrus Navarrus vir Martius lato ore, ac decora indole, sed nescio quid funesti, vel lugentis in eo videbatur, color carnis & pilorum ruffus, aut mavis ferrugineus, corpore mediocri, magnis oculis, cruentisque, facie & barba rotunda, capite magno & anterius prominenti. Fuit in rebus bellicis vir præpollentis ingenii, ac in excavandis cuniculis, immissis tormentarii pulveris fomentis, violentia obluctatis flammæ, turres, oppida & arces subverteret; multas victorias consequutus, sed victus, & præliando captus in arce nova Neapolitana, quam ipse cœperat, carceribus detentus fuit, postremo carnificis manum non aufugit, quin strangulatus interiret. Sed hæc ex physicis eveniunt rationibus. Nimia siccitas, & immoderatus calor perdit potius, quàm fovet, ut qui ex igne generatur, corporis vitia producit. Ex intemperato ardore, & vehementi bilis commotione intemperatæ, & vehementes in homine perturbationes excitantur, & violenti & inconsiderati effectus producuntur. Ad summum, quia calida complexio superbos, violentos, & inconsultos facit, ob id homicidæ, grassatores

viarum

viarum, periculosi, & qui ab amicis sufferri nequeant, malè morati, sui profusi, aliena appetentes, summis viribus res arduas tentant, superciliosè loquuntur, ceu œstro perciti fuerint, litem ubique movent, & ex lite litem componunt, fel in ore, ignem in corde. His moribus si solertia & ingenii acuitas addatur, quam diximus ex flava bile provenire, fiunt decisores monetarum, chartas falsificantes, ut facilè evenire possit, ut vulneribus confossi, igne, capite, & violenta morte mulctentur. Hæc enim vitia hæ solitæ sunt sequi pœnæ. Galenus libro de differentiis febrium, herpetes, & erysipelas ex flava bile. Et Plato, referente Galeno, libro de decretis Hippocratis. A flava bile sacri ignes, erysipelata, herpetes, & inflammationes omnes, quæ in corpore accenduntur, proveniunt. Et libro de naturalibus facultatibus. Calidi morbi à flava bile. Sic libro de utilitate respirationis. Biliosus sanguis si in vapores biliosos solvatur, ad phrenesim, id est ad mentis perculsionem inducit. Et tertio de locis affectis ex eadem bile fiunt ferina deliramenta. Ex his igitur deliramentis ad præcipitia & nefarias mortes inclinantur, gaudentes igne, sanguine, & carnificina.

DE SOLARI FORMA AB Astrologis descripta.

CAPUT XXII.

PTolomæus Solem & Lunam non dare natis peculiarem formam, sed unumquemq; plane-

tarum adjuvant, quibus aſſociantur in figura, ſed ſpecialiter formoſitatem, & magnitudinem largiri. Idem ab eo ſenſit Hali, Leupoldus & Dorotheus. Sed Maternus, cùm Sol genituræ domino cõjunctus fuerit, Agamẽnonẽ quia magno corpore & venuſto, ac indolem majeſtate plenam præſeferebat, ac imperio dignam ſpeciem, Solarem fatemur: præterea conſilio, prudentia, & humanitate pleno, quæ omnia Sol largitur. Nepos ex Darete.

Martius ornat honos Agamemnona fuſa vigorem,
Celſaque membra favent, vultu præcone poteſtas
Enitet, & Regem ſpecies armata profatur.
Mixta virum phalerant, cirrho candente decore
Virtus, nobilitas, dives, facundia, prudens.

Sed Maternus: cùm Sol genituræ domino conjũctus fuerit, facit homines corpulentos, & moderatè compoſitos, & quorum caput flavo capillorũ crine luceſcat. Meſſahala. Si Sol Orientalis fuerit, facit hominem colore inter croceum & quaſi nigrum, & tectum quodam rubore, vel æmulum: brevis ſtaturæ, ut in quibuſdam criſpum, & pulchri coloris. Dorotheus. Figura Solis crocea, habens parùm rubedinis capillorum, & oculi ejus aliquantulùm crocei. Abdila. Facit hõmines carnoſos, pulchræ & albæ faciei, oculorum quandoque magnorum, in quorum facie color albus, citrinus, conjunctus, pulchram & plenam barbam: capillos etiam gerit extenſos. Et quando fuerit in aſcendente, erit in facie nati ſignũ, capillos habebit inter croceos participantes quodam rubore. Hali.

Sol

Sol facit hominem crocei coloris, crassum, albû, & oculorum aliquantulùm foràs prominentium, faciei rotundæ, & lucentis, capitis magni, & extensorum capillorum, pii aspectus, raucæ vocis, mediocris longitudinis, compositè incedentis. Hali. Facie leonina, capillo flavo, facie pulchra, & in pueritia gratiosa.

QUOMODO RECTIUS EX IPSO SOlari globo potuissent eadem investigare.

CAPUT XXIII.

SEd prisci illi cœlorum interpretes ex ipsius stellę aspectu, & naturę opiferam & salutarem faciem cognoscere potuissent. Sol est colore croceus, vel rubeus ad album tendens, ob id homines gignit albæ & croceæ faciei, & capillorum. Et quia ejus radii circa corpus extenduntur, & circumfulgent, aureo colore crispantes, ob id capillos extensos, flavos, & crispos facit. Magnitudine inter planetas satis conspicua, omnium maxima, rotunda, venusta, & satis digna conspici. Ob id oculos magnos, facie & capite rotundis venustos, corpulentos, gloriosos, pii aspectus, & conspicuæ formæ. Ejus corpus quasi foràs extat, semiglobus protuberat, ob id oculos foràs prominentes producit. Inter planetas mediocriter incedit nec piger, nec festinus, nam anno uno suum motû absolvit, ideò in motu, nec festinus, nec tardus, sed compositos

in incessu natos facit. Ejus motus uniformis non variatur, nec alteratur, sed semper similem servat incessum. Inter planetas lumine sæpè orbatur, & eclypsim patitur, ob id vitia oculi quàmlibenter largitur, orbitates, & cœcitates, & est, ut in cœlo fons luminis, sic oculus in homine, quo videmus. Non errat, ut alii planetæ, ideò parùm errantes, & eorũ rationes obstinatè defendẽtes facit. Quia splendidus & luminosus, ideò splendentes & venustos facit. Quia in medio planetarum consistit, tres à superiori habens parte, totidem ab inferiori, & circum circa ab eis stipatur, & veluti quodam satellitio obsequitur, super omnes principatum obtinet, & omnes corroborat.

SOLIS FORMAM AB IPSO *provenire temperamento comprobatur.*

CAPUT XXIV.

IN primo Apotelesmatum Ptolomæus Solem dicit vim habere calefaciendi, & leniter desiccandi, quæ affectiones faciliùs sensibus percipiuntur, quàm aliarum stellarum propter magnitudinem, & evidentem anni mutationem in suis viribus, & temporibus. Sed quos isti solares vocant, nos vehementer calidos, & in sicco & humido temperatos dicimus: ex humiditate enim & caliditate fit homo corpulentus & carnosus, faciei carnosæ, albæ, & mediocriter compositus, id est non brevis staturæ. Ex caliditate verò & siccitate capilli evadunt flavi,

crispi, & extensi, & rubri vel crocei coloris, & plena barba, sic prominentes oculi ex caliditate, humiditateq;. Vox firma ex caliditate, raucitas ex humiditate, sic compositus gradus, aut incessio ex intemperata humiditate, & caliditate: nam intensa caliditas celerem gradum, & superflua tardum, ex utroque composita incessio, composita erit.

MORES, QUOS SOL LARGITUR. CAPUT XXV.

Sol igitur, ut Maternus inquit, quando cum genituræ domino conjunctus erit, facit homines fide plenos, sed cujusdam superbiæ spiritu inflatos, sapientes tamen, & omni æqualitatis moderatione compositos, humanos, & qui suos parentes integro amore colant. Facit agricolas, patrimonia propria virtute quærentes, efficaces, cordatos, & qui semper aquosa regionum delectatione lætentur. Facit enim tales, qui omnes actus cum maxima honestate perficiant, sed hi ab uxore, & à filiorum erunt affectibus separati. Alibi. Significat quoque Reges, & Principes, non atroces, non difficiles, non iniquos, sed justos, affabiles, ac tractabiles, mansuetos, & omni virtutum genere honestatos, superbiæ tamen spiritu quandoque inflatos. Significat grave eloquium, maturum consilium, severum judicium, & splendidum cujusque rei, magnificamque penitus actionem, omnem quoq; nitorem, & claritatem, atq;

regium apparatum, fortitudo animi corporisque, honestas, magnificentia, victoria, perspicua mundities, incredibilisque apud omnes expectatio, & quicquid videtur ad regiũ apicem pertinere. Hali. Dat regna, magistratus, & honores, facitque homines dignos, quibus honor habeat, gratos Principibus, sermone raros, ambitiosos, sublimem animum, honestum, largum, gloriosum, ac sumptuoso vestitu gaudentes, non multũ cibum sumentes.

EX CALIDO, ET SICCO TEMPERAmento, humidoq́, ejus mores, non à solari stella provenire.

CAPUT XXVI.

Calida, humidaque complexio, vel calida, siccaque superbos facit, sic inflatos, ambitiosos, generosos, largos, ac sumptuosis vestibus utentes. Ex optima igitur hac compositione, sapiẽtes, cordatos, & qui omnes actus maxima honestate perficiant. Et quia quando compositio optima & æqua est, ut diximus in Physiognomonicis, facit homines omni æquitatis moderatione compositos, humanos, & qui parentes suos integro amore colant. Si verò in siccitate plus abundaverit, pudicos facit, ob id non uxoribus gratos, nec filiorum amantes, sed quia, ut diximus, nobiles, magnanimi, generosi, inflati, ambitiosique, gravis aspectus & generosi, ob id potestates consequuntur à Principibus, & eis gratissimi erunt.

DE

DE SOLARIBUS MORBIS, QUI *non à stella, sed à temperamento proveniunt.*

CAPUT XXVII.

Astrologi dicunt calidas & ſiccas infirmitates largiri Solem ſolere, ut venenum calidum, & corporis purgationes, vitia & infirmitates oculorum. In hominibus dextrum, in fœminis ſiniſtrum, quæ omnia à ſiccitate & caliditate veniunt complexionis, non à ſtellis.

DE INFOELICI SOLARI FORMA, *moribus & morbis.*

CAPUT XXVIII.

Ptolomæus ait. Si Occidentalis fuerit, homines facit habentes ſtatum pluſquàm mediocrem, colorem æmulum, capillos flavos & extenſos, & aliquantulùm criſpos. Maternus. Ambitioſa exiſtimatio, omni honorum cupiditate. Facit morbos frequentes, ex igne comburi. Mortis exitus in peregrinis locis, violentos, ſubitóſque decernit. Sic & morbos comedentes carnem, quæ omnia à ſicco, & calido intenſo proveniunt.

Cum Solis participatione, aut ſolarem Hectora fuiſſe natum judicamus, nempe Sol aut Luna paulùm impediti, oculos natis impediunt, nam coccos, ſtrabos, & debiles viſus faciunt. Dares de Hectore. Bleſum, candidum, criſpum, ſtrabũ, pernicibus membris, vultu venerabili, barbatum decenter, bellicoſum, animo magnum, civibus clementem, dignum, & amori aptum. Nepos cumulatiùs vertit. *HE-*

Hector magnanimum librato culmine pectus
Erigit, intorto candet coma crispa capillo,
Succinctum complexa caput, blandeq́; recisos
Furatur vox blanda sonos, pernitia membra,
Mens placida in cives, faciem lanugo serenam
Induit, ac visus acies obliqua cadentes
In geminas spargit partes, semperq́; supina
Occiduum stabilem contristat lumine vultum.

DE VENERIS FORMA AB Astrologis descripta.

CAPUT XXIX.

Ex numerosissimo stellarũ choro, benefica, salutaris, adiutrix, & humanæ naturæ amica est Venus, genitale astrũ, & ejusdem nobiscum temperaturæ. Ptolomæus ait. Veneris opera Jovis operibus assimilantur, propter quod ea, quæ per ipsam contingunt, pulchriora sunt, & magis recipiuntur, ejusque pulchritudo, mulierum pulchritudini magis assimilatur. Erit enim melioris figuræ, & corporis melioris. Ex ipsius proprietatibus oculos subruffos facere, & idoneos. Leupoldus eadem. Maternus. Venus genituræ domina si fuerit effecta, dat corpus longum, candidum, oculos gratos, venustatis splendore fulgentes, spissos capillos, aut molliter flexos, aut gradata pulchritudinis venustate componit, aut crispos crinium facit, bostritis conatos, æquales. Alibi. Ex habitudine corporis pinguedinem potiùs significat, sed venusto decore ornatam, debilem autem &

tem & adversa sæpiùs valetudine fatigatam. Per eam significatur omnis decor, omnisq; venustas, ornata vestimenta auri subtegmine elaborati cultus, argentive, aut tyriæ murices purpura honestari. Hali. Venus similis est Jovi, nisi quòd ex peculiari quodam beneficio ei contingit esse formosiorem, ac majoris venustatis, melioris conceptionis, & pulchrioris formæ, quoniam formositatem significat convenientem formositati mulierum, & est magis mansuetus, & corporis blandioris, & propriè oculi ejus sunt inter Zarchum, & nigrum, & pulchrum. Aliqui dicunt, quòd jam aliquantulùm bazus cum rubedine mixtus, debilis, pulchri aspectus, nigredo oculorum suorum major albedine, subtilium superciliorum, & junctorum, & subtilium labrorum, multæ carnis in facie, angusti pectoris, brevium costarum, crassorum crurium, blandi aspectus, & saporosi, & pulchræ faciei, ludit oculis suis, & credit id pulchrum esse, capillos habet aliquantulùm crispos. Messahala dicit. Hominem album declinantem ad aliquam nigredinem, & ex inde videbitur magis decens, pulchram habentem staturam, pulchros oculos, quorum nigredo aliquid major, quàm in aliis reperiatur, tamen decens, pulchros capillos, faciem rotundam, non tamen magnam, neque maxillas. Dorotheus dicit, hominem facere pulchram faciem habentem, pulchros oculos, quorum nigredo erit plusquā apparens, pulchros capillos & multos, crassum, album & rubore infectum. Abdila dicit, Venus pulchros facit capillos,

pillos, & pulchra ſupercilia, in eundo ſe nulliter gerit, aut aliquid agendo, mediocris ſtaturæ. Hali Roſei coloris dat faciem, oculis fulgentib⁹ humidis, & q̃ facilè ad flexũ inclinẽtur. Forma eximia

QUOD EX IPSO SYDERIS Aſpectu, citiùs omnia poterant præſagire.

CAPUT XXX.

SEd, ut in aliis diximus, ſi oculos in cœlum ſuſtuliſſent, ex ipſa ſyderis facie hæc omnia, & ſine inter eos contradictione, certiùs poterant præſagire. Quia ut Juppiter à noſtro aſpectu blandiùs excipitur, imò oculos noſtros allicit ad ejus inſpectionem, unde fit, ut eam dicant amicam, & ſalutaria ſpondentem omnia. Et quia Jovis ſtella fulgore ſimilis aſpectus, & pulchritudine: ideò ſimiles effectus largitur. Et quia minùs ſplendet, & magis molliter, blandiùs & amiciùs noſtris oculis ſe inſinuat, pulchriorq́; apparet. Ob id homines facere pulchros, ad fœmineam pulchritudinẽ facilè accedentes, & homines molliuſculos, & delicatulos, & in motu, & in negotiis ſegniùs & cunctatiùs ſe gerentes. Ejus color ex candido in atrum langueſcit, vel roſeo fulgore micat, ideò oculos ſubruffos, vel ravos, vel nigros efficit, gratioſos & venuſtos. Et quia præ cæteris fulget, ut etiam ejus lumen umbram faciat, ut Luna, & ſcintillet, ideò oculos fulgentes & ſcintillantes, quaſi ludentes facit, & laſciviùs ſe moventes: Sydus eſt magnum, ob id corpore longos, & ſtaturam benè

comp

compositam, roseam, & stellæ colore coloratam.

VENERIS FORMAM AB IPSO prevenire temperamento, non à sydere.
CAPUT XXXI.

Videmus Venerem croceo albo radicantem, tùm humectam dicunt, & naturæ indicare temperamentum. Ptolomæus Jovem dixit calidi, & humidi temperamenti, & Veneris formã ferè eandem cum ipsa Jovis. Sed caliditas magis temperata cum calido est, quàm erat cum Jove. Ob id venustas & pulchritudo Veneris est magis muliebris, blanda, molliuscula, & delicatula, & in rebus agendis tardiuscula. Roseus in ore fulgor ex sanguine superabundanti, qua scatet complexio, & nimia humiditate oculos, ut in vase aquæ se moventes demonstrat, ex eaque humiditate eorum oculi fulgore quasi scintillare videntur. Sic subtilia supercilia, & labia, multæ carnis in facie, angusti pectoris, brevium costarum, magnorũ crurum, sequuntur fœmineam complexionem, ut in nostris Physiognomonicis de muliebri, & virili forma retulimus. Sanguinei enim sunt crassa corporis habitudine, color albus cum rubedine commixtus, corpore, visuque floridi, venusti, hilares, & rubicundi. Rubro vestitu gaudent, quia sanguinei, & tauri, quia sanguinei, cùm rubrum colorem aspiciunt, adeò gaudent, ut efferentur. Quæ omnia Galenus in libro de dynamidiis copiosiùs pertractat.

Neque

Neque à Paridis forma abhorret, quam describit Nepos ex Darete.

Imperij cupidus, habiles prolatus in armos,
Siderea vernat acie Paris, ore serenus,
Eloquio lenis, pede præceps, strenuus armis,
Vertice flavescens, frontemq́; auctura superbam
Prærferat tonsura genas, in summa recurrens
Tempora, néve vagans formæ furetur honorem
Cæsaries, utramq́; comam sua detinet auris.

MORES, QUOS VENUS LARgiatur.

CAPUT XXXII.

De Veneris moribus loquẽs Hali, dicit. Quando Venus fuerit significatrix spiritus nati, separatim & per se, & fuerit in bono statu, procreat natum quietum, mansuetum, bonum, minimè vitiosum, lympidum, bonarum cogitationum, is etiam amat saltare, & est magnus Zelotypus, rixas abhorret, amator magisteriorum, & subtilium operum, bonæ formæ, bonorum signorum, veridicorum & bonorum somniorum, facit se diligi ab hominibus, factor boni, pius, benè dat, & benè accipit, fœlix, & communiter major pars suæ voluntatis erit in causis mulierum. Maternus. Venus facit homines delectabiles, lætos, assiduo luxui vacantes, amabiles, gratos, venustos, amatores, libidinosos, justos, pios, apud quos integra, & incorrupta amicitiæ vicissitudo permaneat, potu multo gaudentes, ac parvum cibum sumentes: o-

mnes

mnes cibos facilè digerunt, qui semper venereos coitus, & crebrò cupiditates ardore desiderent, in omni vita nobiles, & mundi, & quorum vita, animus & institutum musicis semper delectationibus inhærescant. Tùm balnea, fuci, odorataque opobalsama, gratia, jocus, Camenæ, in chorumque locupletatus applausus. Significat quoq; formosas inprimis virgines, jocosa sponsalia, amores, elegias amatorias, indignationes, insidias, querelas, pacis rursus atque amoris redintegrationes. Significat etiam convivia, jentationes, dulciaque tragemata, sive bellaria, & quicquid sapore dulce, ac volupe est. Significat etiam mutuam hominum dilectionem, pietatem, fidem, credulitatē, summamque in omnes humanitatem. Hali. Cantores & lepidos facit, omnes amicos habent, florū & munditiarum amantissimi, cuticulam splendidam curant, sibi ipsis placent, statum corporis decorum habent, molli capillo, in cute delicatulo, gignendæ proli, & propagando generi deditissimi, pietatis, & misericordiæ studiosissimi, viventes ociosè, & delicatè, delectabitur muliebribus ornamentis, utetur pro ornamento sui corporis pulchris indumentis, & mundis. Magisterium ex eis, erit perfectè perficere, & sine labore. Erit homo ludi, risus, alacritatis & gaudii, libenter delectabitur societatibus, comestionibus & potationibus, confidens aliis, & sæpè deceptus. Erit larg⁹, & cupit audire sonos, erit suavis moribus, & bonus aulicus, induet vestimenta alba, sapores diligit unctuosos, benevolus, dulcia & mollia effudit ver-

ba, dulcissima habet eloquia, oscula jungit amica. Corporis & sui vultus studiosissimus, pulchris figuris delectabitur, & odoribus, facilè ad fletum pronus, ob id & misericors.

Mulieres, quæ Veneream formam sortitæ, hæ sunt, quæ ex antiquis & recentioribus historiis suppetunt. Helena, ut Dares Phrygius narrat, similis fratribus fuit Castori, & Polluci, capillo flavo, oculis magnis, facie pura benè figurata, corpore deducto, ore pusillo, cruribus optimis, inter duo supercilia nævum habuit. Cornelius Nepos ita vertit.

Tyndaridis geminis geminum nihil, unicus ambos
Oris honos ambit, similis flavescit utriq;
Crinis, par hilares augescit risus in orbes.
Æquis membra modus, concordes pectora motus
Conciliant, spirantq; unum gena, lumina, mores
Sola pares variis præsumunt nomina formas
Distinxisse notis, aut victor vindice vultu
Eludit dubios error, vocumq; repugnans
Dissidio, alterno confundit nomine nomen.
Inclyta cognatos æquat Spartana Lacones
Vultu, crine, genis sociæ cunabula stirpis
Par oris testatur honos, at pleniùs haurit
Sidereum Ledea Jovem, totosq; per artus
Lacta materni spirant mendacia cygni.
Nativum frons fundit ebur, caput exerit aurum
Aequatis crinale comis, gena candida byssum
Aequat, dextra nivem, dens lilia, colla ligustrum
Auris inexpleto crispata volumine, visus
Excubitor, nasusq; vagi venator odoris.

Poscunt

Poscunt alternum titulo certante triumphum.
Productum modicè mentum candescit, & alta
Leniùs ut pressis insidant basia labris.
Parciùs in roseum consurgunt ora tumorem.
Fundit apex humeros pressum tegit ubera pectus,
Ilia succingit levitas, tractusq́; lacertos:
Pes brevis incessu terram libante supino
Lascivum suspendit iter, currumq́; decora
Mobilitas compto libramine ponderat artus.
Sola superciliis labes interflua raris,
Audaci macula tenues discriminat artus.

Fuerunt & apud nos nobilissimæ mulieres, Veneris formam referentes, ut ipsæ Veneres essent, sed omnes lasciviæ deditæ, jocis, choreæ, cantibus, & sonis, deliciisque vitam, pugionibus, vel veneno periere, etiam me admonente, ac præsagiente.

QUOD EJUS MORES EX CALIDA & humida temperatura proveniant.

CAPUT XXXIII.

Galenus libro de usu partium ait, ex sanguine principaliter fit sperma. Et in librum Hippocratis de natura humana, ut non immeritò calidi & humidi temperamenti homines sint luxuriosi, & perpetuò coitu gaudentes, fornicatores usque ad mortem, ideò fervidi, & ad sobolem procreandam idonei. Propterea sanguinea temperies, sive calida & humida, ut superiùs diximus, facit natos delectabiles, assiduò luxui vacantes,

amabiles, gratos, pios, misericordes, bonos, amicos, multo potu gaudentes, delectantes musica, odoribus, & sui corporis ornamentis sumptuosis, pulchris, & mundis, & cultu suæ faciei: nam formosi videri desiderant. Et ex eo dicit Galenus de dynamidiis libro, sanguinem homines blandos facere & formosos, sanguinemq; etiam bonum facere animum, simplicem, modestum, & blandũ.

DE MORBIS, QUOS DAT VENUS, non ex stella, sed è qualitatibus.

CAPUT XXXIV.

Astrologi morbos Venerem præstare ajunt, qui accidant in membris genitalibus, quando est malè affecta. Ob id Maternus ait, vitia facere circa naturalia, & necessaria, mortes verò notas, gloriosásque decernit. Morbos circa genitalia, gonhorream, obstructionis rerum, vesicæ, uteri, & pudẽdorum dolores. Nos autem dicimus, quòd luxuriosi usque ad mortem luxuriantur, & luxuriosi cum meretricibus versantur, ut facilè ejusmodi morbos contrahant.

DE INFOELICI VENERIS FORma, moribus & morbis.

CAPUT XXXV.

Quæ de Jovis forma infœlicis, moribus & morbis diximus, scilicet illicita stupra, incestus, adulteria & cætera id genus, eadem de Venere imaginandum.

DE

DE FORMA, QUAM MERCURIO Aſtrologi aſcribunt.

CAPUT XXXVI.

MErcurius quando Orientalis exiſtit, referente Ptolomæo, natus erit coloris mellis, eritque in quantitate corporis moderatus, aptæ coadunationis, parvorum oculorum, capillos habens mediocres. Maternus. Si Mercurius dominus geniture fuerit, facit ſemper corpus modicum, & gracile, & quorum faciem tenuis pallor inficiat, oculos verò pulchritudinis honeſtate exornat. Hali. Facit hominem pulchræ apparentiæ, & cõpoſitæ ſtaturæ. Et alibi. Quando fuerit Orientalis, facit colorem nati ſicut mellis recentis, & eſt modici corporis, parvorum oculorum, mediocrium capillorum. Dicitur etiam de Mercurio, quòd eſt coloris viridis, mixti cum bazitate capillorum mediocrium, villoſus, anguſtæ frontis, craſſarũ aurium, pulchræ faciei, naris compoſitæ, ſuperciliorum conjunctorum, amplorum membrorum, & blandorum, minutorum dentium, raræ barbæ, macer, boni ſtatus in corpore, in inceſſu ſuo eſt paſſuum minutorrum, ac minutorum membrorum, patiens. Meſſahala. Homo erit non albus, nec multùm niger, habens frontem elevatam, faciem longam, naſum longum, oculos pulchros, non ex toto nigros, raram nigrãq; barbam in maxillis, longos habens digitos. Abdila. Homo gracilis corporis, ſtaturæ ſæpiùs mediocris, habens pulchram barbam, & rarã, & parvã,

ſubtilia habens labia & naſum. Bonatus. Color caſtaneolus, ſive olivaceus, membra ſatis apta ſimul coadunata, oculosq́ parvos, capillos mediocres, tàm in quantitate, quàm in colore, in cujus complexione prævalet caliditas. Hali. Parvum dat corpus, gracilem faciem, & pallidam, oculis parvis, & pulchris, puerile quoddam referentibus.

QUOD RECTIUS EX IPSO STELLÆ aſpectu Aſtrologi Mercuriales poſſent judicare.

CAPUT XXXVII.

SI quis in cœlum oculos ſuſtulit, videbit in eo Mercurialem ſtellam, in qua omnium colorũ mixtura reliquorum planetarum renitet. Videbit in ea Saturni luridum, Martis ignem, Jovis candidum, Veneris flavum, nec non utriuſque nitor, hilaritaſq;, & ob id nõ pecularis formæ, ſed eorum formam capit, cum quibus aſſociatur, ob id in deſcribendo ejus colore Aſtrologi differunt. Alii dicunt Mercurio non eſſe faciem unam, ut qui virorem quandoq́ue repræſentat, nunc fuſcedinem, nunc aliud, quod crocei coloris aliquid oſtentet, ob id in Mercuriali colore deſcribendo omnes ſunt differentes. Ptolomæus natum facere dicit mellini coloris, vel ſubnigri, vel crocei participantis, & oculi colorati, ut caprarum oculi. Sed Maternus pallida dicit facie. Meſſahala, non album, nec nigrum clarum, oculos non ex toto nigros, nigramq́ue barbam. Hali verò. Mellini

veri

veri coloris, oculi nigri. Est autem stella aspectu parva, vel non magna, ob id corpore parvo, puerili, & parvorum oculorum, intra cavos orbes recessorum, subtilia labia & nasus, & cætera membra parva, minutorum dentium, exilis vocis, angustæ frontis, & minutorum membrorum: est enim vivissimi luminis cæterorum planetarum, ob id acuti intellectus hominem facit, non festinus in motu, sed moderatus ut Sol, ob id moderatus erit natus in incessu, & minutorum passuum.

QUOD MERCURII FORMA EX ipso proveniat temperamento.

CAPUT XXXVIII.

Nobis Ptolomæus insinuat Orientalem Mercurium calidum, Occidentalem verò siccũ. Quidam sentiunt potiùs frigidum & siccum, unde ex siccitate corpus fit gracile, & pinguedine carens, macilentus. Et ex nimia siccitate oculi fiunt cavi, & interiùs positi, sic & labia subtilia, & vox exilis: oculi crocei bile tincti sunt, idque ex nimia siccitate provenit, ut sunt oculi caprini.

MORES, QUOS MERCURIUS largitur.

CAPUT XXXIX.

Hali inquit. Si quando Mercurius fuerit significator spiritus separatim & per se, &

fuerit in bono ſtatu, facit natum ſubtilis intellectus, & cogitationis, ac benè figurandi, & retinẽdi omnes rationes, ſicut geſta, & relationes geſtorum. Hic etiam lucra diligit mercimoniorum, benè ratiocinatur, & loquitur, in naturalibus rebus verſatur & perquirit res, benè intelligibilis & acutus, & dominabilis. Amat ſcientias, maximè quadrivium, ſcrutator ſecretorum, & fœlix. Ex Materno. Geniture dominus ſi fuerit Mercurius, facit cordatos, ingenioſos, cuncta diſcentes, modeſtos, & omnia artium ſecreta diſcere cupientes. Modicum cibum potumúe ſumentes, ex quibus omnium ſcientia literarum meritò conferatur, & qui propter literas, & propter docti ſermonis ornatum aſſiduis ſoleat legationib⁹ fungi: & quos ſecretarum, ac religioſarum literarum arcana delectent: faciétque magiſtros, aut Grammaticæ artis, aut Oratoriæ, aut phyſicarum literarum interpretes, ac magiſtros, & qui omnia negotiationis officia facili ratione pertractent, accipientes pariter, & dantes, & exhibentes facilè commercium. Erũt ſanè in omni negotiatione ſolliciti, utiles, & qui ſubſtantiæ facultates ſuis juribus colligant patresfamiliàs, ſanè ab omni luxuriarũ ſepoſiti voluptate, juſti, ſibi vacantes, & à cõverſatione publici ſtrepitus ſeparati, & qui omnes religiones quadã animi trepidatione ſuſcipiant. Alibi. Mercurius commixtæ eſt naturæ, aut ei cui pariter commiſcetur, vel aliqua forti radiatione conjunctus promiſcuo commixtionis aſſenſu, non difficulter adhærens: ejus ſignificatur peritia, ingeniũ, ratio, facũdia, iracundia,

cũdia, deceptio, jocosũq; furtũ. Tùm enthymemata, syllogismi, sophismata, Poëtica, Musica, astrorumq;, & totius Matheseos perscrutatio. Significat fideles amicos, vates, sortilegos, augures, ac divina interpretatione decoros, mercatores quoque, legatos, Oratores, & qui fraudulenta sæpiùs calliditate decipiant. Significat etiam cujusque artis lucubrationes, rerum occultarum, ac secretorum inventionem, blandum sermonem, sanũ consilium, delitias, voluptates, ambitiones, quæstus, ac æraria tributa, & quicquid gloriæ potiùs, quàm utilitatis causa conquiritur. Tùm simulatã conciliationem, dubium atq; involutum affectũ, vilem animi commiserationem, ingratam vocis modulationem, sed in omni acuto cujusque artis opificio solertem manum, accommodatissimumque ingenium, tùm ad rerum occultarum miram inventionem, tùm ad earum celerrimam perfectionem.

EJUSMODI MORES A TEMPERAMENTO, non à sydere provenire.

CAPUT XL.

Galenus ait biliosos homines esse acutos, lenes, ac macilentos; Astrologi Orientalẽ Mercurium calidum dicunt, ideò Galenus biliosos, calidos, & siccos dicit quàmplurimis in locis. Oculi crocei & capilli flavi idem arguunt. Præterea Galenus in libro dogmatum Hippocratis ait, bilis est sensus acuere. Et libro de anatomia vivorum

fuerit in bono ſtatu, facit natum ſubtilis intellectus, & cogitationis, ac benè figurandi, & retinēdi omnes rationes, ſicut geſta, & relationes geſtorum. Hic etiam lucra diligit mercimoniorum, benè ratiocinatur, & loquitur, in naturalibus rebus verſatur & perquirit res, benè intelligibilis & acutus, & dominabilis. Amat ſcientias, maximè quadrivium, ſcrutator ſecretorum, & fœlix. Ex Materno. Geniture dominus ſi fuerit Mercurius, facit cordatos, ingenioſos, cuncta diſcentes, modeſtos, & omnia artium ſecreta diſcere cupientes. Modicum cibum potumúe ſumentes, ex quibus omnium ſcientia literarum meritò conferatur, & qui propter literas, & propter docti ſermonis ornatum aſſiduis ſoleat legationib⁹ fungi: & quos ſecretarum, ac religioſarum literarum arcana delectent: facietque magiſtros, aut Grammaticæ artis, aut Oratoriæ, aut phyſicarum literarum interpretes, ac magiſtros, & qui omnia negotiationis officia facili ratione pertractent, accipientes pariter, & dantes, & exhibentes facilè commercium. Erūt ſanè in omni negotiatione ſolliciti, utiles, & qui ſubſtantiæ facultates ſuis juribus colligant patresfamiliàs, ſanè ab omni luxuriarū ſepoſiti voluptate, juſti, ſibi vacantes, & à cōverſatione publici ſtrepitus ſeparati, & qui omnes religiones quadā animi trepidatione ſuſcipiant. Alibi. Mercurius commixtæ eſt naturæ, aut ei cui pariter commiſcetur, vel aliqua forti radiatione conjunctus promiſcuo commixtionis aſſenſu, non difficulter adhærens: ejus ſignificatur peritia, ingeniū, ratio, facūdia, iracundia,

cũdia, deceptio, jocosũq; furtũ. Tùm enthymemata, syllogismi, sophismata, Poëtica, Musica, astrorumq; , & totius Matheseos perscrutatio. Significat fideles amicos, vates, sortilegos, augures, ac divina interpretatione decoros, mercatores quoque, legatos, Oratores, & qui fraudulenta sæpiùs calliditate decipiant. Significat etiam cujusque artis lucubrationes, rerum occultarum, ac secretorum inventionem, blandum sermonem, sanũ consilium, delitias, voluptates, ambitiones, quæstus, ac æraria tributa, & quicquid gloriæ potiùs, quàm utilitatis causa conquiritur. Tùm simulatã conciliationem, dubium atq; involutum affectũ, vilem animi commiserationem, ingratam vocis modulationem, sed in omni acuto cujusque artis opificio solertem manum, accommodatissimumque ingenium, tùm ad rerum occultarum miram inventionem, tùm ad earum celerrimam perfectionem.

EJUSMODI MORES A TEMPERAMENTO, non à sydere provenire.

CAPUT XL.

GAlenus ait biliosos homines esse acutos, lenes, ac macilentos; Astrologi Orientalẽ Mercurium calidum dicunt, ideò Galenus biliosos, calidos, & siccos dicit quàmplurimis in locis. Oculi crocei & capilli flavi idem arguunt. Præterea Galenus in libro dogmatum Hippocratis ait, bilis est sensus acuere. Et libro de anatomia vivorum

ait, virtus moralis dicit evenire inconſtantia, ſubtilitas, & acuitas, ſolertia, audacia, elevatio, memoria, & velocitas reſponſionis. Et libro de natura humana. Animi acuties & intelligentia per ſuccum biliosum, & ſic ſexcentis aliis in locis. Ob id iſtos Mercuriales cordatos dicunt, & intelligẽtes, & omnia ſecreta diſcere cupientes, faciliusq; perdiſcunt Rhetoricam, & Grammaticam, ſcilicet ſermonis ornatum, & ob id frequentibus legationibus funguntur. Humor acutus eſt, & ob id ſollicitos reddit, præſertim cogendarum divitiarum. Et quia ſicci, non luxurioſi, & non niſi ad illicitam, & profanam libidinem invitantur: ob id uxores & filios ſpernunt, & quia ſicci ſunt, avidi, parci, ſubeuntes pericula, & labores propter lucrum.

En Joannis Pyci Mirandulani effigies.

Fuit Joannes Pycus Mirandulanus, coloris fulvi, gracilis, ac commenſuratæ quantitatis corporis, oculis parvis, flavis, facie obducta, naſo prælongo & tenui, tenuibusq; labiis, facie puerili, ſed tàm decora, ut ferè angelica videretur. Fuit & tanta ingenii altitudine & memoria, ut meritò inter mortales Phœnicis nomine appellaretur, incōparabili in diſputando & ſcribendo facundia, ut omnes à ſcribendo deterreret. Philoſophus, & Mathematicus, Theologiæ arcana perquiſivit. Fuit & lectiſſimus moribus & animi candore, celebs vixit, ut virgo moreretur, modici cibi & potus. ſtudiis & vigiliis fatigatus, juvenis interiit.

Ulisses ex Darete ita deſcribitur à Nepote,

Ore

Ore hilaris, modiceq́ humiles collectus in armos
Dux Itachus prudens, consultum pendere, gnarus
Obliquare dolos, doctus captare loquendo.

DE MORBIS, QUOS DAT MERcurius, & de Physicis rationibus.

CAPUT XLI.

INquit Maternus. Patientur Mercuriales animi ægritudines, parvipendendo magna, & magnificando parva, cogitationes horribiles, & mentis inquietationem, & debilitationes, ut aliquando dementes videantur. Sed hi morbi non à stellis, sed flavæ bilis alumni sunt. Galenus libro de utilitate respirationis. Ex flava bile fit phrenesis, ex libro de locis affectis, delinamenta.

INFOELICIS MERCURII FORMA, mores, & morbi.

CAPUT XLII.

PTolomæus. Mercurius si fuerit Occidentalis, erit subnigri coloris, croceiq; participans, macilentus, vocem habens exilem, & cavos orbes, & erit ipsorum oculorum pupilla velut pupilla oculi caprini declinans rubedini. Leupoldus. Si Mercurius erit Occidentalis, erir subniger, crocei coloris, communiter macilentus, vocis exilis, comis orbatus, & pupilla est declinans ad rubedinem, ut capræ, siccitas in eo prævalet. Hali. Sed si fuerit Occidentalis, erit ejus color inter bazum & croceũ, macer, subtilis vocis, oculorũ profundorũ, & eorum

rum pupillæ assimilantur pupillis caprarum, tendentium aliquantulùm ad rubedinem. Et in ejus complexione vincit siccitas. Si verò planeta fuerit in diverso statu; producit natum fraudulentũ, loquacem & vanum, hic etiam nititur aliis persuadere, quod ipse non credit, voluntatem & consilium suum sequitur, facilè permutatur, levis in sensu, citò divertitur à proposito, stultus, multi erroris & manifesti, convertibilis in factis suis. Dicit alibi. Si fuerit malè affectus, vel si cum Saturno communitatem aliquam habuerit, inanibus artibus dabunt operam, neq; veræ, neq; legitimæ chymiæ, & à cõmuni lege seorsum variant, miras fabellas sibi fingentes, alias sibi narratas credunt, alias ipsi narrant, semperque in chimæris, & vanis cogitationibus versantur, libenterq; audiunt commenta de dœmoniis, ac spectris. Simulans meliorem esse, quàm sit, magis diligit amasias, quàm uxores, lasciviis illicitis deditus, & devotus. Maternus. Si maleficarum stellarum fuerit minaci constellatione consternatus, humoribus vitia decernit, & si Luna fuerit malè collocata, spaticos, lunaticos, aut caducos facit, & mors illi, aut ex aquis, aut ex humoribus semper infertur. Hali. Facilè corripiuntur comitiali morbo, insania & lunatici efficiuntur, morbis contagiosis corripientur, impetigines, vitiligines, elephantiases, lepras perpetientur. Dicunt præterea, quòd si Mercurius cum Hyadibus, & Pleiadibus, aut Orionis stellis simbola habuerit, quæ stellæ maleficæ sunt (Nos autem dicimus, si bilis illa flava cum atrâ melancholia juncta fuerit) erunt turbidi in-

genii, habebuntque turbidam, & obscuram mentem, non longè à mania: ob id inanibus, & nefariis artibus dabunt operam, in divinationibus Necromantiæ, Chymiæ, & ejusmodi scientiarum desiderio tenentur, semperque in chimæris, & vanis cogitationibus versantur, libenterque audiunt, loquunturque de spectris, strigibus & dæmoniis. Sed id non ex stellarum conjunctionibus, sed ex humoribus turbidis, atrabiliariis, melancholicis. Siccitatis enim & melancholiæ est trahere ingenium ad pejora. Suntque visu pallidi, crocei, macri, hirsuti, & horribiles. Contra verò qui claris humoribus, ut bile, & sanguine scatent, nobilissimi ingenii sunt, Philosophiæ, Theologiæ, & Mathematicarum scientiarum secreta rimantur, iisque nobilissimis scientiis operã navant. Hi nidulos ructus expectorant, sudorẽ insipidum exhalant, lotium pallidum, croceum ex terra reddunt. Si autem jungatur cum Luna, id est, cum humiditate, id est, cum pituita, videlicet humida de causa, fiunt convulsiones, & morbi lunares, ex Galeno.

DE CORPORIS FORMA, QUAM Genethliaci Lunam præbere dicunt.

CAPUT XLIII.

PTolomæus Lunæ non tribuit formam, sed juvare in temperie, macie, vel humiditate. Eadem ab eo Leupoldus, & Maternus. Sed alibi. Benè disposita Luna facit homines corpore magnos, sed

ſed tamen proportionatos ſcilicet, etſi corporatos, honeſta tamen corporis pulchritudine venuſtat, multum cibum ſumentes, pauco potu gaudentes, ſed impeditos oculos facit. Corpus dat candidum, ſed quadam macularum varietate ſignatum. Meſſahala. Luna Orientalis facit hominem album conjunctum cum roſeo colore, vergentem in macilentiam, ſupercilia benevola, oculos non ex toto magnos, faciem rotundam, ſtaturam ex toto pulchram. Abdila. Hominem facit mediocris ſtaturæ, rotundæ faciei, habebit oculum percuſſum, vel erit ſtrabo, vel oculorum orbis alter altero altior, tandem alter oculorum vitio carebit. Sed in mulieribus dexter oculus, in viris ſiniſter. Hali. Luna facit albos, pulchræ faciei, pulchrum aſpectum, pulchræ barbæ, clari coloris, & lati corporis.

QUOD RECTIUS GENETHLIACI *cœlum aſpicientes de lunari forma ex ipſius ſyderis aſpectu decernere potuiſſent.*

CAPUT XLIV.

SEd quæ iſti de Lunari forma decreverunt, & de moribus ab eo provenientibus, quod diuturna experientia conſecuti ſunt, ſi altiùs inſpexiſſent, illicò certiori & coloratiori fortaſſe cauſa decreviſſent. Quia magnum ſui corporis ſpecimē præbet inter planetas, ob id benè diſpoſita, magnos corpore homines facere: & quia pfectæ globoſitatis, rotundæ, exactæq; circinationis & proportio-

portionis, ob id homines, etsi corpore magnos, proportionatos tamen, faciem rotundam, & oculos & magnos. Luna est facie albicanti, in qua non nihil palloris, totumq; corpus quibusdã maculis variegatum, ob id homines albos non conjuncto colore roseo, sed ad pallidum vergenti, & corpus quadam macularum varietate signatum, viros in quàmplurimis obsignavimus, & præcipuè fœminis, nam delicatioris cutis, & nitidioris candiditatis sunt. Velocissima est planetarum, nam vigintiocto dierum spatio suum perfecit orbem, diversisq; faciebus apparet, singulisq; hebdomatibus sui luminis vices semper variando disponitur. Primis septem diebus, veluti divisi orbis, excrescit, dichotomos Græcis dicta, altera totum orbem renascentes ignes colligendo jam cõplet, tertio item ad medietatem decrescendo cõtrahitur, quarto sui luminis diminutione minoratur, amphicortos, vel utrinque gibba. Unde nunquam in eodem statu permanet, ob id instabiles homines & mutabiles propositi facit, & qui variis rebus delectentur, quique semper peregrinari concupierint, idque ob id faciei mutationem, luminisque & motus. Et quia albicantis luminis, humiditatis indicium, quod verò quippiam sit nigricantis, frigoris signum dicunt. Sæpissimè eclypsin patitur, lumineque orbatur, ob id strabos efficit, vitiatos aut nebulosos oculos, aliquando orbatur tota lumine, aliquando ejus pars, ob id sæpissimè homines toto visu orbatos, aliquando strabos & lumine vitiatos. Ut idẽ facere [illegible]antur alia sydera nebulosa, ut Aselli, Pleiades, & similia.

QUOD HUMANI CORPORIS DISpositio non à Luna, sed ab ipso proveniat temperamento.

CAPUT XLV.

Sed quam ipsi Lunarem corporis formam nuncupant, naturales rectiùs frigidam, & humidã, vel phlegmaticam temperiem dicunt: dum sæpissimè talem usurpent complexionem: nam inter planetas varias habet qualitates. Ptolomæus verò, Artefius, & Archofalus dicunt: Luna à cõjunctione Solis usque ad primam quadraturã humida est, ad oppositionem deinde usque calida & inde usque ad aliam quadraturam sicca, & usque ad conjunctionem postea frigida. Sed Astrologi ejus formam describentes frigidam & humidã dicunt. Frigida igitur, & humida qualitas facit homines pingues, magnos, carnosos & rotundos: est enim humiditatis privilegium rotundare mẽbra, ut diximus in Phisiognomonicis, & ex frigiditate pilorum carentia, color albus: Sed si multa adsit frigiditas, albedo ad livitatem tendit, & facit ad coitum impotentes, parùm comedentes, & minimè digerentes. Præterea humidi cerebro strabismum sæpissimè patiuntur, generãtur enim oculi ex humido, & ex humido constant. Est enim strabismus aliquorum musculorum resolutio, quam ex humiditate provenire Galenus libro de Symptomatum causis dixit. Et libro de dynamidiis dicit, quòd phlegma facit corpore compositos, vigilantes, intra se cogitationes, & canos produ-

producentes. Sed cur in mulieribus dexter oculus ſtrabus, ita in viris ſiniſter, quærenda eſt cauſa. Dexter oculus dextra utriusque pars calidior eſt ſiniſtra, fœminæ multò hominibus humidiores. Si viris ſtrabiſmus acciderit, quia calidiores, in debiliori oculo patiuntur, id eſt, ſiniſtro, ſi fœminis, quia humidiſſimæ, etiam dextro poteſt accidere.

Andromacha, claris oculis, candida fuit & formoſa, corpore longa, moribus modeſta, ſapiens, pudica & blanda. Nepos.

Forma, modus, pietas, ſenſus pudor auctius ornant
Andromachen, erecta humeris, viſuq; ſerenam.

Ut ex Darete habetur.

A Luna enim corporis candor, vel à phlegmate, & magna alicujus corporatura & formoſitas, & eodem phlegmate nulla Veneris tentigo, ob id pudica, mitis, blanda, & ſapiens.

DE MORIBUS, QUOS DAT Luna.

CAPUT XLVI.

HAli dicit humidam complexionem dare, ob id bonos mores, & amantes quietis. Maternus. Lunæ ſignificatio, forma, gaudium, gloriæ affectatio, debilis in ſenſu, tenuis memoria, mendacia, dilatationes, aſſentationes, multa edacitas, ſed exigua Veneris tentigo. Significat etiam leves, rerum aquaticarum præcipuè negotiatores, negotiorum initia, & merita ex eis præmia, facultatum diverſarum, honorumque conſecutores; legum

ac bonarum artium diligentes, cultores, & omniũ rerum excellentissimarum dignissimos exploratores: aquarum opera, terræ cultum, Principum ac primatum negotia, in prima maxima juventute summam religionem, sed minimè constantem, firmamque in ea perseverantiam. Abdila. Luna facit hominem nullius utilitatis, qui die, ac nocte ire desiderant huc, illuc, nec leviter stabit alicubi, Erit instabilis, & non perseverans, habet ex operibus legationes, opera, aquarum, & terræ cultum. Guelius dicit facere mulieres honestas. Maternus dicit facere homines inæquales vitæ, qui pro temporum mutatione mutantur, ut eorum patrimoniũ assiduè augeatur, & rursus minuatur. Commorabuntur in aquosis locis, multum cibum comedentes, ac pauco potu contenti: uxorum & filiorum amoribus non proni. Hali n. Honestus, itineribus pronus, vitæ variationis inæqualis, vivet extra patriam, induet vestes albas.

QUOD EJUSMODI MORES NON ex Luna, sed ex humido, frigidoq; temperamento.

CAPUT XLVII.

QUi frigidi, parùm sunt in coitu potentes, ob id casti, & religiosi, odioque habent uxores & filios. Poëtæ fingunt Dianam, quam dicunt Lunam, esse virginem, horrere luxuriam, & Deam esse pudicitiæ. Finxerunt etiam viarum præsidem,

quia

quia viatores & legatos facit. Venatricem, cum venatores loco stare nesciant. Galenus phlegmaticis proprietatem esse facere homines castos, sine coitus desiderio, & tacitos. Et quia frigidi, cupiunt cibos, & quia humidi, spernunt potum. Quia frigidi & humidi, sunt complexionis mulierum, & mulieres timidæ & imbecilles. Mutabilis consilii, & propositi, & nunc stare, nunc ambulare desiderant, nunc bona augere, nunc minuere. Ex humiditate eorum taciturnitas, & morum bonitas, ut imbecilles, timidique, nemini officere putantes. Diligunt loca aquosa, quia à suo simili quodcunque trahitur. Albis vestibus utentur, ex natura phlegmatica id evenit, quæ alba est, & alba videre desiderant, ob id sues ad alba libenter trahuntur, quia phlegmate redundant. Sic biliosi croceis vestibus, ut cervi, & tauri rubeis, quia sanguinei, sic melancholici atris, ex humore, quo afficiuntur, ut latiùs in Physiogn: Sunt phlegmatici, mente leves, & ingenii celeris, ut diximus.

MORBI LUNARES QUI.

CAPUT XLVIII.

JUlius Firmicus corpus macularum varietate signare dixit, lepra, ut malignis ulceribus, in corpus ipsum assidua contorsione deformet. Senili debilitat imbecillitate, impedimentis ocul- officiet, vel vulnere dedecorat. Dat epile-

& vultus contorsionem, & quæ pertinent ad paralysin, præsertim quæ fit in lingua, labiis, & oculis, & membrorum contorsiones.

QUOD HI MORBI NON A LUNA, sed ab humiditate & phlegmate redundent.

CAPUT XLIX.

Galenus in libro de locis affectis, & aliis locis. Oribasius in octavo, Paulus Aegineta in tertio libro dicunt, quòd origo vitii apoplexiæ, & paralysis linguæ, oculorum, & aliorum membrorum fit ex frigidiore pituita, quæ principalissimos cerebri ventriculos repleat. Et Galenus libro de Symptomatum causis ait, linguæ paralysis ex frigiditate, & crassis, lentisque humoribus. Sic & mandibulæ contorsio, ex eadem causa apoplexia, quasi totius corporis paralysis. Et libro de oculis. Paralysin oculorum ex humidissimis humoribus ad nervos defluentibus provenire.

JOAN.

JOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE LIBER TERTIUS.

PROEMIUM.

DIXIMUS de simplicium planetarũ formis: nunc de compositis. Rarò enim, vel nunquam evenit, ut solus planeta genituræ dominus sit, sed duo, vel tres, vel simùl omnes de genitura disponant, & sic forma nati de omnibus formis participabit, unde non de uno solo, sed de simùl omnibus judicium futurum, sicut autem in imaginibus artifex pictor lineamenta membrorũ ex varia misturarũ diversitate præsignat, & temperatis coloribus corporis formã imitatione similitudinem facit: Sic & stellarũ conjuncta radiatio societatis consensu pariter temperata vim quandam vicißim ex conjunctis sibi potestatibus mutuatur, & substantiã sibi ex diverso ignium colore collatam ad hominum mores & morbos, picturas inde æqualia societates moderatione depingit. Hæc inquiunt Astrologi. Sed res se aliter habet, nam quæ ipsi ex planetis, nos ex humoribus dicimus: nam satis rarenter homo unius honoris erit prædominium: nam interdum duo vel tres, vel simùl quatuor omnes complicati, & eorum quoque genera, & formæ ex horum mistione variabit, unde etiam & mores, & morum prognostica. Sed à Saturno incipiamus.

DE MIXTIONE SATURNI cum aliis planetis.

CAPUT PRIMUM.

EX Messahala. Si Saturnus fuerit compar cum Jove, etiam Orientali, facit hominem habentem faciem verè albam, crinis color castaneolus, vel mellinus cum laudabili decentia, oculi ejus subnigri, mediocris quantitatis, erit semicalvus, aliqui dentium non verè albi. Capilli semicrispi castaneæ coloris, pili non prorsus nigri, eruntque inter raros & crispos. Et si alter Orientalis, alter Occidentalis, erit aliquid infra hoc. Si uterque Occidentalis, multum infra hoc: & natus habebit colorem pulchriorem, quàm sit mellinus: tenentes oculos in terram eundo, pedes recurvos, & jungit eos, cum vadit, oculos non magnos, juncta supercilia, cutem non recentem, quasi siccam, labia grossa, venas apparentes, barbam non spissam, capillos asperos, multos. Hali verò. Si Saturnus fuerit in convenientia cum Sole, & in bono statu, & similiter Juppiter in bono statu, natum gignit religiosum, & qui ornat, & amat senes, & est mansuetus & quietus, boni consilii, ac bonæ opinionis, auxiliator, à Regibus & nobilibus cognitus & honestus: quod in animo habet, hoc vult ostendere, dator, bonus elector, amator aliquorum, intelligens, patiens, & Philosophus. At si hi planetæ fuerint in diverso statu à jã dicto, producunt natum nescientem uti bono, ut qui caret perfectione sensus, & delectatur phantasmatibus

tibus, & diligit Ecclesiis commorari, futura prædicit, abhorret filios, amicum habere non potest, non associatur hominibus, nullus confidit in eo, nescius, perfidus in rationibus, gloriatur sine ratione, honorem non diligit, amat plorare, malæ conceptionis & electionis, solitarius, patiens, laboriosus & tædiosus. Maternus ejusmodi mores decernere dicit. Vita claros, nobilem, omnemq; felicitatem, erit anima nati justa, senes decrepitos libenter honorabit, eritque sani consilii, aliis libenter subserviet, & juvabit, largitor, magnanimus, patiens, quietus, intelligens, amicorum amator, & Philosophus. Leupoldus. Si Saturnus Jovi assimiletur, erit natus commendabilis, justus, honorabit socios, & erit sani consilii, adjutor Regis, donator, bonæ memoriæ, dilector amicorum, quietus, intelligens, patiens, Philosophus.

Si Saturnus cum Marte participabit, facit hominem non benè rectum, semigrossum, color erit subniger, participans quadam non decenti rubedine, habebit aliquando in facie aliquas indecentes maculas, pili ejus semirari, capilli non multùm nigri, imò erũt participantes quadam obscura rubedine. Hali. Si Saturnus compar fuerit cum Marte, & ambo in sua doryphoria, sicut diximus, procreant natum audacem, parvæ conceptionis, impium, nebulonem in rebus & factis suis, litigatorem, & qui se exponit magnis periculis, & infortuniis, nõ considerat causam aut verba, quæ dicit, servat iram, ac inimicitias: non excusat se de-

re, quæ accidit ei, facit homines laborare, vincere diligit, inobediens, exaltat se super Reges, & Principes, amat litigare & vincere, cogitationum profundarũ, tenax in faciendo gratiam & servitiũ, & in associando, insultor, & deceptor, ponderosus, factor mali, hominib⁹ malefaciens, debilitat⁹, firm⁹ nõ ꝑmutabilis, ponit se adversus magna & fortia pericula, & ab illis citò revertitur, festinans in rebus & factis suis, & generaliter prosper: Sed si ibi planetæ fuerint in diverso statu à jam enumerato, educunt natum deprædatorem itinerum, malum, abjectum, mali status, sequentem malum lucrum & turpe, non amicitiam habet cum aliquo, deceptorem amicorum, infidelem, homicidam, rixosum, turpium fornicationum, necromanticum, raptorem mortuorum bonorum. In summa malus est, malique status. Maternus. Facit moribus tristes, laboriosos, sordidos, humiles & gloriosos, & qui assiduè lugubri tristitia sordidentur. Messahala. Facit hominem rubeum, capillos rubeos, faciem rotundam leviter eam dehonestantem, habentem oculos croceos, horribilem aspectu, audacem, habentem in pede signum, vel maculam. Dorotheus. Hominem dat aspectu acutũ, participem audaciæ, perseverantem in superbia, negotiorum vanitas festinando. Abdila. Curvũ habet corpus, & nasum, facit hominem schismaticum, id est, discordias seminantem, in cujus facie color rubeus, mixtus cum nigro, sed horribilis: habet aliquando in facie grana rubea, & raros pi- barba.

Satur-

Saturnus cum Sole junctus facit hominem habentem ſtaturam declinantem potiùs ad latus majoritatis, quàm ad latus minoritatis, cujus color erit quaſi æmulus, ita quod videbitur quaſi participare poſſe cum omni alio colore, potiùs tamen cum ſubnigro, eritque decentioris ſtaturæ, quàm cum aliquo aliorum planetarum, eritque ſemicarnoſus, habens oculos ſemigroſſos, barbamque ſemiplenam, capillos caſtaneolos, ſive mellinos, inter ſemicriſpos & extenſos, & addit Sol aliquid de pinguedine corporis nati, atque pulchritudine & in ipſis forma præ cœteris planetis. Et ſi Sol fuerit Orientalis, addit aliquid de magnitudine corporis, & ſi fuerit in combuſtione, detrahit pulchritudini, atque formæ corporum: & dat gravia impedimenta atque miſerias. Leupoldus. Si Jovi aſſimiletur Saturnus, erit commendabilis natus, juſtus, honorabit ſocios, & erit ſani conſilii, adjutor Regis, donator, bonæ memoriæ, dilector amicorum, quietus, intelligens, patiens, philoſophus, & ſi contra, dic contra.

Saturnus cum Venere, facit ut nati color quaſi ſubniger ſit, ſive mellinus, ſive olivinus, decens tamen, erunt capilli nec verè glauci, nec caſtaneoli, facies ejus quaſi rotunda, maxillæ mediocres, oculi ſui laudabũtur pulchritudine, à majori parte videntium eos, nigredo ipſorum major, quàm ſi Saturnus fuerit ſignificator ſolus, competentes habens capillos, eritq; ſemicarnoſus ut plurimũ. Maternus. Quia Venus fortuna eſt, reddit vita claros, nobiles, omnemque fœlicitatem decernit.

perjuros, suorumque patrum atque parentum inimicos. Hali. Si Saturnus habuerit convenientiam cum Mercurio, & ambo fuerint in sublimitate, jam sæpè dicta, facit natum rerum inquisitorem, & quæsitorem legum, & chronicorum, amatorem Physicæ, custodem secretorum, cogitat etiam de rebus abscondıtis, & occultis, cupidum faciendi mirabilia, facit enim credere hominibus mirabilia, & hoc solo die credit, hilarem, boni cogitatus, subtilem in dividendo suo intellectu unam rem ab alia, ac si rem unam per aliam deducat, acuti spiritus, expertus inquisitor in suis petitionibus, amator intellectus & sensus, & generaliter fœlix in omnibus factis suis. At si hi planetæ fuerint in diverso statu à jam dicto, faciunt natum iracundum, tenacem iræ, turbidi spiritus oppressum, abhorribilem consanguineis suis, labores diligentem, dolos cogitantem de nocte, deceptorem in factis & dictis, non gaudentem societate hominum, latronem, necromanticum, immiscentem se fraudibus, infidelem, & generaliter infœlicem. Leupoldus. Si Saturnus assimiletur Mercurio, & ipse sit boni esse, natus legum & rerum inquisitor, amabit Medicinam, mira faciet, sophista, erit acuti ingenii, si Mercurius erit contrariæ dispositionis, erit tepidus, laboriosus, nocte turbabitur.

Si Saturnus cum Luna participaverit, natus habebit colorem album, sed ejus albedo non erit clara, neque vera, quemadmodum nebula infecta, cū aliquali admixtione rubedinis, erit q́; habēs

ulchra

pulchra supercilia, oculos nigros, faciem rotundam, pulchram staturam satis decentem, eritque aptæ coadunationis suorum membrorum, & id significabunt si erunt benè dispositi. Sed si malè dispositi, erit contrarium, & natus erit deformis, ineptus, fœtidus, horribilis, & vilis apparitionis, & inordinatæ suorum membrorum compositionis, atque coadunationis, & quantò magis deformis. Dixerunt Sapientes, quòd Luna adjuvat de temperie, & gracilitate. Maternus. Saturnus si in domo Lunæ, & fuerit lumine diminuta, tunc ei caput capillorum raritate nudabitur, ut facit Juppiter capillis defluentibus calvos, & quorum lumina repentinis cœcitatibus impediũtur, aut assidua suffusione aciem deperdant, facit pleuriticos, hydropicos, podagricos, & caducos. Hali. Saturnus cum Luna, vel Mercurio, & in bono dominatu, producit natum morigeratum, ac boni consilii, & profundi intellectus, & qui à seipso habebit consilium in rebus suis, & erit dives, charus Regibus & claris hominibus, dominus thesaurorum, compositus, non risor, nec tristis, nec invidus. At si Saturnus alio modo fuerit affectus, facit natum turpem, infirmum, parvæ existimationis, ut qui nec ipse sese existimet, nec cognitus est, consulit sibi per seipsum, & est invidus, solitarius deceptor, ire diligit ad loca tristia & laboriosa, sine verecundia, semper diligit miserias, parat proditionem, & fraudem sociis suis, lætitia & hilaritas nunquam invenitur in eo, abhorret amicos & æquales & socios. Leupoldus eadẽ. Saturnus dispositor

sitor cum Luna vel Mercurio, & in angulis, natus justos amabit, rigidus, erit profundi consilii, & in hoc fixus, laboriosus, disputator, sed quandoque à veritate declinabit, locuples, appetit nigrum, versipellis, thesaurizator, invidus oculus, & si contrariæ dispositionis, dic contrarium.

QUOD EX HUMORUM MIXTIONE ejusmodi mores & formæ proveniant.

CAPUT II.

Sed, nos ut à principio diximus, formæ & mores non à syderibus, sed ex ipso proveniũt temperamento: nam sicut mixtura Saturni, & Jovis formam & alios mores ostendit, cum perniciosis verò perniciosam temperiem, sic humorum diversorum mixtio aliam formam, & alios mores producit, vel præclaros, vel perniciosos ex utroq; compositos. Diximus enim ex frigido & humido faciem & capillos provenire mellini coloris, mediocris crassitiei, & oculorum, & ex calido, & humido album cum coloris commendatione, nigrorum oculorum magnorumque, recalvum, ac forma venerabili, ita ex utriusque mixtura faciei erit color albus, capillorum castaneolus cum laudabili decentia, oculos subnigros, mediocris quantitatis, statura decens, & plusquàm mediocris quantitatis, semicalvus: nam frigiditas, & siccitas capillos retinet, caliditas & humiditas relaxant,& calvos efficiunt, ex utraq; mixtione semicalvus. Capillos crispat siccitas, humidita- extẽdit,

e utra-

ex utraque mixtura, capilli fiunt semicrispi inter extensos, & crispos. Vitium, si aliqualiter mitigatur cum bono, optimum erit: si Jovis temperamentum à Saturno fuerit, totum, regium temperamentum. Sanguis qui paululùm admixtum habet melancholiæ, quantùm ad temperandum sufficit superfluum sanguinis ardorem, & motum, hæc humorum mixtura vultum dat venerabilem, ac majestate plenum, dat sanam vitam & longam, pronum facit animum ad justitiam, clementiam & magnanimitatem, possidebitque ipse magnificam quandam virtutem, quæ homines ad sibi serviendum, & obtemperandum invitat, ob id in bono utriusque statu producit justos, honorantes senes, diligentes amicos, nobilem & gloriosum.

Quæ isti etiam dicunt de Saturno & Marte, nos ex frigido & sicco, & calido & sicco dicimus provenire. Quia frigiditas & siccitas mediocrem dabant crassitiem, calidum & siccum idoneam carnositatem, ex hac miscella natus erit semicrassus. Ex frigiditate, & siccitate, & caliditate, & siccitate corpus erat curvum, ex utraque curvum quoque erit. Frigidus dabat colorem carnis mellini coloris, & nigredinem capillorum, caliditas ruborem, ex utraque erunt capilli obscuræ rubedinis. Intensa caliditas dabat maculas indecentes, & dehonestantes vultum, ideò & indecentes retinebit maculas in ore. Caliditas & siccitas pilos dabat in barba raros, Saturnus mediocres, ab utroque pili erunt semirari. Mores ex melancholia erant tristes, serviles, & sordidi, à caliditate laboriosi, gl[illegible]riosi & imperiosi, Idem

Idem cum Sole copulatus, ejus caliditas & siccitas mitigatur à frigiditate Saturni. Quia à Sole corpulentia, à Saturno mediocritas crassitiei, ideò ex utroque oritur mediocris statura, declinans potiùs ad latus majoritatis, quàm minoritatis. Frigidum & siccum dabat oculos mediocres, calidũ & siccum magnos, ex utroque commixtio dat oculos semimagnos. Et quia frigidum & siccum turpem dabat formam, calidum & parùm sicci formosam, utriusque mixtura dat pinguedinem, & pulchritudinem præ cæteris planetis. Frigidũ & siccum nigros pilos, calidum & siccum flavos, utrorumque mixtio dat pilos mellinos, sive castaneolos. Facies frigidi & sicci mellini coloris, tendens ad nigredinem, calidi, & sicci, & parùm humidi dat albi, ex utroque color æmulus, scilicet mellinũ clarum. Sic mores ex frigido & hũido, & calido & sicco cõpositi, vel ex melãcholia & sanguine facit claros, nobiles ex utroq; participantes.

Saturnus cùm copulatur cum Venere, id est, frigiditas, & siccitas cum caliditate & humiditate, prædictam dabunt formam. Frigidum dat faciem mellini coloris, sed calidum & humidum album roseum fuscum: ex quorum miscella color mellinus sive olivinus, sed pulcher & venustus. Oculi calidæ & humidæ qualitatis erant subnigri coloris; nunc quia major quàm cum sola frigiditas erat significatrix. Sed à calido, & humido laudabantur pulchritudine à majori parte eũ videntiũ. Frigidum & siccum dabat capillos nigros, calidum & humidum flavos, ex miscella, nec glau-

c..., nec

cos, nec castaneolos: calidum & humidum faciẽ dant rotundam, à frigidi, & sicci miscella mitigatur, & facies oritur quasi rotunda. Frigidum & siccum dabant capillos planos, calidum & humidum crispos, miscella dat temperatos capillos. Et quia Venus fortuna mitigat malignitatem Saturni, reddit homines in vita claros, nobiles, decernitque omnem fœlicitatem.

Si cum Mercurio Saturnus jungitur, id est, frigidum & siccum cum calido & sicco, vel frigido & sicco admisceatur, vel melancholia cum bile, mixta ex utroque dabitur forma. Frigidum & siccum mellinum, seu nigrum colorem, Mercurius dat pallidum, ex utroque compositus color erit subniger. Uterque dat corpus semicarnosum, moderatum, ideò in miscella erit decens, & mediocre corpus. Et quia Mercurius dat faciem longam, & nasum longum, & digitos longos. Saturnus detrahit aliquid sua siccitate, & frigiditate, ideò oritur facies semilonga, & digiti, & nasus. Et quia humor melancholicus pessimus & biliosus, ob id pronos facit ad pessimos mores, venefici, malefici, pessimi, & suorum parentũ inimici.

Si Saturnus cum Luna commiscetur, scilicet frigidum & humidum cum humiditate, dabunt faciem albam, sed non veræ albedinis & claritatis, sed subalbidæ & pallidæ. Faciem rotundam ex humiditate, à Saturno longitudinem, ex siccitate non ita rotundam. A Luna provenit brevitas, & grossities personæ, ex utroque miscella erit statura decens, & pulchra, si scilicet benè fortunati &

nati & dispositi ambo fuerint, id est, si humores defæcati & puri. At si contrarium evenit, ut sint turbidi, & fæculenti, & infecti, contrariæ erunt formæ & morum, nam deformis, fœda, vilis, horribilis, maleque suorum membrorum coaptata modulatio, & quantò fæculentiores, tantò pejores. Hoc temperamentum omnium pessimum, & quod minùs in Principe desideratur, quod est phlegmaticum & melancholicum: nam ejusmodi temperamenti homines, potiùs serviles, quàm imperiosi nascuntur, scientiarum incapaces, est n. stupiditas prudentiæ adversaria; est enim segnities occasionum pessima comes, quæ in momento temporis consistit, longè ab hoc temperamento abest magnanimitas, animi vigor, generositas, ira, offensarum vindicta, sed horum vice timor, suspicio, & irresolutio. Infirmitates ex pituita & humore frigido, siccoque lumina repentinis cæcitatibus impediri solent, & assiduas suffusiones pati, podagras, pleuritides, & caducum morbum.

DE PARTICIPATIONE JOVIS *cum aliis planetis.*

CAPUT III.

QUod si verò Juppiter particeps erit cum Marte, erit in colore aliquantulùm rubedo admixta, habebitque oculos aliquantulùm grossiores, quàm cũ Juppiter fuerit solus significator. Quòd si fuerit Mars Orientalis, habebit in pede dextro signum, si verò Occidentalis, aliud in sinistro, & hoc raro fallit, Hali. Sed si Juppiter hab[illegible]

venientiam cum Marte, & ambo fuerint in bono statu, sicut diximus, generat natum audacem, & exponentem se periculis, sapientem in litibus, bonarum cogitationum, & motuum in litibus & præliis, nulli humiliantem, nec habentem dominum militiarum, nec dominii. Facit sub hoc planeta natus magna facta, ac nominata, vincere diligit, dominatorem se constituit, verificat se in rebus & factis securè, quia non timet destructorem, & victorem, magnæ superbiæ, amatorem honoris, cognitorem irarum, præcipitat & prohibet. Sed si hi planetæ fuerint in statu diverso, & nō jam dicto, faciunt natum dehonestatorem, & insolentem, & non parcentem, sine verecundia, manifestatorem secretorum, defendentem se, & inobedientem, magnificientem se injustè, latronem, citò convertentem, levem in rebus & factis suis, pœnitentem, instabilem in omni re, loquacem multùm, in vanitatibus multis versantem, non cognitorem, nec aliquid gratum habentem, pauci sensus, in factis fastuosum, accusatorem, dissipatorē, & generaliter permutabilem in omnibus rebus & factis suis. Leupoldus. Si Juppiter Marti assimiletur, & fuerit boni status, erit natus versutus, supplantator, bellicosus, nulli humiliabitur, & se ipsum dominum faciet, erit inventor rerū, & sciet veritatem, magnanimus, iracundus. Si mali status, erit è contra, blasphemator, impudens nullius, celator, hypocrita, superbus, leviter alleviabitur, & derisor erit.

♃ ☉ Si verò Juppiter particeps fuerit cum Sole

Sole, significat quòd detrahit aliquid albedinis ejus, erit tamen decentior, quàm cum Juppiter fuerit solus significator, eritque statura ipsius aliquid minùs mediocris, conveniens tamen, atque decens, capilli ejus habebunt aliquid crispitudinis, ejusque oculi aliquid croceitatis. Maternus. Integra fœlicitatis ornamenta decernere dixit. Hali. Si Juppiter fuerit particeps cum Sole, significat hominem habentem colorem mellinum sive olivineum, sive castaneolum, quod quasi idem est cum aliquali albedine admixtum decentem, statum satis convenientem, capillos quodammodò in crispitudinem vergentes.

Quòd si cum Venere, natus habebit colorem declinantem ad nigredinem, veruntamen potiùs quàm ad alium colorem declinant, capillos pulchros, quasi mellinos, non tamen erunt determinati coloris, erit enim eorum color æmulus, pulchram dabit staturam, faciem semirotundam, maxillas non magnas, sed decentes, pulchros oculos, propter hoc, quòd eorum nigredo erit aliquid major debito, nec tamen erit indecens, faciem decentem atque pulchram, & erit semicalvus. Hali. Præterea si Juppiter habuerit convenientiā cum Venere, & fuerit in bono statu, sicut prædiximus, generat natū splendidū & vitiosum, & qui amat lympiditatē, & pulchritudinē, ac magisteria, & cōsiderat res ex cupiditate addiscēdi, amat ludos & jocos, cōtentus est rebus benè factis, & bonis morib⁹, factorē boni & puri, bonæ volun-

tatis, & integræ, amat Deum, bonæ legis, bonæ fidei, amat defendere legem, & sensatum, diligit homines mansuetos, & gratum habet quod fit ei, amat inspicere libros, & versari in eis, & rem habet cum mulieribus secundum honestatem, & communem usum, & bono modo, diligit consanguineos, & amat jus, & justitiam, ornamentum & intellectum, & generaliter bonus erit & justus. Sed si hi planetæ fuerint in diverso statu ab eo modò dicto, faciunt natum diligere quietem, & honorem, vitam vitiosam, effœminati spiritus, ira inflammatur subitò, & ira ejus sicut ira mulieris, & pensatorem multum, & captum amore mulierum, & multùm solitum jacere cum eis absq; conjugio, amatorem meretricum, dolentem, & conquerentem de parvo malo, & citò sensus ejus movetur, sicut sensus mulieris, immiscet se rebus Ecclesiarũ, vult se proponi in rebus & factis, in quibus tractandis erit fidelis, non erit in eo ulla mala voluntas, cupiditatem habet associandi se, & adjungit se hominibus bonorũ morũ, judicare vult in rebus debentibus fieri ab homine secreto, & nõ detectore. Leupoldus. Si Veneri Juppiter similis est boni esse: natus est simplex, & amabit veritatem, jocos, & comestiones, & erit bonæ qualitatis animæ, Deum amabit, & illi serviet. Si est contra, dic contra.

Si Juppiter cum Mercurio erit particeps, natus habebit colorem purum discrepantem à primo, frontem semielevatam, faciem semilongam, nasum similiter & oculos decentes, non ex toto nigros,

gros, barbam nigram & raram, digitos semilongos, corpus semigracile, staturam mediocrem, labia subtilia.

Si cum Mercurio fuerit particeps Juppiter, & erit Orientalis, significat hominem habentem colorem declinantem ad quandam decentem nigredinem, capillos æmulos, faciem semirotundam, maxillas mediocres atque convenientes, pulchros oculos, in quibus nigredo prævalebit, faciem convenientem, atque pulchram, decentem staturã, semicarnosum. Mores ex supradictis possunt præsagire, ut monet Maternus. Sed Hali explicat. Porrò si quando Juppiter habebit convenientiam cũ Mercurio, & fuerit in bono statu, sicut prædiximus, facient natum multùm in libris versantem, qui amat Dialecticam, Geometriam, & totum Quadrivium, est enim versificator, & legis prædicator, & scientiarum intelligibilis, mansuetus, boni consilii pro se, & pro aliis, bonorum morum, bona sequitur itinera, benefactor est, per sensum dirigit se, & per bonam cogitationem præsentium, amator est gentis, & ab ea diligitur, subtilis intellectus, fortunatus in factis suis, morigeratus, bonę legis, Physicus Regis erit, vel nunci⁹, consanguineos amat, & bonorum est exemplorum, amat omnem scientiam & Philosophiam, intelligibilis, & laudatus. At si hi planetæ fuerint in statu à jam dicto diverso, faciunt natum acutum ex ignorantia multorum errorum, abjectum, & accidit ei sensus amissio, quia adhærere vult rebus divinis, & se servare cum illis, loquax

multùm, prædicator fabularum, & vanitatũ, credit se esse sapientem, cùm sit pauci sensus, exaltat se injustè, scit malos mores, rumorem facit, permutabilis in moribus, & factis suis, sectator novorum, & forsitan doctor puerorum, nec scit voluntatem suam celare.

At si Juppiter cũ Luna conjunctus erit, natus nõ erit verè albus, cũ quadam nõ vera rubedine, supercilia decentia, oculos nõ verè nigros, sed aliquã do alterum altero majorem, vel vitiosum, faciem rotundam, staturam mediocrem. Maternus. Exercebit scientiam de aquis & aquæ ductibus, largus, venerandus, & justus.

QUOD EX COPULATIS QUALItatibus formæ & mores eveniant, non ex influxibus.

CAPUT IV.

Formam & mores, quos Astrologi ex copulatione duorum planetarum proficisci dicunt, nos dicemus ex copulatis qualitatibus, scilicet ex humiditate & caliditate cum aliis qualitatibus ꝓficisci. Et primò qualitas resultans ex calido & humido cum calido & sicco, scilicet ex Jove cum Marte copulato, scilicet ex sanguine cum flavæ bilis admistione. Quia sanguis dabat album roseum colorem, bilis rubeum, ex utriusq; miscella fit color carnis albus cum quadam rubedine biliosa. Juppiter, sive sanguis dat oculos magnos, ut diximus ex Dorotheo, & Mars, sive bilis facit o- [illegible] ossos, ex Messahala; ex duorum horum mixtio-

mixtione provenit oculus major, quàm si esset solus dispositor Juppiter.

Quando Juppiter calidus & humidus cum Sole calido & sicco conjunctus, natus ex hac mixtione optimorum erit morum & formæ. Erit color nati albus, sed non tàm albus, quando solus erat Juppiter significator, sed cum quodam rubore, & croceitate, ob id pulchrior, decentiorque. Juppiter dat mediocrem staturam, & Sol, sive caliditas, & siccitas decentiam magnitudinis, ergò statura nati aliquid erit minùs mediocris. Sed quia utræque qualitates primæ sunt, erit semper forma decens, venusta, pulchriorq;. Bilis dat croceos oculos, sanguis caropos, ergò ex utroque colore erit oculus, mitigata croceitate, aliquantulùm croceus. Calidum & siccum capillos crispos facit, siccitas & humiditas planos, ex utraque miscella capilli erunt aliquid habentes crispitudinis. Ex utroq; primo temperamento non nisi optimi mores, ob id Maternus integra fœlicitatis ornamenta decernere dixit.

Forma Jovis & Veneris non erit alia, quàm calida, & humida, quia unusquisque eandem præbet, & uterque formam venustissimam. Diximus ex Messahala, carnem habere albam trahentem ad aliquam nigredinem, sed id non ad deformitatem, sed ut quid gratiæ, & leporis daret albedini: nam Juppiter albos faciebat, ex utriusque enim qualitate mellinus color: nam Venus pulchros facit capillos, faciem semirotundam, & maxillas non magnas. A Venere, ut diximus

ex Messahala, oculos nigros aliquantò debito majores, sed nō indecētes, sed pulcherrimos. Dat Venus semicalvitiem, quæ est nota caliditatis, & humiditatis, & luxuriæ, & Venus pulchram staturā, à Jove etiam apta, & moderata.

Forma verò Jovis & Mercurii, scilicet calidi, & humidi, & calidi, & sicci, habebit frontem semielevatam: nam à Mercurio frons elevata, à Jove pulchra, composita ergò erit semielevata. A Mercurio nasus longus, facies & digiti, & corpus gracile, sed à Mercurio pulchritudinem, & leporem, ergò facies semilonga, semilongi digiti, nasus semilongus, & corpus semigracile.

Mercurius dat oculos parvos, cavos, coloris caprini, vel crocei, ab utroque pulchri, non ex toto nigri, vel crocei, sed ab utroque decentes. Dat Mercurius barbam raram & nigram. A Jove statura apta & decens, à Mercurio modica & gracilis, ex hac miscella temperata erit statura. Mercurius dabat labia subtilia, ex utroque composita. Mores, ut Maternus, ex utroque compositi.

A Mercurio & Luna, id est, calidū & humidū cum frigido & humido, frigiditas retundit caliditatem, unde humidum remanet incolume. Color Lunæ albus cum quodam pallore, Mercurii albus cum quadam convenientia, ex utroque natus erit non verè albus, sed cum quadam non vera rubedine. Supercilia decentia à Luna, sed Juppiter nil detrahit, erunt ergò optimæ formæ. Oculos dat unum altero majorem, vel vitiosum. Quod est peculiare Lunæ, id est, cerebri frigidi, & humidi

humidi. Faciem rotundam à Luna: mediocrem ſtaturam dat uterque. Magiſteria de aquæductibus ex Luna, verecundia, juſtitia, & bonitas à Jove.

DE PARTICIPATIONE *Martis cum aliis planetis.*

CAPUT V.

SI Mars cum Sole particeps fuerit, faciet hominem habentem colorem non verè album, nec verè rubeum, nec verè brunum, quaſi quodammodò non verè rubeo colore tinctum, ſemicalvũ, atque ſemigroſſum. Staturam declinantem ad pulchritudinem, atq; decentiam, capillos declinantes ad glaucedinem potiùs, quàm ad alium colorem, oculos non verè nigros. Maternus. Si Mars ſub radiis Solis fuerit, incendii, & publicæ aduſtionis decernit exitia, & in occaſu poſitus, violentæ mortis diſcrimen indicat. Hali. Mars particeps cũ Sole facit hominem habentem nigredinem, ſed in rubedinẽ vergentem, parùm diſtantem ab æmulo colore, ſtaturam vix mediocrem, ipſamque decẽtem, ſemigroſſos capillos, quaſi glaucos, oculos ſemigroſſos.

Si Mars cum Venere junctus fuerit, facit hominem ſemirubeum, cum quadam decentia albedinis, ſtaturam mediocrem atque decentem, faciem ſemirotundam, maxillas mediocres, oculos decẽtes, erit nigredo eorum major, quàm oporteat, non tamen indecens, non benè carnoſus: ut poſſit

dici semicrassus, facies ipsius erit alacris, Mars cum Veneris participatione malitiæ suæ omnem deponit ardorem, ex Materno. Hali. Si Martis planeta convenientiam habuerit cum Venere, & fuerit in bono statu, procreant natum convenientem cum hominibus, mobilem, bonæ credulitatis, deceptorem amicorum suorum, hic enim vitam diligit vitiosam, quietem amat simplicem, pulchræ formæ, amat psallere, & saltare, amore corripitur, convivator est, jacet cum mulieribus contra legem, & in quo est peccatum, nihilominus fœlix est, & sibi cavet in suis negotiis, sensatus, illusor, & deceptor, magnæ cogitationis, abstinet se à pueris & puellis, expensator, citò irascitur, & magnus est zelotypus. At si quando hi planetæ fuerint in statu diverso à modò dicto, faciunt natum appetere multùm, jacere cum mulieribus sine aliquo respectu & verecundia, quoniam permutabilis in factis suis, vilipendit omnes homines, meretricator est, dehonestator, mendax, deceptor amicorum, sicut aliorum, facilis ad complendum voluntates suas, dehonestat, & corrumpit mulieres bonas, & virgines, sapiens in fraudibus, & proditionibus, perjurus in suis sacramentis, insultor & deceptor, damnati sensus, forsitan dirigit puritates, mobilis in suis factis, & fornicationes turpes exercet.

Si verò Mars cum Mercurio particeps, significat hominem habentem corpus semigracile, staturam mediocrem, colorem declinantem potiùs ad colorem Martis, quàm ad alium, nisi conjunctio alio-

ctio aliorum planetarũ cooperetur, barbam pulchram, licet raram, atque parvam, labia subtilia similiter & nasum. Hali. Rursus si Mars habuerit convenientiam cum Mercurio & fuerit in bono statu, ut diximus, faciunt natum dominũ militum, intelligibilem, boni sensus, custodem ejus, quod habet, levis sensus & mobilem in suis factis, sollicitum, benè institutum, citò loquentem, sapientem in malis moribus, deceptorem facilem, non firmat se ad intelligendũ, malæ credulitatis, & malorum factorum, amatorem rixarum, magni se æstimat, & nihilominus fœlix est, & boni amoris, ac conceptionis versus amicos suos, & cõmuniter malefactor erit inimicis suis, & benefactor amicis. At si planetæ fuerint in diverso statu à jam dicto, progignit natum dissipatorem, & deceptorem in dando & accipiendo, & pœnitentem ejus, quod fecit, mobilem in omnibus suis rebus, mendacem, furem, Deum non cognoscentem, perjurum in jurejurando, rixas diligentem & clamores, notum improbum, dehonestatorem, itinerum deprędatorem, & clàm committit homicidia, & maximè proditoriè.

Si Mars particeps cum Luna fuerit, erit homo habens pulchrum colorem, atq; album cum quadam admixtione semirubedinis, oculos semigrossos, pulchra supercilia, faciem quasi rotundam, staturam decentem.

Dares Æneam Rufum describit fuisse mediocris staturę, oculis hilarib⁹ & pulchris, facũdũ, affa-

bilem

bilem, fortem in consilio, pium, venustum, ac suæ patriæ proditorem, Astrologi staturæ mediocris faciunt natum ex Mercurio & Marte, colore declinante ad Martis colorem, russum, vel igneum, dominum militum, pœnitentem ejus, quod fecit.

Erat Achillis forma, ex Darete, pectorosus, ore venusto, membris valentibus, magna vi brachiorum, benè crispum, clementem, cum armis acerrimum, vultu hilari, largum, dapsilem, capillo mirteo. Nepos verò.

Audax, magnificus, hilaris, plus æquat Achilles
Vultus Phœbū, animo Grandivū, Pelea membris,
In pectus laterum luxatur culmen, in arctos
Crispatur cirros, coma mirtea, crinis in armos
Deprimitur, poplesq; gradus consurgit in altos.

Composita est igitur ejus figura ex Sole & Marte, ex Sole venusta, & personæ magnitudo, capillo flavo cum quodam croceo, ac coma crispa. Ex Marte spissa & reliqua membra. Periit tandem morte violenta, & fuit maximè iracundus.

QUOD EX MISCELLA QUALITATUM *calidi & sicci cum reliquis, proveniunt formæ & hominum mores, non è syderibus.*

CAPUT VI.

SI Mars cum Sole particeps fuerit, id est, si qualitas calida, & sicca cum calida, & aliquantulùm sicca. Quia Mars colorem dabat rubrum tendentem ad nigrum, Sol verò croceum tendentem

etiam

etiam ad nigrum, ex hac miſcella erit color nec croceus, nec ruber, ſed quodammodò non verè rubeo colore coloratus. Sol capillos non verè rubeos, Mars autem rubeos, ex miſcella capilli erũt declinantes ad glaucedinem potiùs, quàm ad aliũ colorem. Mars dat raros pilos in barba, ſicut ſpado, Sol plenam barbam, ex hac miſcella natus erit ſemibarbatus. Mars dabat corpus idoneæ carnoſitatis, Sol pinguiuſculum cum brevi ſtatura, cum pulchritudine: ex miſcella corpus ſemipingue, ſtatura decenti cum pulchritudine. Mores & magiſteria ex duobus calidiſſimis. Quia Sol omnia publicat, & omnia occulta obſcura ſua claritate revelat, poteſt ſignificare ubicunque præſtiterit, Res publicas, mortes publicas, Magiſtratus, & honores publicos, claros, & propatulos.

At Mars cum Venere conjunctus, ſcilicet calidum & ſiccum cum calido & humido, faciunt optimum temperamentum. A Marte provenit faciei color ruffus, à Venere ſubruber, niger & pulcher, ex quarum miſcella fit homo ſemiruber cũ quadam albedinis decentia. Mars dat ſtaturam idoneè carnoſam. Venus longam & pulchram, ex miſcella provenit compoſita ſtatura & pulchra. Mars dat ſpiſſos capillos, & mediocres, Venus dat ſpiſſos, & molliter flexos cum quadam pulchritudinis venuſtate, ex miſcella proveniũt capilli mediocriter criſpi, multi & decentes. Mars dat faciẽ rotundam, & maculam leviter eam dehoneſtantem. Sed Venus faciem etiam rotundam, non tamen magnam, neque maxilla, ex hac miſcella facies

cies ſemirotunda, cum maxillis mediocribus. Venus dat oculos garzos fulgentes fulgore venuſtatis, quorum nigredo tendit ad album, major quàm in aliis reperiatur, tamen decens. Mars dat carnoſitatem idoneam. Venus craſſitiem, ex miſcella non benè carnoſus, ut dici poſſit ſemicraſſus. Ex Venere facies alacris, ex Marte horribilis, nullus enim planeta corrigere poteſt Martis opera, niſi Venus. Sic omne bonum ſignificabit in ejus vita, & Mars ſuæ iræ multum deponit ardorem cum Veneris participatione.

Si Mars Mercurio hæſerit, ſcilicet calidum & ſiccum vehemens cum remiſſo, Mercurius dat corpus gracile, & mediocris ſtaturæ, Mars idoneæ carnoſitatis, ex utriuſq; miſcella corpus erit ſemigracile. Mars dat rubeum colorem. Mercurius dat croceum, ex utroque commixtio color erit ruber, quia croceus color intra rubros colores continetur. Mercurius dat raram, nigramque barbam, Mars raros pilos in barba, ut ſpado, utriuſque mixtura dat raram, parvamque barbam. Mercurius dat labia ſubtilia, & naſum, Mars non deformat naſum, neque labia, ergò erunt labia, & naſus ſubtilis.

At ſi Mars cum Luna participabit, ſcilicet calidum & ſiccum cum humido & frigido. Mars dabat colorem ruffum declinantem ad nigredinem, Luna album conjunctum cum roſeo, ex utroque fit color pulcher albus cum quadam admixtione rubedinis. Luna dat oculos non ex toto nigros, Mars [illegible]gnos, ex utriuſque mixtura erunt oculi ſemima-

semimagni, Mars non deformat supercilia, Luna honestat, ex utriusq; mixtura pulchra supercilia. Mars dat rotundam faciem, eandem dat Luna, ex utroque igitur non removetur faciei rotunditas. Luna dat staturam pulchram, Mars non deformat eam, ex utroque fit recens statura.

DE FORMA ET MORIBUS, QUOS *Astrologi Solem dare dicunt, cum inferiorum planetarum participatione.*

CAPUT VII.

Si cum Venere Sol particeps fuerit, facit hominem habentem staturam mediocrem, atque pulchram, colorem commixtum ex albedine cũ rubedine semiclara, & decenti, capillos multos, atque convenientes. Videbitur in anteriori parte velle participare quadam calvitie, non tamen erit valdè calvus, faciem quasi rotundam, & lætam, maxillas non magnas, pulchros oculos, carnositas talis, quòd dici poterit quasi pinguis.

Si verò Sol cum Mercurio participaverit, homo habebit colorem mellinum, participabitque color ejus cum colore, qui significabitur per planetam aspicientem eum, vel qui fuerit corporaliter cum eo junctus, pulchram habentem barbam, non tamen magnam, nec minùs spissam, oculos semigrossos & decentes. Hali. Si Sol convenientiam habuerit cum Mercurio, fueritque in bon statu, facit spiritũ ꝓpensiorẽ ad justitiã, at si ex radiorũ jactu percussus fuerit in diverso stat

decentior videretur, miſcella utriuſque colorem dabit commixtum ex albedine cum rubedine ſemiclara, & decenti. Capillos dat Sol croceos & rubros, Venus pulchros & copioſos, miſcella ex utroque dabit multos atque decentes. Venus dat rotundam faciem, Sol non deformem, miſcella dabit faciem quaſi rotundam & lætam. Venus dat maxillas non magnas, Sol non deformes, ergò erũt & decentes. Sol & Venus dant pulchros oculos, & decentes, ex miſcella non alterantur. Sol corpus dat brevis ſtaturæ & pingue, carnoſumque, Venus dat pulchrum, ex utroque habetur corpus carnoſum, quod quaſi pingue dici poterit.

Si Sol cũ Mercurio participabit, ſcil. calidũ & ſiccum cum minùs calido & ſicco. Quia Sol & Mercurius dant mellinum colorem, ex miſcella quidem orietur, vel illius coloris, cum quo aliquis humor aſſociabitur, quòd iſti dicunt, cùm aliquis planeta eum aſpexerit, vel cum quo fuerit corporaliter commixtus. Sol dat barbam plenam, Mercurius raram & nigram, ex utroque oritur barba non nimis magna, neque nimis ſpiſſa. Oculos dat Mercurius quandoque magnos, cavos, & parvos, Sol pulchros, ex utroque ſemigroſſi atque decentes.

Si Sol cum Luna copulabitur, ſcilicet calidum & ſiccum cum frigido, & humido, aliquod bonum naſcetur, unde, ſi Sol dat colorem clarum & pulchrum, velut croceum, & Luna album cum quodam roſeo, ex utroque natus habebit colorem pulchrum, atque decentem cum quadam

ra, & justorum, & assimilari vult illis, est loquelæ, ac ratiocinationis bonæ, expeditè loquetur, amatus, & in suis factis justus, amat addiscere legem suam, & sectam, notus, magnæ laudis. Sed quando hic planeta fuerit in diverso statu, gignit natum inconstantis sermonis, quia hic rem unam dicit, aliam alibi, nemini fidentem, profundarũ cogitationum, nulli constantiam servat, etiam nec amico, magni clamoris, omnibus rebus se immiscet, nec fortè poterit eas perficere, & faciet facta diversa.

Si Venus particeps fuerit cum Luna, & ipsa Orientalis in mundo à Sole, vel benè disposita, significat hominem habentem pulchrũ colorem, à quo albedo cum rubedine mixta prævalebit. Supercilia pulchra, & benevola, oculos ex totó nigros, faciem rotundam, atque decentem, staturam convenientem & pulchram, si fuerit Occidentalis, erunt infra hæc. Hali. Oculos non verè nigros, competentes, non ex toto æquales.

Polixenæ Trojanæ forma videtur cum Mercurio admixta, quippe à Venere coruscum, & candidum colorem habet, oculos pulchros, hilares, capillos flavos & longos, corpus benè compositum, à Mercurio personæ altitudinem, & gracilitatem, collum longum, crura, & pedes, qui eandem cum manu rationem habent, ob id casta, simplici animo, magnanima, & liberalis. Nepos.

Iliadum populo victore Polixena vultu
Præradiat, soliq; decus speciale meretur,
Lactea membrorum series, ridentis ocelli

Blanditiæ, pede fulta brevi, procera venustas,
Poplitis erecto vibrans vestigia gressu.
Articulos non æquat ebur, non lilia colli,
Ardua non rutilum pavonis fimbria crinem.
Ipsa humilis, simplex, facilis, nil turget herile,
Nil varium fingens, nunquam frustrata petentes.

FORMAS NON EX PARTICIPAtione Veneris cum reliquis planetis, sed ex qualitatum mixtione provenire.

CAPUT X.

SEd quod isti ex syderibus provenire dicunt, nos ex qualitatum miscella dicimus; nam Mercurius dat colorem mellinum, Venus colorem album, tendentem ad rubedinem, ut ex inde decentior videretur, ob id ex hac miscella nascetur color nati pulcher, & decens. Venus dat pulchram personam, atque decentem, & in omnibus formositatem, Mercurius faciem longam, nasum subtilem, frontem elevatam, pulchros oculos, non ex toto magnos, digitos longos. Ex miscella idem eveniet. Et si Venus cum Luna, quia Lunæ opera pulchriora redduntur, & Venus albedo cũ roseo commixta, supercilia pulchra, & benè disposita, nec oculos ex toto nigros, faciem rotundam, & staturam decentem & pulchram.

QUID ASTROLOGI DICANT DE Mercurii forma cum Lunæ participatione.

CAPUT XI.

SI Mercurius particeps cum Luna fuerit, facit hominem habentem colorem ex albedine atque ru-

que rubedine mixtum, valdè pulchrum, supercilia decentia, oculos non verè nigros, staturam mediocrem, atque pulchram, oculos rotundos competentes, licet non ex toto æquales. Hali. Si Mercurius cum Luna conjunctus fuerit in finibus suæ latitudinis, auxiliatur, faciendo spiritus permutabiles, ac multarum artium, & inconstantem in omnibus rebus. Si in aliquo modorum, faciet spiritus subtiles, & acutos, levium motuum & bonorum, intellectum in rebus. Si Luna fœlix fuerit, faciet natum magis notum ac nominatum, in negotiis suis sollicitũ. Si infœlix, faciet natum vilem, ac parvi nominis, tardum & pigrum in suis negotiis. Mercurius commercium habens cum Luna, & ipse benè dispositus, facit hominem habentem colorem compositum ex albedine, atque rubedine convenienti, pulchra supercilia, oculos seminigros, faciem rotundam cum decenti convenientia, staturam decentem, atque pulchritudine nobilitatam.

QUOD ISTI DIXERUNT DE FORMA Mercurii & Lunæ ex qualitatibus provenire.

CAPUT XII.

Quæ dixerunt de Mercurii cũ Luna participatione de natis forma, nil aliud est, nisi quòd pulchriora omnia eveniunt, quia Veneris est addere pulchritudinem, quare evenit ex optima qualitate caliditate & humiditate.

JOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE LIBER QUARTUS.

PROEMIUM.

DICTUM est de formis, quas dant planetæ singuli per se, & cum aliis copulati, quibus præsunt, reliquum est de illis formis agatur, quas dant signa: nam sicut planetæ, sic & signa suas dant formas. Sed nõ quilibet planeta, vel signũ suas præbet formas completas, sed ambo simul, quia neque planeta sine signo, neq; signum sine planeta nato figurã præbere possunt, sic ut nec pater sine matre, vel mater sine patre. Nemo enim nasci potest, quin aliquod signum ascendat, & quin aliquis planeta ei dominetur. Unde & planetæ derogant signis, & signa planetis, & unusquisq; alterutrum juvat.

ASTROLOGI COELESTES IMAGINES magna, parva, pulchra, & deformia hominum corpora producere dicunt.

CAPUT PRIMUM.

HUmanæ figuræ constellationes tàm intra signiferum, quàm extra, Ptolomæus ait, conformia & temperata corpora producunt, sed quæ sunt alterius figuræ, deformant, & juxta suam uniuscu-

uniuscujusque formam hominis corporaturam, & quodammodò iis similia evadunt membra; vel magnitudine & parvitate, vel colore, & imbecillitate, & conformitate. Magnitudine, ut verbi gratia, Leo, Virgo, & Sagittarius; parvitate, ut, Pisces, Cancer, & Capricornus. Rursus ut Arietis, Capricorni, & Leonis priora quidem, & superiora ad valentiorem corporis constitutionẽ faciunt, inferiora, & posteriora ad infirmiorem: ita contra Sagittarii, Scorpionis, & Geminorũ anteriora quidem ad imbecilliorem temperaturam juvant, posteriora verò ad robustiorem. Similiter Virgo, Libra, & Sagittarius conformitatem adducunt, & moderationem, Scorpio verò, Pisces, & Capricornus minùs sibi constantem temperaturam, & incommensuratam, & in aliis similiter, quæ quidem omnia contemplantes, & commiscentes propriàm & exactam temperaturæ rationem assequemur. Ab eò Hali omnia transscribit, sed quia aliquam afferre possunt declarationem & indiciũ, ejus verba adducemus. Loca cœli, in quibus sunt formæ similes formis hominum, & formis, quæ sunt in signis, vel extra signa, faciũt corpora composita, & benè proportionata, sed aliæ formæ, quæ sunt aliarum conditionum, diversificant corpora, & inæqualia faciunt ea, ac faciunt assimilari membra membris suæ formæ, & fortè aliquantulùm convertunt ad suam magnitudinem, vel fortitudinem, & debilitatem, vel ad pulchram proportionem, vel turpem, vel sensum aliquẽ inferũt, vel stultitiã

Et formæ, quæ afferunt magnitudinem, sunt Leo, Virgo, Sagittarius, & quæ tendunt ad diminutionem, sunt Pisces, Cancer, & Capricornus. Similiter principium Arietis, Leonis, & Tauri, facit corpora tendere ad grossitudinem, & fines horum signorum faciunt corpora declinare ad macredinem, & debilitatem. Principia Sagittarii, Geminorum, & Scorpionis faciunt corpora vergere ad macredinem, & debilitatem, & fines eorum faciunt procedere ad grossitiem & fortitudinem. Similiter Virgo, Libra, & Sagittarius trahunt corpora ad æqualitatem, & bonam proportionem, Taurus, Scorpio, & Pisces faciunt corpora declinare ad densitatem, & diversam proportionem.

QUALITER EX SOLA COELI INspectione, ex signorum, & stellarum physiognomonia poterant Astrologi hominum formam conjectare.

CAPUT II.

Sed quæ longa experientia & observatione didicerunt Astrologi, poterant illicò ex Zodiaci signorū conspectione consequi, nam signorū partes, quæ majori stellarū sequentia, & multitudine sunt constitutæ, atq; primæ magnitudinis, ea corpora hominū majora, præstātioraq; producere didicissent, ubi vero carētia vel raritas ex inde imbecillio ra & infirmiora corpora nasci cognovissent, ut quisq; firmamēti imagines contēplando, quę ab Higinio

Higinio & aliis descripta sunt, sui voti compos efficiebatur. Verbi gratia. Leo tres habet in capite stellas, in cervicibus duas, unam secundæ magnitudinis: interscapilio tres, pectore unam primæ magnitudinis, in pedibus duas, in extrema cauda unam primæ magnitudinis, in ventre claram unam, in posteriori genu unam secundæ notæ, in postremo pedis unam tertiæ notæ. Virgo in capite, humeris, alis, spica, primæ magnitudinis octo habet, in pedibus singulas primæ notæ. Sagittarii asterismus in anteriori parte quatuor & decem tertiæ magnitudinis, in cauda unam, in posterioribus pedibus unam, & genu alteram secundæ magnitudinis. Sed Leo vigintiseptem habet sydera. Virgo vigintisex, sagittarius triginta & unũ, & multitudo in his stellarum magna, & fulgentium, ideò magna corpora producere dixerũt. Contra verò Pisces, Cancer, & Capricornus. Sed Pisces vigintiquatuor, sed quartæ & sextæ notæ, novem quartæ & quintæ. Capricornus vigintiocto, sed quartæ, quintæ, & sextæ. Præterea quæ superiora majora producunt, in superioribus earum partibus major stellarum multitudo, majorisque magnitudinis. Aries, Capricornus, Leo. Sed Aries habet in capite stellam unam, in cornibus tres, in cervice totidem, in pectore unã, inter scapilio quatuor, in lumbis unam, at in cauda unã, & posteriori pede unam. Capricornus eodem modo. Leo superiùs viginti continet stellas, inferiùs vix septẽ. Cõtra verò Sagittarii, scorpiionis, & Geminorum asterismi in inferioribus locis

mnes, sunt Martis & Saturni, & Mercurii. Idem de Piscibus, nam Martiæ, Saturniæ, & Mercurii parùm, vel nihil de Jove, & Venere participantes.

DE FORMA ET MORIBUS, QUOS *dat Aries, & eorum physicæ rationes.*

CAPUT III.

Hali Arietis formam ita describit. Aries est multorum capillorum, tendentium ad albedinem, incurvi aspectus, parvarum aurium, & longi colli. Natus erit mutabilis, habebit mutabilē hæreditatem, qui parta dissipabit, & dilapsa recuperabit. Maternus. Si horoscopus in Ariete fuerit, hominem facit in juventa floridum, dat hæreditatem mutabilem, quæ parta dilabentur, mox dispersa recuperabitur, beneficia præstabit ingratis, ut nunquam par rependatur, eritque mutabilis, obnoxius capitis doloribus, quippe Aries capiti dominatur. Leupoldus. Qui nascitur in Ariete, respice in quota portione nascetur, nam in principio erit calidus, iracundus, & præ ira caliginosos oculos habebit, similiter & fœmina. Ob id finxerunt antiquiores in quarto Arietis gradu hominem adesse crispi capillitii, qui rarò ditabitur, nam quæ pater acquisierat senex, ipse dissipabit, volens nimis dominari. In decimoseptimo vir serico indutus, delicatulus. Sed physicæ rationes hæ sunt. Quia Aries signorum & veris principium est, ideò hominem dixerūt florere in prima

in prima juventa, & multi capillitii nasci, quia in Arietis stellatæ formæ cornibus multæ sunt stellæ: sed capillus ex affluenti provenit caliditate, & ex eadem crispitudo, ut in Aethiopibus apparet. Ob intensam etiam caliditatem mutabilis erit consilii, ut diximus etiam de Aethiopibus. Et quia Aries signum mobile, quia movetur tunc annus ex veteri in novum, & maxima fit temporum mutatio, ob id etiam mutabilis consilii. Propensus capitis doloribus plus, quàm aliis ægritudinib' est, quia dicunt Medici calidum caput ejusmodi morbo molestari, longitudo colli, aspectus curvitas, aurium parvitas stoliditatem judicare diximus in Physiogn. ob id non mirum, si ejus substantia dilapidata dispergetur, & rursus dispersa colligetur, & si sua beneficia ingratis præstabit.

DE TAURI FORMAE CONSTITUtione, moribus, & Physicis rationibus.

CAPUT IV.

HAli dicit. Natus sub Tauro, erit altæ & amplæ frontis, longæ naris cum amplis foraminibus, magnorum oculorum, capillorum erectorum, & nigrorum, convertibilis in suis factis, grossi colli, nigrorum superciliorum, ac debilis corporis. Hali. Facit hominem habentem faciem amplam, quandoque curvam, & si non habuerit faciem amplam, habebit nasum grandem, & si nō talem nasum habuerit, tractu temporis possidebit per accidens: nares longas, oculos nigros, & grandes, capillos hirsutos, seu erectos, collum grossum

grossum & pingue, ferè plusquàm deceat, qui terram eundo prospiciat, honestè incedentem, non stabilem, quasi vagum. Maternus de ejus moribus hæc habet. In sua juventa continuis laboribus fatigabitur, & quicquid in prima ætate fuerit consecutus, semper amittet, sed postea, quicquid amiserit, cum lætitia cumulabit, & augebit, & habebit fœlicitatis bonæ ornatum. Alibi pars quarta Tauri homines facit iracundos, & levi quacunque causa minaces. Nona pars turpes facit. Leupoldus. In fine Tauri, qui nascitur, erit vilis, & pauper. Sed antiquiores dixerunt in septimâ Tauri parte ascendere formosam mulierem, & hominem superbum. In vigesimatertia hominem retrò in terram cadentem, quasi in omnibus infortunatũ, in vigesimaquarta hominem fortẽ in factis suis, in subsequenti debilem. Sed id non ex stellis, sed naturalibus causis: nam isti ex bovinæ formæ aspectu hominem describunt. Sunt enim Tauri amplæ frontis, & latæ, longæ naris, cum amplis foraminibus, nigrorum oculorum, capillorum nigrorum, erectorumque, tardè incedunt, & incedendo terram aspiciunt (tardus enim bos figit pedem,) unde ob id Taurinis moribus, laboriosi, ut boves. Erunt in opibus acquirendis anxii, & ad eas perdendas proclives, ob id quicquid amiserint, cum lætitia cumulabunt: qui enim semper laborant, semper acquirunt, & qui bonæ fidei ut boves, semper bona parta deperdunt, & iterum defatigando cum laboribus & lætitia iterum cumulabunt.

DE GEMINORUM FORMA ET *moribus, & de eorum eventu rationes physicæ.*

CAPUT V.

HAli Geminorum formam ita describit. Gemini sunt æqualis corporis, ampli pectoris, pulchræ formæ, fideles sunt, quia fidem habent, & fortè producunt scribam, & qui Arithmeticis delectetur. Bonatus. Hominem facit mediocris staturæ, convenientis personæ, & ampli pectoris. Maternus. Si in Geminis horoscopus fuerit inventus, in primis vitæ constitutus initiis laborabit, & à parentibus illi solatium semper affertur: erit sanè cœlestibus facultatibus semper imbutus, & majorum virorum fidelibus amicitiis astrictus, & qui patrimoniũ dat. Et alibi. Quarta pars Geminorum maxima corporis pulchritudine facit speciosos, & quos amata pulchritudo Regibus commendet. Leupoldus. Qui nascitur per totum Geminorum signum, erit bonus, sed sterilis, iratus, & coloris sanguinei. Ex cœlesti physiognomonia, quia Geminorum signum multas habet stellas secundæ & tertiæ magnitudinis, & lucidas, ideò dixerunt æqualis corporis & pulchræ formæ. Quia in humeris quatuor sunt stellæ quartæ magnitudinis, ideò ampli pectoris esse formatum. Dixeruntque futurum scribam, aut qui Arithmeticis delectetur, & cœlestibus facultatibus ob Mercurium; quia quatuor habet stellas in pedibus, & in capitibus alteram Mercurialis naturæ

naturæ, & in fœmoribus alterā Saturninā, quæ ad scientiam conferunt. Sed quia stellæ natura Mercurii, & Veneris, quæ calidæ & frigidæ & siccæ naturæ sunt, ad prudentiam conferunt, & ad fideles amicos: ob id non absque ratione, qui ejusmodi temperaturam sortietur, produnt fidelem, & scribam esse futurum. Praeterea dixit ampli pectoris, qui omnes leonis similitudine liberales & magnanimi sunt, unde non immeritò in prima juventa facultates, & patrimonium dissipabunt, sed ob suæ virtutis merita auxiliabuntur eis parentes.

DE CANCRI SIMULACHRO, ET *moribus, & de eisdem rationibus physicis.*

CAPUT VI.

HAli. Cancer est demissus & humilis, grossorum membrorũ, superiora membra grossiora habet inferioribus, magni corporis, dentaturæ obliquæ, & diversæ, capillorum crisporum, tendit ad gnavum, parvorum oculorum, & humerorum amplorum, facit suaves, doctos, suas substantias ex publicis habebũt, & publicis negotiis occupati. Sed Bonatus dicit hominis producere corpus incompositum, cutim totius corporis grossam, redditque superius subtile, & inferius grossum, habentem dentes tortos, & oculos parvos. Leupoldus. Cancer totus bonus, guttur ejus ex abundantia humoris nodatur.

Maternus

Maternus. Si horoscopus in Cancro fuerit inventus, facit acutos semper ingenio, sed qui cuncta cum tarditatis moderatione perficiant, facit etiam hoc signum homines suaves, doctos, & qui graviter irasci consueverint, & qui malos omnes secretis indignationibus prosequantur, fortes, moderatos, sed quorum indignatio facillimè indignetur, & mitigetur. Habebunt sanæ vitæ substantiam ex publicis, vel ex regiis & publicis locis, quibus vitæ illis substantia conservetur, & erunt semper in publicis necessitatibus occupati, sed illi varia necessitate compulsi plurimi blandientur. Bonatus dicit producere hominis corpus incompositum, cutim totius corporis grossam. Sed isti Arabes ex marini Cancri physiognomonia sub eo nati corpus composuerunt, ob id dixerunt demissum, humilem, qui semper terram spectet, ut cū capite careat, sursum aspicere nequit, grossorum membrorum, & superiora grossiora membra, magni corporis, humerorum amplorum, nam Cancer totus est corpus, & humeri, cutim grossam & duram, quod crusta integatur, & oculos parvos, ut Cancri. Sed si superiùs inspexissent, vidissent profectò, quas oculos Cancri dixere stellas parvas, & nebulosas esse. Sed Bonatus & Hali, sibi contrarii sunt, ille namq; superiora majora inferioribus, hic autem inferiora majora superioribus. Sed rectiùs Hali, nam Cancer est eorum signorum, quòd parvam dat corporis formam, sed cùm corpus & humeros magnos largiatur in cœlesti physiognomonia, plures sunt in corpore stellæ,

stellæ, quàm in chelis. Sed quàmplurimæ sunt stellæ natura Mercurii, ut quæ in oculis & in brachiis, sunt quoque Saturniæ, & Solares, id est, ejus temperamentum frigidum & siccum, calidum & siccum, ideò acutos ingenio producit, ex frigiditate, qui cuncta cum tarditatis moderatione perficiant; Facit enim hoc temperamentum suaves, eloquentes & doctos, & ex utriusque siccitate, qui graviter irasci consueverint, & ex Mercurio, scilicet, ex ingenio & prudentia, publicis & regiis negotiis implicitus, & in illis semper occupatus.

DE LEONIS FORMA ET MORIbus, *quos dat natis, & rationibus ex natura productis.*

CAPUT XII.

EX Hali. Leo est flavus zarchus, bonæ formæ, boni & clari nominis, membra superiora habet inferioribus majora, ampli pectoris, cursor, magnæ & acerbæ iræ, acuti aspectus, subtilium crurum, maligni vultus, & malæ conceptionis. Quia fixum signum, ob id stabilem & firmum natum facit in suis rebus, spiritum rectum, veracem, justum, intelligentem, patientem, suppressorem inimicitiarum. Maternus. Si in Leone horoscopus fuerit inventus, multis periculis, & laboribus implicabitur, sed per omne vitæ tempus erit omnibus notus, & erit semper ingenuus habendi liberam potestatem, & qui non in omnibus malitiæ vires exercere, vivendi & imperandi vota cô-

cipiet, & propriis laboribus acquirens substantiæ facultatem. Leupoldus. Leo totus bonus, fortis, sapiens, iracundus, dedecus sibi facientibus, fœmina virilis. Bonatus. Leo hominem industrium facit, notum valdè, & intelligentem, superiora majora, inferna verò graciliora, nec inde efficietur indecens, crura subtilia. Diximus ex Ptolomæo Leonem facere superiora majora, & inferiora graciliora, ob id dixit Hali, superiora majora, ampli pectoris, & subtiliũ crurũ. Leonis imaginẽ efficiunt quàmplurimæ stellæ, & primæ magnitudinis, naturæ ut plurimùm Martis, ut duæ illæ in capite, & in corde Martis caliditate pollentes, Veneris & aliæ, & Joviæ, quæ nato caliditatem, & humiditatem præstant, ob id magnæ & acerbæ iræ, ut leo, magnanimum animal & notum, & ideò, ut diximus in Physiogn. notus sua fortitudine, libertatis cupidus, & qui aliis subjugari nequeat, imò imperandi, & bellandi luxuria laborabit. Divitias acquiret, ut qui eas facilè largiatur, facilè aliis auxiliabitur, ob regalem suum animum, ob id variis periculis implicabitur ex se, & laboribus.

DE VIRGINIS CORPORATURA, & moribus, & rationibus physicis contra Astrologos.

CAPUT VIII.

EX Hali. Virgo, ut honestas dicet virgines, est pulchri corporis, bonorum morum, longa aliquan-

liquantulùm, benè instituta, non est pinguis, fidelis est & veridica. Esse potest doctrix scribendi, & bonæ institutionis, & quod his assimilatur. Bonatus. Virgo reddit hominem habentem pulchram personam, pulchros oculos, faciem decentem, & bonam voluntatem. Leupoldus. Virgo in omnibus bona, vir castus, amabilis, fœmina casta, bona, humilis, dives, bonis moribus præ omnibus prædictis. Maternus. Si in Virgine horoscopus fuerit inventus, erit multis laboribus, & multis sollicitudinibus implicatus. Erit sanè lætus, humanus, & apud quem pura amicitiæ necessitudo permaneat, & ad quē damni alicujus sollicitudo pertineat, multa sciens, & omnium disciplinarum secreta perquirens, omnia in claustra pectoris retinens, se præconio simplicitatis ornatos, & cui adhuc docti sermonis gratia, aut negotiationis officio, aut ex successione, aut ex sacris, aut ex virtute aliqua magna fœlicitas, & magna confertur substantia facultatis. Dicunt alii in nono gradu mulierem ascendere cum facie rubra, erit vir iracundus. In duodecima facie nigra, rubris vestibus indutus. In Virginis figura quàmplurimæ sunt stellæ Venereæ, eædem Mercuriales Venereæ, videlicet quæ sunt in cingulo, quæ in spica, & pedibus, in oris vestimēti Mercuriales, quæ in ala, in cingulo, in Vindemiatore, quæ Saturni quoq; est, & ex suis qualitatib⁹, quas sæpiùs recitavim⁹, pulchri .n. nat⁹ corporis, pulchri oris, & oculorum. Ex Mercurio multiscius, nihil nō inexploratū relinquēs, omnia

investigans, omnia tentans, maximè præstabit in eloquentia, & legationis officio & gubernationis fungetur, & in negotiatione, ut ex inde magnæ fœlicitatis facultates comparentur.

DE LIBRAE CORPORIS CONSITUtione & moribus.

CHelarum asterismus est, ut inquit Hali, dissensionũ mediator, est bonæ ac pulchræ formæ, mediocris, in carne & corpore, ac forma, alba in facie, & nigra in corpore, & est eorum, qui volunt esse versificatores, cantores, & benè loquentes: dicta sua benè componit, & est amatrix mulierũ, & delectationum. Bonatus. Libra facit hominem habentem mediocrem faciem, mediocriter corpus carnosum. Leupoldus. Libræ caput malum in omnibus. Sed Libra in fine bona. Maternus. Si horoscopus in Libra fuerit inventus, habebit ægritudinem, & multis periculorũ laqueis implicabitur, & assiduè illum adversariorum turba pulsabit, ac de veris, & definitis rebus habebit contentiosa certamina, cujus vita inæqualitatis semper varietate mutetur. Sed in omnibus invictus erit, & talis, ut nulla re videatur esse posterior, gloriosus. Sed locus filiorum erit mutabilis: nam nunquam ei integer filiorum numerus perseverat. Erit talis, qui in omnibus rectum velit habere judicium.

Quia Libra ex iis est, quæ conformitatem, & moderationem corporibus afferunt, ob id corpus medio-

mediocriter carnosum. Et quia in Australi, & Septentrionali ore Lancis duæ sunt fulgentissimæ stellæ primæ magnitudinis, & duæ aliæ inferiùs obscuræ & nebulosæ, ob id faciem albam, & nebulosum largiri corpus. Erit inæqualis vitæ, & numerus filiorum variabitur, qui sub Libræ mobili signo natus est. Et quia Libræ Venus est domina, & stellæ illius sunt Mercuriales, & Saturninæ, ob id mulieres amabit & carminum Poëta erit. Nos dicimus quia albicolores sanguinei sunt, & multi seminis, & ex Saturni & Mercurii complexione, integræ fidei, & sinceri judicii: nam dixit Hali, Sunt benè eloquentes, & illius stellæ Mercuriales sunt, & complexio calida, & humida Veneris, cũ sicca Mercurii, & frigida & sicca Saturni, nulla res prorsùs infœlix, quàm in liberis procreandis: horum cùm aliquos procreaverit, numerus statim deficiet. Mutabilis conditio Mercurii, & suæ cõplexionis multis ægritudinibus, periculorum laqueis, hostibus & litibus implicitum reddet: inimicorum litibus affligetur, attamen de his semper post pericula maximo præfulgebit triumpho.

SCORPIO QUAS DAT FORMAS & mores.

CAPUT XI.

DE Scorpione hæc habet Hali. Scorpius est zarch⁹, depressus & humilis, multorũ capillorũ, parvorũ oculorũ, parvæ faciei, longorum crurũ, magnorum pedum, cursor & agilis, deceptor, artesius, non contentus de re aliqua. Bonatus. Fa-

cit hominem habentem faciem rubicundam, & parvam, multos capillos, & oculos parvos, longa crura, pedes magnos, citò mutabilem, litigatorem. Leupoldus. Scorpio, bonum caput, in medio malus & fastidiosus. Maternus. Tertia pars Scorpionis homines facit vanos, gibbosos, deformes, atque ridiculos. Si horoscopus in Scorpione fuerit inventus, in prima ætate facit acutos, iracundos, agiles, sed hi per multa infortuniorum genera ducentur. Verùm postea fœlici licentia sublevantur, & erunt magnis lætitiis dediti. Si Juppiter aliqua radiatione respexerit, erunt gloriosi, & in alio loco, vel alia civitate suo studio transferentur, & erunt semper erecto spiritu sublevati, acuti proferentes ornamenta sermonis, erunt tales, quibus semper varietas placeat propter amicos, aut negotia, aut pericula semper occurrunt, & post multa ex amissione filiorum infortunia, rursus fœlici sobole gaudebunt. Hali. In decimo Scorpionis gradu invenias collo, ore, oculis, & toto capitis gestu tortuosa, idque contradicentem adversarium significare, cervicis fore indomitæ, opinionisq; obstinatæ futurum esse præsagiunt. Figuram, quam innuit Maternus, Homerico Tharsiti congruā judicamus, describit enim fuisse turpissimum, strabonem, claudum altero pede, & ipsius humeros curvos, & in pectus contractos, acuto capite, rara in barba lanugine. Erat enim loquax, argutus, contentiosus, ignavus, & ridiculus. Zarchus color est flavus ad rubedinem tendens, & est carbonis Martis color. Trium quæ in fronte sunt, sunt splendidæ, & media triū, quæ

in corpore, ut carbones splendent, & variæ sunt, & si quid ex ipsarum Physignomonia divinare licet, Mercuriales viros efficit, rixosos, lites cum omnibus pro nihilo capientes, mutabiles, iracundos, agiles, acutæ iræ, qui per multa infortuniorum genera ducentur. Sed si Juppiter aliqua radiatione respexerit, id est, si eorum intensa caliditas, aliqua humiditate mitigetur, erunt optimæ temperaturæ, erunt gloriosi, & fœliciter sublevabuntur. Erunt erecti spiritu, acuti, & fœlices, cordati, ingeniosi, sagaces, rerumque omnium non inscii, ingeniumque ad disciplinas omnes idoneum possidebunt. Longa crura & brachia, audaciam significabunt, & roboris signum. Sed longa crura, magnum ventrem, & magnos pedes dat Scorpio, ut diximus supra ex Ptolomæo, qui inferiora grossiora, superiora minora dabat. Ex hoc fingebant antiqui imaginem in Scorpione facie multùm tortuosa, innuentes hominem mutabilis opinionis.

DE SAGITTARII FORMA, MORIbus, & eorum physicis rationibus.

CAPUT XI.

Inquit Hali. Sagittarius est flavi coloris, longorũ crurũ, & grossorum, faciei, ac barbæ longæ, acutæ mentis, subtilium capillorũ, magni ventris, apparet à tergo pulchrior, quàm anteriùs. Leupoldus. Sagittarius habet caput bonum, fœmina morietur partu, vel sanguine, vel in aqúa. Similiter in fine. Bonatus. Delectatur equitare. Maternus. Horoscopus in Sagittario multos adversarios

faciet, & collectum patrimonium, unde non speraverat, confertur: peregrinis frequenter rigoribus detinebitur. Grandem fluvium, aut grandē pelagum navigabit, erit semper in publicis conversationibus positus: in aquosis, aut ex aquosis locis vitam pariter habebit & fructum, plurimas artes & disciplinas consequetur, erit cordatus, ingeniosus, & omnium rerum scius. Quòd sit longorum crurum & grossorum, magni ventris, & posteriora pulchriora anterioribus, id est, inferiora formosiora superioribus, ut superiùs jam diximus, & stellæ, quæ in ejusmodi imagine quàmplurimæ Martiæ naturæ, & rubicundæ, & flavi coloris, ex Aristotele, Galeno, & Avicenna temperiē arguit inter adustam & frigidam, ut in Physiogn. & hos fortes, & animosos, ac leonibus cōparandos esse: ob id non immeritò adversarios multos habebit, & quia audax, in publicis conversationibus semper positus, ob temperiem bonum consequetur ingenium: unde multas artes, et disciplinas cōsequetur: ingeniosus, cordatus, & multiscius. Et quia Martius est, in varias regiones peregrinabitur, & multùm equitabit: quia qui calidi, loco stare nesciunt, sed impatientes. Sed qui longorum crurum & magnorum sunt, & magni ventris, subtilium capillorum, Lunares sunt: nam stellæ quæ in acie jaculi sunt Lunares, scilicet humidi & frigidi temperamenti, & participabit sua complexio etiam de frigiditate & humiditate, ob id itinera eorum per aquas erunt, & in aquosis morabitur, & ex iis suos fructus conquiret.

DE

DE CAPRICORNI CORPORAtura & moribus.

CAPUT XIII.

HOminem, scribit Hali, Capricornus facit subtilium crurum, sicci corporis, & quòd apparet in ejus facie capræ similitudinis aliquantulùm: pars vultus & faciei est subtilis & acuta, & locus barbæ est valdè acutus, ac capillorum multorum. Maternus. Si Capricorni pars quintadecima in horoscopo fuerit inventa, homines facit nanos, gibbosos & deformes. Sextadecima pars homines facit gibbosos, & qui sex digitos in manibus habebunt. De moribus verò. Si horoscopus in Capricorno fuerit, pro amicis puro exercebit amicitiam semper affectu. Erit subdolus & lætus, & cùm nihil desit ad vitæ subsidium, peregrinabitur, & quibus vitæ alimenta præstiterit, ipsi ei existunt semper ingrati, erit amabilis, parvi animi, & longis, & prolixis semper precibus molestus. Erit talis, cui abundet substantia facultatis, vitæ alienæ, aut absconsarum religionū secreta perdiscens. Leupoldus. Capricornus totus bonus. Astrologi inquiunt in vigesimoseptimo gradu ejus ascendit vir canino capite, quòd scilicet litigiosus fuerit. Addit Hali. Peregrinabitur facilè, quia instabilis, quia sub signo mobili natus. Facit Capricornus subtilia crura, ut diximus, ex stellarum carentia in inferiori sui parte. Dixitque facere faciem capræ, est enim ex iis signis, quæ deturpant natum, & deformem reddunt. Sed eadem

hircina facies subtilia crura, & tibiæ, mentum acutum, & barba subtus hirsuta, hircinum ostendit hominem. Sunt stellæ in ejus imagine, ut plurimùm, Martiæ, & Venereæ, Saturniæ, & Mercuriales; id est, quod facit hominem calidæ & humidæ temperaturæ cum aliqua siccitate, & frigiditate. Ob id subdolus, lætus amicus, facilè peregrinabitur, habebit ingratos, quibus alimenta præstiterit, pusillanimus ex frigiditate.

DE AQUARII CORPORATURA, moribus, & naturalibus causis.

CAPUT XIII.

Ex Hali. Aquarius dat alterum crus altero majus, apparentis sanguinis in corpore & colore. Est portarius, magni se existimans, bonæ famæ, liber, magni sumtus, vastator sui patrimonii. Bonatus. Facit hominem album, pulchram habens faciem, & coloratam, crus alterum altero majus. Leupoldus. Aquarius in medio bonus, in fine vir vilis, fœmina meretrix. Maternus. Horoscopus in Aquario, quodcunque consecutus fuerit, qualicunque rursus laceratione dilapidabit, & quicquid habuerit, vel quæsierit, rursus amittit, sed quod amissum fuerit, facili ratione plerumq; colligitur, multos suscipiet fovens, & multis vitæ alimenta præstabit, & erunt circa ipsum ingrati, quibuscunq; ab ipso aliquid fuerit fortè collocatum, & magnis viris erit bonis actibus notus. Quem album dicit Hali, & Bonatus coloratum pulchrum, nos in Physiogn. diximus candirubrum, qui color

facie

facit hospitales, munificos, etiam erga maleficos, ut quæcunque consecutus fuerit, laceratione dilapidabit, & rursus quicquid amissum fuerit, facili ratione cumulabit. Delectabitur nobilioribus artibus & scientiis, ob nobilissimam temperiem, & ob nobilissimos ejus mores erit Principibus charus & notus. Et quia præstantium scientiarum apicem tetigisse videbitur, invidia prosequetur.

DE PISCIUM IMAGINE & moribus.

CAPUT XIV.

PIscis, ut Hali scribit, est ampli pectoris, parvi capitis, pulchræ barbæ, magnæ faciei. Dejectus dormitor, albi coloris, rotundorum oculorũ, & in forma sua habet maculam. Bonatus. Facit hominem habentem pectus amplum, caput parvum & pulchrum, barbam pulchram, atque florentem, malum faciei, respectu sui capitis amplum, album colorem, rotundos habentes oculos, & magnanimum. Leupoldus. Piscis est mediocris. Vir pauper, filiorum multorum, voce pauca, villicus, vel paralyticus. Si horoscopus fuerit in Piscibus, inquit Maternus, erit natus ingeniosus, cordatus, fidus amicus & necessarius, & ex quibusdam negotiis promovebitur, ita tamen, ut potestati ejus & honoribus, alia potestas præferatur. Habebit inimicos, & ex longis quibusdã negotiis gloriam cõsequetur, sed processu temporis majoris dignitatis ornamenta consequitur, & magnæ habebit fœlicitatis augmenta, & assiduè cum multorum

multorum notitia peregrinationibus notus. Sed rationibus naturalibus hæc eveniunt. Quia Piſcis domus eſt Jovis, & quàmplurimæ ſtellæ in eo ſunt Jovialis virtutis, ut quæ in corpore, & quæ in filo ſunt Septentrionali, ob id fidus amicus, & ad dignitates ſublevabitur; habebit & fœlicitatis augmenta, & ex longinquis quibuſdā negotiis gloriam conſequetur. Sunt & Martiæ quædam, ut quæ in corpore, & in nodo ſplendida. Sunt & Mercurii, quæ in capite ſunt, in corpore, & in cauda, & in nodo: ob id erit ingenioſus, cordatus, fidus amicus, & neceſſarius, & peregrinationibus notus.

DE SIGNIS MOBILIBUS, fixis, & communibus.

CAPUT XVII.

OPortet primò præfari quædam, ſine quorum notitia ignorarentur tùm cœleſtes, tùm phyſicæ rationes: hominum formæ, & motuum. Sunt enim apud Aſtrologos ſigna aliqua Zodiaci mobilia dicta, alia fixa, alia communia. Sunt mobilia ſigna Arietis, Cancri, Libræ, & Capricorni, dicuntur etiam hæc cardinalia, quæ quatuor zodiaci cardines conſtituunt, temporaque anni quatuor diſtinguunt. Aries vernum, Cancer æſtivum, Libra Autumnale, & Capricornus brumale: dicunturque mobilia, quia quando Sol ad ea pervenit, mutatur de uno tempore in aliud, nam ad Arietem perveniens, mutatur tempus ex hyeme ad ver, &

ver, & sic de aliis quartis. Sunt & signa fixa Taurus, Leo, Scorpio & Aquarius, quia status temporis in illis firmatur, ob id fixa dicta: nam quando Sol erat in Ariete temperatus, in Tauro fit firmior, & temperatior, & si in Cancro ardens, adveniens in Leonem ardentior, si in Scorpione humidus, in Aquario humidior. Communia dicuntur Gemini, Virgo, Sagittarius, & Piscis, quia manifestæ sunt in his temporibus mutationes. Dicuntur etiam bicorporea signa, & hac de causa binis corporibus figurantur, nam dum sunt in eorum medio, vim præsentis temporis ostendunt, & dum sunt in fine succedentis, ponuntur quæ media, sive communia inter fixa & mobilia, quia ab extremo ad extremum absque medio non fit transitus. Quæ omnia à physicis rationibus non abhorrent. Hippocrates enim libro de aëre, aquis, & locis cœli mutationes esse in causa dicit, ut homines stabiles, mutabiles, & communes sint, nam ubi varia & instabilis est anni mutatio, vel Solis, & illic instabiles mentes, & varii mores existunt, ut illis accidit, qui sub Æquinoctiali morantur: binas n. æstates, hyemes, autumnos, & ver habent: & ex jam variis cœli mutationibus mentes leves fieri. Contra sub Septentrione, sex mensium æstas, sex verò hyems est, ob id stabiles & firmi in opinionibus: qui verò in media sunt zona, medio modo se gerunt. Non aliter evenire videmus in iis, qui sub mobili zodiaci signo nascuntur: nam mobiles, & varii mores, & inconstans vita videntur, par enim est ratio, & sic fixæ in fixis. Sed de his latiùs in nostris Phy-

ſtris Phyſiogn. Ob id Hali. Similiter commixtiones formarum Planetarum habentium magnam potentiam in hac re, ut dictum eſt, & faciendæ, & conferendæ ſunt ad ſtatum, quem habent cum Sole, & in angulis, ſimiliter etiam ad ſtatum, & proprietatem naturalem in cujuslibet eorum, & ad proprietates & naturas ſignorum, quia generaliter ſigna mobilia gignunt ſpiritus amantes, ad commune populi bonum pertinentes; & nitentes loqui, & agere de rebus cōmunitatis, & civitatū, diligunt etiam famam bonam, & quod bonum dicatur de ſe, ſunt etiam temperati, nec facilè moventur. Leupoldus. Signa mobilia faciunt diligere univerſitatem, unionem, laudem, dant ingenium, liberalē aliis, bonæ opinionis, & peritum in ſtellis. Ex Leupoldo. Signa verò communia pariunt convertibiles ſpiritus, & permutantes ſe ex re qualibet, non firmantur in re aliqua, diverſarum conditionum, nec poteſt quis ſcire modum morū eorum, convertibiles ſunt, & amatores, Muſicam diligunt, & ſunt vagabundi, intelligibiles, cupidi ejus, quod faciunt. Signa fixa producūt ſpiritū nati rectum, amatorem, veracem, non defraudantem, firmum in ſuis rebus, juſtum, contentum illius, quod habet, intelligentem, patientem, diligentem laborare, fortem, ſuæ voluntatis refrę-natorem, nec parentem cupiditati, & ſuppreſſorem inimicitiarum, qui eam non oſtendit, & eſt nobilitatis amator, conſtans in rebus ſuis, nec permutatur.

DE

DE VARIIS HOMINUM CORPORATURIS, & moribus, qui in quatuor anni quartis nascuntur, & primùm de vernali.

CAPUT XVI.

DIximus de signis & moribus, quæ de signis nascebantur singulis horoscopantibus, nunc de quatuor mundi quartis dicemus. Ptolomæus ad corporum configurationes, & temperaturas conducere dixit quatuor anni quartas, quippe à verno Æquinoctio, & æstivo Solstitio vernalis quarta intercipitur. Vernam hanc dicit facere homines coloratos, staturosos, valentes, oculis nitidis, magis ad humidam, calidamque temperaturam accedentes. Leupoldus eadem. Ex quo Hali. Si quando nativitas fuerit quarta anni ab Æquinoctio vernali usque ad æstivale Solstitium, erunt nati boni status, corporis in longitudine & crassitie, sed quæ magis tendunt ad crassitiem, bonorum, & pulchrorum capillorum: vincet enim in ejus cõplexione caliditas & humiditas. Mores, qui ex his nascuntur, jam diximus de singulis ascendentibus signis, mox de mobilibus, fixis, & communibus, unde tædiosus essem iterum replicare eos. Sed hæc hominum forma, quæ ab Astrologis descripta est, ex anni, & stellarum Physiogn. capi potest. Vernante enim anno, Sol ad nos accedens, post gelicidia, tempestates, & ventos & nubila aër clarior jam factus, coloratior Sol, & formosior, & cætera sydera conspiciuntur, & clariori intermedio, per quod conspicitur, & quia augescentia omnia, &

nia, & majora fieri conspiciuntur, quæ jam mortua, immobilia, & sine honore steterant, in magnitudinem crescunt, ob id corpora nostra majora nasci, & magis staturosa dixerunt, ex Solis nitiditate, stellarũ, cœli & oculorum nostrorum nitidiora conjectantur. Sunt enim oculi corporis stellæ, hyems enim ex longitudine Solis excolor, vel albus videbatur, vere coloratior, & terra variorum florum conspicua, videbuntur corpora coloratiora fieri. Sed sic ad physicas rationes devenìemus. Existente tunc anni quarta calida & humida, aëre sic affecto, afficit corpora, quæ ambit, ut calida & humida fiant, & eorum semen calidũ & humidum efficitur, ut, quæ tunc corpora gignantur, calida & humida fiant. Unde aliis non obstantibus causis, quæ hyeme nascuntur corpora pleraque vel omnia calida & humida nascuntur ob id staturosa, coloratiora, & robustiora eveniũt & ex ejusmodi optima tẽperatura sunt optimi mores conjectandi, magnanimi, liberales, amantes, læti, cantores, hilares. Divites item, nobilia magisteria, magistratus, & ejusmodi mores cõspicati, & cætera, quæ de sanguineis, Iovialibus, & Venereis diximus.

DE HOMINVM FIGVRA ET MOribus, qui in æstiva anni quarta nascuntur.

CAPUT XVIII.

PTolomæus, corpora verò, inquit, quæ inter æstivam conversionem, & autumnale Æquinoctium

noctium compræhenduntur, colore medio sunt, & conformi statura, valentes, oculis nigris, hirsuti, capilli crispi, ex temperamento calidiores, & scciores. A quo Hali. Sed si in quarta fiet, quæ est à Solstitio æstivali usque ad Æquinoctium autumnale, facit mediocritatem in longitudine & magnitudine corporis, & tendit ad grossitiem, magnorum oculorum, capillorum multorum, vil losum, & vincet in ejus complexione caliditas, & siccitas. Ex cœli Physiognomonia, & temperamento eveniunt forma nati, & mores. Cùm n. Sol robur acceperit, facit corpora firma, & robusta, desiccando humores, non autem magna, unde augmenta quæ fecerant, confirmat, & consolidat, colores in nigrum tendunt, quia sicciores, & robustiores. Crispi capilli, & hirsuti, ex calido & sicco temperamento proveniunt, ut frondes in arboribus, quod sæpissimè diximus. Sed ad physicas rationes accedendo. Quia cœlum æstate calidum & siccum est ex Solis accessione, calidum & siccum humanum fit semen, sic & homines in utero generati, unde & forma, quam diximus, & mores proveniunt, iracundi, & dedignosi, & similia.

DE HOMINUM FORMA ET MO-*ribus, qui sub Autumnali quarta nascuntur.*

CAPUT XVIII.

INquit Ptolomæus, Et quoniam inter Autumnale Æquinoctium, & conversionem hybernã nascuntur, flavi, graciles, maculosi, rarique

corporis texturæ, capillamenti mediocris, debilibus oculis, frigidiores, & ſicciores. Hali ab eo. Præterea ſi nativitas fuerit in quarta, quæ eſt ab Æquinoctio autumnali uſque ad Solſtitium hyemale, facit natum coloris mellis, ſubtilioris vocis, humerorum amplorum, macrum, capillorum extenſorum, pulchrorum oculorum, & vincit in ejus complexione frigiditas. Phyſiognomonia hujus quartæ itidem ex anni Phyſiognomonia dependet. Quia in hac quarta arborum aſpectus defectuoſus eſt, nam partim folia amiſerunt, partim retinent, ob id mediocris capillamenti, raræ corporis texturæ, & ſuam Sol deponens caliditatem & croceum colorem diſcedere incipiens, color nati mellei coloris, & oculi debiliores, à debiliori lucis ſplendore. Sed phyſica ratio cogit ex complexione frigida & ſicca, natos coloris mellis, ſubtilioris vocis, macros, extenſorum capillorum, raræ corporis texturæ, & corporis maculoſi. Surgit enim, & creſcit in corpore melancholia, cujus proprietas eſt corpus maculare. Mores jam ſæpius diximus ex melancholia.

DE NATORUM FORMA, ET MOribus eorum, qui ſub hyemali quarta Zodiaci naſcuntur.

CAPUT XIX.

Subjungit Ptolomæus. Qui à brumali Solſtitio, & verno Æquinoctio continentur, nigri ſunt, conformi ſtatura, capillis rigidis, ſubtenuibus, temperatura frigida & humida. Ex quo Hali. At ſi nativi-

nativitas fuerit in quarta, quæ à Solstitio hyemali usq; ad Aequinoctiũ vernale, erunt nati nigri coloris, æquales in magnitudine corporis, capillorum croceorum, & rarorũ, membrorũ benè proportionatorũ, & vincet in ejus complexione frigiditas, & humiditas. Hæc hominũ physiognomonia ex cœli facie descripta est. Cœlum tunc caligat, & Sol nubibus, nebulis, & caligine obsitus, obscuri sunt dies sine Sole: ob id non immeritò nigri nascũtur, arborum calvities facit rarorum capillorum, arborum sarmenta, germina, & pullulationes annotinæ, tenues & rigidi, ob id capilli rigidi. Sed physica ratio cogit nos dicere, quòd frigida & humida sunt temperatura, conformi sunt statura, nigros oculos, & pilos rigidos & subtenues. Mores sunt, qui ex humida temperatura, timidi, imbecilles, misericordes, debiles, & phlegmatici.

DE ALIIS IMAGINIBUS, QUAE extra Zodiacum reperiuntur.

CAPUT XX.

IN vigesima Arietis parte hœdus oritur. Sub hoc asterismo quicunque nati fuerint, ut Maternus habet, sunt austera facie, prolixa barba, & obstinata fronte, ita, ut Catonis prorsus institutum imitari videantur. Sed totum hoc fucato mentiuntur affectu, & aliud ex fronte pollicentur, aliud latenter in moribus celant. Erunt imbecilles, timidi, & qui omne pugnarum periculum perhorrescunt. Manilius ad id libro quinto.

Cumq; decem partes Aries duplicaverit ortus,
Incipient hœdi tremulum producere mentum
Hirtaq; tum demum terris promittere terga,
Qua dexter Boreas spirat, nec crede secreta
Frontis opus, signo structos, nec crede Catones,
Aut Brutũ, atq; parẽ Tarquiniũ, & Horatia facta.
Majus onus signi est, hœdis nec tanta petulcis
Conveniunt, levibus gaudent, lascivaq; signant
Pectora, & in luxus agiles, agilemque vigorem
Descendunt, vario ducunt in amore juventam.
In vulnus nunquam virtus, sed sæpè libido
Impellit, turpisq; emitur vel morte voluptas.

In sexta Tauri parte Plejades oriuntur, quibus orientibus si qui orti fuerint, semper nitida & polita fronte erunt, atque accuratis vestibus promti, quorum inflexi crines torqueantur semper in ostro, nec non & appositis alienis crinibus fictam, & compositam pulchritudinem mentiantur, totius corporis formam vario pigmentorum genere mollientes. Hi enim demtis pilis corpus suum in fœminei corporis imaginem transferunt, quorum vestes quoque ad muliebris cultus similitudinem excolentur. Hi molliter ambulantes, vestigia sua cum moderata quadam moderatione suspendunt. Hos autem sic ambitio sollicitat, quem morbum sic appetunt, ut hinc putent virtutem sibi, & maximum gaudium fœlicitatis accedere. Hi præterea semper amabunt, aut se amare simulabunt, ac eos pœnitebit, quòd viri nati sint, luxuriosis & lascivis voluptatibus occupabuntur, hos enim unguentis oblitos, & nimiæ deditos vinolentiæ

nolentiæ, petulantiæ vitia semper extollunt, quæ in conviviis, & cœtu hominum, alienas vitas amari sermonis licentia pulsent. Erunt sanè ad omne libidinis applicati, & qui falsi sermonis mordacibus dictis risus hominum assueverint concitare. Hunc a. locum si malevola stella forti radiatione pulsaverit, repentinis cœcitatibus opprimentur, ita ut ex hac causa miseri efficiantur. Idẽ alibi. Si malevolæ stellæ hunc locum respiciant, aut ex venerea voluptate, aut ex nimio cibo inter epulas, sine aliqua lamentatione mors illi amara proveniet. De hac figura Manilius.

Taurus in adverso præceps attollitur ortus,
Sexta parte sui certantes lucis ad horas
Plejades ducit, quibus aspirantibus almam
In lucem educunt Bacchi, Venerisq; sequaces.
Perq; dapes, mensasq; super petulantia corda,
Et sale mordaci dulceis quærentia risus,
Illis cura sui vultus, frontisq; decora
Semper erit, tortosq; in flexum ponere crines,
Aut nudis revocare, & rursus vertice denso
Fingere, & oppositis caput emutare capillis,
Pumicibusue cavis horrentia membra pulire,
Atq; odisse virum, sterilesq; aptare lacertos,
Fœminea vestes nec insunt tegmina pl[illegible]ntis,
Sed species, fieri qua placent ad mollus gressus,
Naturæ pudet, atq; habitat sub pectore cæco
Ambitio, & morbum virtutis nomine vitant,
Semper amare parùm est, cupient & amare videri.

Huc afferemus A. Gellii scriptum De P. Africano Pauli filio, qui P. Gallo homini delicato, inter

pleraque alia, quæ objectabat, id quoque probro dedit, quòd tunicis uteretur manus totas operientibus, qui quotidie unguentatus adversus speculũ ornetur, cujus supercilia radiantur, qui barba vulsa fœminibus subvulsis ambulet, qui in conviviis adolescentulus cum amatore, cum chirodota tunica inferior accubuerit, qui non modò vinosus, sed virosus quoque sit, eum ne quisquam dubitet, quin idem fecerit, quod cinædi facere solent? Et refert Plutarchus, Archesilaũ Philosophum verbo usum de quodam nimis delicato divite, nam cùm vocem ejus infractam, capillorumque ante compositum, & oculos ludibundos, atque illecebræ voluptatisq; plenos videret, nihil interest, inquit, quibus membris cinædi sitis, posterioribus, an prioribus. Sunt etiam Siciliæ viri, qui effœminati dicuntur, imberbes, voce gracili, muliebribus vestibus induti, omninò se viros esse obliti, domesticis servitiis cum aliis ancillis intendũt, & virilia turpiter patiuntur. In decimaquarta parte Capricorni, oritur Cepheus. Quicunque hoc sydere nati fuerint, graves erunt, austeri, & omni severitatis atrocitate metuendi, & vultũ semper ex morum austeritate fingentes, qui etiam Stoicą sectam vero sequantur affectu, tales enim apud veteres fuerunt Catones. Si verò hoc signum in Occasu fuerit inventum, in scopulis, in quibus aliquando periclitati fuerint, misera corporis jactura morientur, aut nati statim peribunt, aut propter incessum publica animadversione plectentur, ita, ut novæ iis & inauditæ mortis inferatur exitium. Manilius.

Sed

Sed regione means Cepheus humentis Aquari.
Non dabit in lusum mores, facit ora manere
Frontisq́, aut vultus componit pondere mentes,
Pascentur curis, veterumq́. exempla revolvent
Semper, & antiqui laudabunt verba Catonis.
Tutorisúe supercilium, patruiúe rigorem
Component teneros etiam qui nutriet annos.
Qui etiam tragico præstabunt verba cothurno, &c.

Quicunque prima Arietis parte oriente, in qua canicula, natus fuerit, quæ à Græcis syrion dicitur, vocem habebunt, crescentibus faucibus canum latratum imitantes, ita, ut sæpiùs impetu, & furore commoti, aut dentes quatiant, aut attritos semper exacuant, effrænatos animos ad omne studium præposteri facinoris applicabunt, erunt ab omni humanitatis gratia separati, & qui libenter omnia violentiæ studia sectentur, furiosi, iracundi, terribiles, minaces, & quos oẽs homines & oderint pariter, & metuant. Erunt præterea animosi, & verbosa sermonis affluentia inflati, & quos ad omne convitium incautus sermo impellat. Hi etiam nova causarum jurgia cogitantes, cor habent crebris agitationibus palpantes. In occasu inventus, à lupis comedetur, aut à canibus, ex feris dissipati vitam suam misera laceratione consument. Et alibi. In ore canis, qui horoscopum habent, erunt turpi vita, inquinato ore, sed affluentia varii sermonis ornati. A quo Manilius.

Cum verò in vastos surgit Nemeæ hiatus,
Exoritur canis, latrátque canicula flammas
Et rapit igne suo, geminátque incendia Solis.

Qua subeunte facem terris, radiosq; movente,
Dimicat in cineres orbis, fatumq; supremum
Sortitur, languetq; suis Neptunus in undis.
Effrænos animos, violentaq; pectora fingit,
Irarumq; dabit fluctus, diumq; metumq;,
Totius vulgi præcurrunt verba loquentis.
Ante os est animus, nec magis condita causis
Corda micant, & lingua rapit, latratq; loquendo
Morsibus in crebris, dentes in voce relinquit.
Ardescit visio vitium, viresq; ministrat
Bacchus, & in flamma sævas exuscitat iras.
Nec sylvas, rupesq; timet, vastosq; leones,
Aut spumantis apri dentes, atque arma ferarum,
Effundit suas concusso in robore flammas.

Si natus oritur, quando terræmotus fuerit, aut cœlum tonuerit, semper corpore tremulus, & instabilis erit, & qui dubio gressu trepidantibus vestigiis per omnia horarum momenta imminentium culminum speret ruinas, & metuat. Huic oculi micabunt, & cudenti omnium acie perhorrescũt, nec ipsa verba certum ordinem servabunt, sed impeditus vocis sonus tremulum motivum exitilabit, ita, ut strictis faucibus, in quo semper exitu verba deficiant, putabant enim semper tonare cœlum, terramque moveri, omnia semper ruere, ita ut caduci, mundi, terroribus cogitatis rectæ conversationis ordinem perdant.

PHYSICÆ RATIONES DE reliquis imaginibus.

CAPUT XXI.

SED ad physicas rationes deveniamus, ut in reli-

in reliquis fictamque Astrologicam scientiam detegamus. Hœdus lascivum animal, imò omniũ lascivissimum in nostris physiognomonicis pronunciamus, cujus efferatam libidinem diximus: sunt enim angusta facie, artico sine barba sub mẽto dependente, cujus qui physiognomoniam imitantur, ad eosdem mores proni erunt. Qui sub Plejadibus nasci dicuntur, comati, derasi, fucatique ut mulieres, qui cùm viri sint, se viros esse pœniteat, de his satis, superque diximus in nostris libris de Physiognomonia, quos qui scire cupit, adeat locũ de comatis, fucinis, & effœminatis. Cephei imago ex Saturninis stellis concinnata est, hominemque melancholicum designant, ex quibus isti Catones in mundo nascuntur. Sed si sydus in Occasu inventum fuerit, id est, si viri isti melancholici, ex atra illa, & pessima melancholiæ specie erunt turbidæ & fœculentæ, omnium infœlicissimi, & miserrimi erunt. Caniculæ Martiales stellæ sunt, ob id temerarii, injuriosi, maledicentes, invidi, & violenti, imitanturq; caninos mores, ut ex voce ad latratum vergente fit manifestum, & de iis non latiùs alibi. Denique qui terræ motu nascuntur, tremebundi sunt in vita, quòd videtur ex utendi Physiognomonia rectè desumtum, mulieres enim gravidæ, si ex desiderio alicujus rei (ut dicunt) imprimunt notas puerorum molliusculis corporibus, quid censendum in ipso terræ motu, in quo non mulierum animus, sed fortissimi cujusque trepidant: ut imprimere possit animo nati metum, horrorem, trepidationem

suam, in molliculis nati membris & voce, itaq; isti ex syderibus, nos ex ipsa naturali causa etiam decernimus.

SOL PER DUODECIM ZODIACI signa quos mores & formam largiatur.

CAPUT XXII.

SOl in prima Arietis facie, subruffos facit, & simos, ventre exili, & angusto, macilentos, atque signatos in pede sinistro, vel cubito. Amicos habebit plurimos ordientes malum, & persequentes quod optimum est. Hali. Sol in omnibus partibus Arietis, alios facit viles, deprimit dominos, & potentiam habet in victoriis. In secunda facie facit nigros, quæ nigredo non in vitium reputatur, sed in venustatem, & maximam civilitatē, erit temperatæ qualitatis, iracūdi, suspiciosi, fraudulenti, cordati, septi pluribus inimicis, qui eos venantur ad mortem. In tertia facie interdum ruffos, croceo permixtos colore, solitarios, meditantes insidias frequenter & fraudes.

Hali. Sol in omnibus partibus Tauri, est Rex habens voluntatē interficiēdi, prælio vincēdi, faciēdi thesauros, ꝑpter Venerē, cujus domus est Taur⁹, & conquirendi. Hali. In prima facie facit nanum, & prægrandibus aliquando oculis, labionem, signatum in cervicibus, verùm festinum admodum, & in delitiis semper occupatum. In secunda facie lascivum, libidinosum, sed non usque adeò, ut in prima signi facie vagabundum, atque mutabilem. In tertia facie frigidiorem complexionē propter Saturnum, qui hanc ultimam faciem pos-

ſidet, patietur aurium, ventris ac crurum dolores.

Hali. In omnibus partibus Geminorũ eſt Rex infirmi ſpiritus, parvæ potentiæ, regit ſe ad voluntatem ſuam, & ad delectationem, & facit res, quæ vilem reddunt, & deprimunt ipſum. Hali. In prima facie Geminorum erit moderatæ ſtaturæ, corpore pulchro, membris omnibus benè compoſitis, ſignatum in capite vel genubus, manſuetum etiam, laborioſum, & à mulieribus deformatum, ac communiter ſterilem. In ſecunda facie minuit ſtaturam, addit nigredinem, ſignat in cubito, in genitalibus, & quod in aliis diminutum videtur, in eloquentia reputatur. In tertia decreſcere faciunt nati probitatem, & debitam membrorũ proportionem, faciunt inſenſatum, & nugarum diſſeminatorem.

In omnibus partibus Cancri Sol, ex Hali, eſt dominus, qui diligit cantiones, jocos, ludos, romantios, & fabulas lympidatas, ſeparationem, & vitationem hominum. Hali. In prima Cancri facie facit corpore & pilis decentẽ, ſtrictis ſuperciliis, eruditi ingenii, ſignatũ in brachio dextro, & cruribus. Præterea propenſionem influit bonam, amicorũ copiam. In ſecũda, ruffo capillitio, brevi ſtatura, imberbem, ſignatum in oculis. In tertia craſſum, hebetem, piloſi ſupercilii, pruriginoſum, facie quaſi inſufflata.

Hali inquit. Sol in omnibus partibus Leonis eſt Rex oſtendens arma ſua, enſes evaginatos, ordinãs ſuos equos, & ſuas militias ad vincendũ, & impugnandũ Reges, & vicinos ſuos. Hali. Sol in prima facie Leonis facit corpore venuſtos, rubicũdos

colore, modico permixto albore, oculis variegatis, corpore recto, pedibus autem morbidis, præcipuè in senio, fama & egregiis factis agnitũ pluribus, simplicem, dilectum à Regibus, & Principibus terræ. In secunda facie pectore lato, testiculis & membris genitalibus, cordatum & honorabilem. In tertia facie staturam brevem colore roseo, permixto etiã albore, obnoxium etiã multis ægritudinibus, scortatorem, & mulierũ amatorẽ.

Sol in omnibus partibus Virginis, ex Hali, est Rex, qui diligit jocularias cantilenas, stare tacitus, & ejus voluntas in comedendo, & bibendo, in rebus odoriferis quiescendo, & in omnibus vitiis corporis. Hali. In prima facie facit natum decentis staturæ, corpore procero; facie pulchra, sciolũ, acutum, prudentem, crispo capillitio, comatulũ, arguta, & sonora voce, multarum artium peritũ, sed infortunatum in procreandis liberis. In secũda similiter facie venusta, parvis oculis; pulchro naso, doctum, probum, integrum, & laudis cupidissimum. In tertia facie simplicem, pulchrum, docilem, sensatum, prudentem.

Hali. In omnibus Libræ partibus Sol est Rex, qui tristis fuit, & etiam sublatum est regnum suum, & interfectæ legiones suæ, & vadit fugiendo de uno loco in alium, qui magnum timorem habet corpus perdendi. Hali. In prima facie Libræ facit natum facie pulchrum, simplicem, laboriosum, modestum, sauciandum aliquando in capite. In secunda similiter facie pulchra, sed oculis interdum lippis, nam vitium aliquod illis inerit. In tertia ho-

tia honorabilem, obſervandum, pulchrum, in extremo verò nullius, vel cujusque ſexus, caveat, ne toxicum quippiam accipiat.

Hali. Sol in omnibus partibus Scorpionis eſt homo elatus, magnæ formoſitatis, cōpleti corporis & lympidi, pulchrarum veſtium, inceſſus cōpoſiti, & qui valdè timetur. Maternus. Sol ſi in Scorpione fuerit inventus, quicunque ſic eū habuerint, homines erunt formoſi, completi corporis, & ornati, magni nominis, & famæ, & qui ornatis veſtibus delectentur. Erunt quoque tales, qui honorem, atq; exiſtimationem à Regibus conſequantur, hæreditates plurimas acquirant, & patrimonium augeant, unde ab aliis timentur. Hali. In prima Scorpionis facie facit deformem, in capite, vel ſcapulis ſignatum, vel ſiniſtro pede, in brachio, pectore amplo, proferendis ſalibus lepidum, ſobrium, & diſcretum. In ſecunda, capite magno, multiloquum, ſignatum in genubus, vel tergo. In tertia, ſtatura puſillum, commotis oculis, comedonem, & ſcortatorem.

Hali. Sol in omnibus partibus Sagittarii eſt Rex potens, malefactor, malum facit hominibus, ſpoliat, & aufert ſine jure, interficit homines abſque ratione, deſtruit, & depopulatur loca celebria. Hali. Sol in prima parte Sagittarii facit provectæ ſtaturæ, aulicum, ſtudioſum bonarum artium. In ſecunda facie, decenti aſpectu, pulchro, croceoq; ſuperciliis conſperſis, ſignatum in pectore. In tertia facie, procerum, pulchrum, lato & patenti corpore, ſignatum in pectore & pede.

Hali.

to, tribulationibus variis obnoxium. In tertia, statura brevi, vultu r[illegible]o, signatũ sub cubito, amatorẽ mulierum. Qu[illegible]nim in postremo gradu natus fuerit, tũc non solũ in ꝓportione corporis, sed in omnibus ejus actibus cæteris faciet disconvenientẽ

Sol in omnibus partibus Piscis, est dominus jocorum, jocularia, risus, pigritiæ, standi in quiete, sequendi voluntates suas, sequendi, & adjungendi se rebus, quæ sibi malum videntur, & rebus, de quibus accidit malè sibi, ac timor, & est multorũ morum, & malarum naturarum. Hali. Existente Sole in Piscibus, signum habebit in cubito, vel in pede, fortuna illius erit in Meridiem. Hali. In prima facie piscis facit corpore mollem, album, pectore albo, barbitio decenti, pulchra facie, clara voce, oculis patentibus, ac pulchris, carnosum atque honestum. In secunda, statura brevi, æquali, nigra barba, parùm hirsutum, agilem, levem. In tertia facie, & membris omnibus decorum, venustum, dat & vocis clangorem.

LUNA PER ZODIACUM SIGNA, quos mores & formas largiatur.

CAPUT XXIII.

HAli. Luna in omnibus partibus Arietis est Rex magnus, famæ, & potentiæ magnæ, formosus, & completus corpore, & aspectus compositi, & timetur. Maternus. Luna in Ariete invẽta, quicunq; eam sic habuerint, Reges erũt aut Principes, divites, opulenti, magnæ famæ, summæq; potentiæ, formosi, venusti, membrisque, ac toto corpore

pore completi, vates, audaces, ab omnibus formidati, eruntque tales, qui suo ingenio multa cõquirant honorum insignia, etiam ex humili loco ad altum ascendant conditionis gradum.

In omnibus partibus Tauri est Rex ampli regni, benè compositus, negotia sua æqualia, & benè cõposita sunt, dilectus ab hominibus, & populo suo completus, & quadratus, & diligit quietes, & hilaritates, Maternus. Si Luna in Tauro inventa fuerit, qui, cum sic eam habuerint, erũt venusti aspectus morumque compositorum, & qui negotia sua modesto quodam consilio ad finem usque producant, tranquilli, & quieti, alacres, bonæ complexionis, & qui à populo maximè diligantur, nobiles similiter & principes erunt, ampli nominis, multæque famæ.

In omnibus Geminorũ partibus Luna est pauper, & miser, membris debilis, sua negotia mala, & malè composita sunt, malarum vestium, malarum qualitatum in suo corpore, & victu. Maternus. Luna in Geminis si fuerit inventa, quicunque sic eam habuerint, erunt fœdi aspectus, corpore vitiati, pauperes, miseri, & infœlices, resq; suas, atque negotia, sine ullo consilio, vel moderatione tractantes, unde sibi dedecus pariant, & mala sæpenumero detrimenta facultatum. Erunt hi quoque viles, abjecti, rusticorum morum, fœdi, sordidique vestitus, angusti victus, & in omnibus penitùs despecti, sed boni tamen sensus, acuti ingenii, & ad omnia, si voluerint, actá satis industrii.

Luna

Luna in omnibus partibus Cancri est Rex magnæ amplitudinis, alti gradus, ampli regni, dominus potentiæ præcipiendi, ac prohibendi, boni aspectus, honestus, pulcher, magnæ staturæ, timetur, & habet dominium. Maternus. In Cancro Luna si fuerit inventa, quicunque eam sic habuerint, erunt pulchri aspectus, venustæ faciei, proceri corporis, & amabilis, & cum quadam benevolentia metuendi, erunt Reges & Principes, altique nominis, bonæ famæ, elati gradus, & amplæ dignitatis potentes, divites, locupletes, & quibus multi libenter obediant.

Luna in omnibus partibus Leonis est Rex nobilis, coronatus, vilipendunt eum gentes, & populi sibi præcipiunt, & prohibent in regno, & faciũt quod volunt sine eo, & absque mandato suo.

Luna in omnibus partibus Virginis est tristis, multarum cogitationum, & anxietatum, pannos habet fractos, & servit hominibus, dicendo romantios & fabulas, & mala impedimenta sibi cõciliat. Maternus. Quicunque ortum in Virgine habuerint, erunt homines tristes, solliciti, anxii, multarum cogitationum, variique discursus, quærentes quo pacto sibi possint vitæ alimenta componere. Erunt tamen boni intellectus, acuti ingenii, & multarum artium exercitatione compositi, sed ob malam fortunam testium semper laceratione deformes, atque cantibus, & fabulationibus suis multùm deservientes, ut victum inde sibi quæritare possint.

Luna in omnibus partibus Capricorni est no-

bilis, altus, magnæ laudis, nominis, & bonæ famæ, formosus, compositæ staturæ, bonarum vestium & lympidus. Maternus. Luna in Capricorno si fuerit inventa, erunt formosi, venusti, decori, ac in omnibus membris ex toto corpore delectabili quadam proportione compositi, ornatis vestibus, delectatoq; apparatu gaudentes, eaq; de causa à multis dilecti, à plerisque etiam venerati, nobiles erunt, divites, & potentes, alti nominis, magnæque existimationis, & famæ.

Luna in omnibus partibus Piscis, est similis servo, & vili in habitu & vestibus suis, diligit venari, gaudere, ludere, ludis nihil sibi profuturis, stare quietus, & non cogitare de aliquo negotio suo. Maternus. Quicunque Lunam sic habuerint, erũt humiles, abjecti, pauperes, despecti, vestibus, & pannis obsiti, ac penitus servis similes, ociosi, inertes, nullarum cogitationum, venatores, aucupes, & lusores, & qui hujusmodi semper voluptatibus impliciti.

SATURNUS PER ZODIACI SIGNA quam formam & mores largiatur.

CAPUT XXIV.

EX Hali. Saturnus in prima facie Tauri, est effœminatus in suis factis, jacet cum juvenibus, & parvis pueris, & etiam cum puellis. In aliis ambabus faciebus est senex, membris debilis, mutilus

corpore

corpore, fessus, damnatæ fortitudinis, & voces emittit in dolo super seipsum.

Saturnus in toto Cancro est turpissimi vultus, & mirabilis creatura formæ, & visionem suam ita expavescent, & mirabuntur de figura ejus quotquot eum videbunt, & audient loqui de eo. Maternus. Quòd si in Cancro Saturnus positus fuerit, aut secum habuerit Luna, aut etiam forti radiatione respexerit, filios denegabit, eruntq; aliquo colorum fœditate deformes, nigri quoque, & fellis abundantia colorati, à nigro felle assidua contrahentes incommoda. In ægritudinibus sanè desperabitur, ac post ægritudinem difficile convalescent, erunt tamen animo simplices, humani, misericordes, alienas angustias sublevantes, aliena quoque patrimonia suscipientes, atque ex his habentes vitæ subsidia. Erunt alienorum filiorum patres, absconsa vitia habentes, ac tali erunt præditi dignitate, ut etiam fratrum suorum domini esse videantur, erunt locupletes, pecuniosi.

Saturnus item in facie Scorpionis est mirabilis creatura fœda, multi mali, multarum rixarum, similis videtur viro, qui à Rasi, & Avicenna describitur, facies fœda, color cum quadam obscuritate rubeus, cutis faciei sicca, ac totius corporis rugosa macies, cacies capillorum nigredinis levitas, atque hic pessimorum morum erit. Avicenna, de contraria corporis compositione, & dissimili, & esse malo ingenio, intellectuque, ut in nostris physiognomon. De fatuo improbo.

Saturnus in omnibus faciebus Sagittarii est magnus, fessus, incompositus, vel multis membris, spinæ curvæ, vel apertæ, paupertatis, & miseriæ manifestæ.

JUPPITER PER ZODIACI SIGNA quos mores, & formas det.

CAPUT XXV.

Juppiter in secunda facie Tauri, est obcœcatus, debilibus membris, stricti colli, curvæ spinæ, malæ qualitatis, paupertatis apertæ, & est vilis. In prima Aquarii est venator, de bonis & pulchris pannis vestitus, formosus, compositus, lympidus & timetur. In tertia facie sicut prima. Maternus. Si Juppiter in Aquario fuerit inventus, homines venatores erunt, formosi tamen, benè compositi, & qui pulcherrimis, lautisq; vestimentis delectentur, ob eamque causam à plerisque metuantur, & diligantur. Erunt gulones, bibones, & qui posthabita omnis rei familiaris cura nil aliud affectent, nisi Epicureorum more, sine laboribus quiete, & rerum ubertate vivere.

MARS IN ZODIACI SIGNIS, QUOS mores & formas largiatur.

CAPUT XXVI.

Hali. Mars in tertia facie Tauri, est formæ mirabiliter turpis, abominabilis vultus, jocatores diligit, hilaritates, cantiones & vitia. Maternus.

nus. Si Mars in Tauro fuerit inventus, erit homo turpissimi, fœdissimique aspectus, jocisque, joculationibus continuè deditus, etiam edax, temerarius, obliguritor, hacq; de causa infœlicitate plurima defatigabitur.

Mars in facie tertia Geminorum, est vilis, pauper, defectivus, pauperibus servit, & habentibus membra debilia, & petentib⁹ eleemosynam. Maternus. Si Mars in Geminis fuerit inventus, cùm primùm genituræ loca Saturnus pertrãsierit, pauperes effecti, & fortasse corpore vitiati, nec necessaria vitæ poterunt subsidia sufficienti animo parare.

In secunda facie Cancri Mars, est homo inhonesti vultus, mirabilis figuræ, mirantur homines, & rident eũ. Maternus. Mars in Cancro si fuerit inventus, quicunq; sic eum habuerint, erunt fœdissimi aspectus, mirabilis formæ, & quos primùm omnes irrideant. Erunt equites, & qui balistarum, tormentorumq; jaculationibus delectẽtur, equos nutrient, & beluas ad militiam pertinentes, erunt quoque milites, & militaribus negotiis impediti, unde sibi honorem quandoq;, & cæterorum militum timorem acquirant.

Fuit Attila inhumano lucidoq; pallore, ac efferi oris monstruoso ductu, torva oculorum nictatione terribilis, ac tota forma sævitiem spirans, ut terrifico nomine Dei flagellum appellaretur, fuit sui seculi funesta clades, urbiumq; portentosus evastator, ut ad humani generis excidium non alio lictore opus esset, ad immortalem potentiæ, & sæ-

vitiæ gloriam supervectus est, tamen sanguine per nares erupto, conjugale totum fœdavit, & suo sanguine strangulatus interiit.

Mars in secunda facie Leonis, apparet tristis, anxius, & doloribus plenus, percutit caput, propria manu dilacerat barbam suam. Maternus. Quicunque Martem in Leone habuerint, erunt homines potentes, audaces, fortes, & qui equestri præapte jaculatione delectentur, facie tristes erūt, solliciti, & multùm cogitabundi, & qui sæpiùs aliquo dolore perculsi, & caput plangant, & pectora pugnis obtundant, ac perplexi barbam manibus suis cogitationibus permulceant.

Fuit & Diomedes, ut Dares narrat, austero vultu, sed corpore honesto, quadrato, iracundus, bellax, audax, clamosus, vividus & impatiens. Nepos.

Voce ferox, animo præceps, fervente cerebro,
Ardentiq; ira calidus, quadratus in artus,
Tytides plenis meretur tidea factis
Sic animo, sic ore fero, sic fulminat armis.

Hali. Mars in prima facie Virginis, est turpis aspectus, mœsti vultus, diu servat iram. In secunda & tertia facie est cœcus, debilium membrorū, mali negotii, semp defectivus, vilis & senex. Maternus. Quicunq; Martem in Virgine habuerint, homines erunt turpissimi, fœdissimiq; aspectus, gravissimæ iracundiæ, sed eā intra pectus suū diutissimè continentes, & qui audaci semper animo in res quascūq; ab aliis intentatas ferantur. Sed cū ad secundū geniture trigonū Saturnus pervenerit, ad cœcitatem fortasse

fortaſſe, & membrorum læſionem aliquam devenient, erunt quoque pauperes, obſcuri, maliſque negotiis impediti, & qui vix ſibi neceſſaria vitæ poſſint alimenta ſubminiſtrare.

Mars in prima & ſecunda facie Libræ, emittet baliſtam, tenet arma, timetur, & eſt bonę exiſtimationis & honeſtus. In tertia facie jocationes, hilaritates diligit, cantiones, quietem, comedere, & bibere. Mars ſi fuerit inventus in Libra, homines erunt boni aſpectus, pulchræ formæ, deliciis dediti, & qui armis præcipuè delectentur, atq; equeſtri jaculatione laborent, ſed cùm ad alterum genituræ trigonum Saturnus devenerit, tunc jocoſis conviviis, lævique ſodalitiis verſabuntur, tunc joculationes, cantuſque exercebunt, tranquillo vitæ genere fœliciſſimo perfruentes.

Mars in tertia facie Sagittarii erit effœminatus & deriſor, aſſimilatur mulieribus in debilitate, pigritia, & loquela, veſtibus, & ſe comando. Maternus. Si Mars in Sagittario fuerit inventus, homines erunt molles, effœminati, ac in actibus ſuis plurimùm pigri, & inertes, vocis quidem fœmineæ, debiles quoque, ac muliebri apparatu gaudentes. Sed cùm Saturnus primum genituræ trigonum tranſierit, erunt audaces, fortes, magnanimi, & in magnis negotiis occupati, & qui viribꝰ, & magnanimitate ſua facilè ab omnibꝰ timētr.

DE FORMA ET VIRIBUS VENERIS *in ſignis Zodiaci.*

CAPUT XXVII.

HAli. Venus in omnibus partibus Arietis eſt

defectiva, tristis, doloribus plena, anxia, pauper, defectiva, eveniunt ei impedimenta, & occasiones, gravamina, & cogitatus. Maternus. Venus si in Ariete fuerit inventa, erunt homines tristes, solitarii, anxii, vitiati corpore, & animo pauperes, & mendici, & quibus plurima noceant diversarũ calamitatum impedimenta. Erunt hi quoque multæ cogitationis, & varii discursus.

Si Venus in Geminis fuerit inventa, ex Materno. Erunt formoso, delectabilique aspectu, omnibus maximè grati, homines erunt boni, bonamq; in omnes voluntatem habentes, & qui maximo quodam pietatis ardore omnibus hominibus & pauperibus, præcipuè & afflictis subvenire conentur, erunt quoq; sapientes, astuti, ingeniosi, facũdi.

Hali. Venus in omnibus partibus Leonis est debilis membris, pauper, defectiva, malorum, & diversæ formæ, ac naturæ. Maternus. Quicunque sic eam habuerint, erunt pauperes, neglecti, corpore vitiati, diversæ, variæque naturæ, & qui diversa ut plurimùm fortuna constituti, crebris sæpiùs laboribus fatigentur.

Venus in omnibus partibus Virginis, est doloribus plena, anxia, tristis, debilium membrorum, associatur pauperibus, egentibus, ac habentibus membra infirma. Maternus. Homines erunt semper tristes, anxii, solliciti, luctuosi, & qui corpore & animo vitiati, egenis ut plurimùm, & infirmis hominibus socientur.

Ven⁹ in omnib⁹ partib⁹ Capricorni, diligit jocationes, bibere, inebriari, canere, res formosas, societatem,

taté, & est bonæ staturæ. Maternus. Si Venus in Capricorno fuerit invẽta, homines erunt honesti, placidi, alacres, joculatorum, cantuum, sodalitatumque amatores, bonæ staturæ, pulchri aspectus, & qui conviviis potissimùm delectentur, resque formosas, & ornatas ament.

DE FORMA ET MORIBUS MERCURII per aliqua Zodiaci signa.

CAPUT XXVIII.

Mercurius in omnibus partibus Scorpionis est pulcher, compositus & bonæ formæ, timetur, & est pulchrarum vestium, boni equitatus, ornatus & splendidus. Maternus. Mercurius si in Scorpione fuerit inventus, homines erunt satis pulchri, ac venusti, benè compositi, bonæ apparẽtiæ, & qui ornatis vestibus delectentur, benè morati, honesti, & liberales, & qui præcipuè timeantur à multis, & assiduis gaudeant equitationibus.

Mercurius in omnibus partibus Piscium, est pulcher, acutus, intelligens, ornatæ formæ, formosarum vestium, corpore completus, & membris, honestus, honoratus, & fortis. Maternus. Si Mercurius in Piscibus fuerit inventus, homines erunt pulchri, acuti, intelligentes, legum, judiciorumque æquissimi cultores, venusti aspectus, corpore, membrisque benè compositi, ornatis vestimentis plurimùm gaudentes, facundi, diserti, in multis scientiis eruditi, hac de causa ab omnibus honorati, à quibus multa conquirant subsidia facultatum.

Mercurius in Capricorno est pauper, diminut⁹ fatigatus, infirmus, debilis membris. Maternus. Venus si in Capricorno fuerit inventa, pauperes erunt, ignobiles, omnibus facultatibus denudati, valetudinarii, membris vitiati, ac longis laborib⁹, vitæque impedimentis continuè fatigati.

Finis Libri Quarti.

JOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE LIBER QUINTUS.

PROEMIUM.

IAM ad maculas deventum est, quæ in variis corporum partibus reperiuntur, vultu, pectore, manibus, pedibus, dentibus, ungulis & oculis. Opiniones Astrologorum recensebimus, refutabimus, inde ad Physicas rationes accingemur. Veteres Astrologi has maculas secundas stellas vocabant, à superioribus impressas, præmonstrantes, qua ratione, prudentiaq; reprimi queant, nulla tamen injuncta nostris moribus necessitate, sed lubentia potiùs quadam & proclivitate ex sanguine & spiritibus physicis. Eximiæ dicunt esse gloriæ, potentiæ, & fœlicitatis signa. Suetonius de Augusto memorat, fuisse corpore maculoso, dispersis per pectus, atq; alvum genitivis notis in modum &

dum & ordinem, ac numerum stellarum cœlestis ursæ. Seleuci anulus fuit, in quo anchora effecta visebatur, cujus imago in fœmore posteris familiæ, nativa apparuit, sicut Thebis habere lanceam, genitivis notis Satorum nomini, & familiæ datum erat. Inter quos fertur brachio Dacorum notam originis quarto quoq; partu regenerari. Et Barletius in vita Scandebergi in dextro brachio ensis formam impressam esse, ut manufacta videretur, pulchrum, clarumq; bellici decoris signum. O insignem naturæ liberalitatem, vel nascentibus nobis subiicit documenta, & in corpore ipso figit insignia, quæ postmodum sint sequenda. Sed oportet, quæ syderum constellationibus assimilantur, macularum numerum stellis respondere, quæ, cùm evidentia, pulchra, & absoluta fuerint, magnam non interruptam cum fœlici exitu gloriam significabunt, sed si exigua sint vestigia, eò minorem, si non pulchra, quãdam fortunæ inæqualitatem, adversaq; multa, & non successibus parem significabunt, ac secundum corporis partes evidentiores habent effectus. In pectore primò, secundò in ventre, ut Augusto, dein dorso, ut in Scandebergo, quartò in brachio, in manibus, & in pedibus. Considerandum præterea, si in dextra, vel sinistra hominis parte, in dextro enim fœlicitatem, in sinistro infœlicitatem. Solinus de caninis dentibus loquens ait, si Gemini procedunt à dextra parte, fortunæ blandimenta promittunt, quibus ab læva, versa vice.

DE

DE MACULIS ASTROLOGORUM *& Philosophorum sententia.*

CAPUT PRIMUM.

APparet sæpissimè in humano corpore quàmplurimæ maculæ omnium generum quantitatis & formæ, & coloris, quippe maximæ, minimæ & mediocres, minimas nævos vocant, sed majores Medici ex humorum perversitate provenire, videlicet ex phlegmate albas, ex atra bile nigras Nos primùm Astrologorum placita recensebim⁹. Inquiunt enim, ex ascendentium signorum qualitatibus, & ex planetis in eis dominantibus, ac ea loca signantibus, quibus dominantur. Humanum corpus in duodenas dividunt partes, secundum signorum numerum, & sic singula signa singulas partes retinent. Caput in signo Arietis est, cervix in Tauro, humeri in Geminis. Cor in Cancro, pectus & stomachus in Leone, venter in Virgine, renes & vertebræ in Libra, natura in Scorpione, fœmora in Sagittario, genicula in Capricorno, tibiæ in Aquario, pedes in Piscibus, & sic per hæc signa universa humana membra dividuntur, & sic de moribus, & de futuris eventibus certiori fide nos admonebunt: nam ubi planetæ in his signis in natalitio reperiuntur, hæc loca signāt, maculis, nævis, vel cicatricibus & planetarum coloribus. Ex his duodecim signis Sol & Luna singula signa sortiti sunt, cæteri verò quinque planetæ bina, in quibus imperium & domicilium constituta habent. Sol in Leone suum habet domicilium,

cilium, & potestatem. Luna in Cancro, Saturnus in Capricorno & Aquario sui imperii majestatem exercet, Juppiter in Sagittario & Piscibus, Mars in Ariete & Scorpione, Venus in Tauro & Libra, Mercurius in Virgine & Geminis. Denique Martem rubra signare macula, Saturnum nigra, Solem crocea, Venerem rosea, Jovem & Lunam alba. Mercurius varia dat etiam. Luna corpus candidum, multarum variatum macularum. Sed res se aliter habet, nam maculæ non ex planetis, vel ex signis, sed ex humoribus proveniunt: quippe non Saturnus, sed atra bilis atras profert maculas, & bilis croceas, sanguis roseas, & pituita albas, & ex humorum mixturis variæ exoriuntur, non ex Mercurio. Ex calefacto sanguine russæ vel flammeæ, non ex Marte, & ex variis bilis generibus variæ nascuntur, ex porracea virides, & ex flava flavescentes, quæ in mulierum corporibus faciliùs percipiuntur, cùm candidius, ac delicatius corpus habeant. Et hi humores ea præcipuè inficiunt loca, ubi residere solent, albæ plerumque in facie, ubi ex cerebro deveniant, nigræ in pectore, ubi lien, sanguineæ in alvo, ubi jecur, & croceæ per totum corpus, ut arquati, & in costis, ubi vesica residet fellea. Sunt & ejusmodi maculæ in cæteris animalibus, etiam perpetua bonitatis & vitiorum testimonia.

MEDI-

MEDICORUM OPINIONES DE *prægnantium maculis.*

CAPUT II.

EA ſiquidem eſt imaginariæ facultatis vis, & poteſtas, ut ubi mulier fixiùs quid intueatur in conceptu, vel prægnans aliquid impenſiùs exoptet, in tenello infanti corpore varias rerum formas, quaſi ſigilla, imprimit, veluti nævos, lituras, verrucasque, quæ non facilè elui poſſint, ac emaculari. Plerunque ex leporum obtutu infantes edunt cum bifido ſuperiori labello. Simile quoddam in reliquis animantibus elaborare ſolent naturæ artifices, objectis ſub ipſo conceptus momento variarum rerum coloribus. Quo ſtratagemate uſus eſt Jacob, paſſim ſtratis, objectisque virgulis, quibus cortices ademerat, maximam gregis partem, cum ſe inirent, maculoſo tegmine, ac verſicolore vellere præſtitit, ſic picturatas alites, ſic canes, ſcutulatos equos, ac ſignatos perfecimus. Plinius. Compræhenſæ, hauſtæque ſub ipſo conceptu imagines, tùm ſubitò oborta cujusque rei cogitatio effingere ſimilitudinem, formasque miſcere credatur, ideoque plures in homine, quàm in cæteris animalibus, differentiæ, quoniam velocitas cogitationum, animique celeritas, & ingenii varietas multiformes notas imprimit, cùm cæteris animantibus immobiles ſint animi, & ſimiles omnibus, ſingulisque in ſuo cuique genere. Sic etiam videmus ſylveſtris ſuis carnem cum ſuis pilis in facie puerorum, rubras

viri

vini maculas, ac mori arboris fructus, & ejusmodi sexcenta alia, sed hæc non ex imaginatione mulierum fixa, aut ejus spiritibus omni conatu in cogitationibus conversis. Sed id alia de causa evenire putandum est, quippe ex redundantibus in corpore humoribus animalibus illis similibus. sic porcinam similitudinem in vultu referunt, & corpore: & Physiognomones ex eorum animalium vultus similitudine mores præsagiunt. Cùm enim leporini humores, aut suilli, in corpore redundant (diximus enim in humana Physiogn. ex Aristotele, quòd in homine sunt omnium animalium mores, sic etiam & humores, per mores & similitudines illas faciunt) naturæ impulsu, omni conamine facto, si prævalida sit, & robusta, ut proximiùs poterit, & citiùs expellere, vultu, pectore, manibus, aliisque partibus eiicit. Et nos ex ejusmodi notis non parùm lucis nacti sumus in cognoscendis hominum moribus, quippe qui vini notas in corpore habent, ebrii, vinosique sunt, qui apri, sylvestres, & efferati, qui leporis, timidi, & sic de cæteris. Et quemadmodum de moribus multa coniiciuntur, sic etiam de futuris, ut suo loco dicemus. Nos sæpiùs experti sumus, mulieres filios cum bifido labro genuisse, quæ nunquam leporem viderunt, & quæ filias vinosa facie, quæ vinum oderint: nec biberint, nec unquã concupierint. Sed cognovimus certissimè mores illis animalibus similes retinuisse.

CUR

CUR SINISTRAE PARTES DEXtris infœliciores.

CAPUT III.

IN Astrologorum ſcholis ſancitum eſt, Orientales partes fœlices & fortunatas eſſe, ac dextris dominari: ſecus autem Occidentales partes fœlices & fortunatas eſſe, ac dextris dominari: ſecus autem Occidentales, nam infœlices, ac infortunatas, ac ſiniſtris præeſſe. Ptolomæus ait Solem dextræ corporis parti dominari, Lunam ſiniſtræ. Alii dicunt Solem in viris dextræ parti præeſſe, in mulieribus ſiniſtræ, Lunam verò fœminis dextræ, viris ſiniſtræ. Meſſahala. Quando Mars erit ſignificator nati, & fuerit Orientalis, ſignabit natum in dextro pede, ſi fuerit Occidentalis, in ſiniſtro, & hoc nunquam fallere, quod & alii idem affirmant. Melampus de nævis ſcribens ait. Mas, vel fœmina, quæ à dextra corporis parte ſigna continet, fœlices erunt, unde & probi, & divites, ſecus autem evenit læva: nam calamitatibus omnibus obnoxii, & pauperes omninò reddentur. Sed hi falluntur, quòd id ſtellis, non phyſicis rationibus aſcribant. Dicunt enim Medici dextram hominis partem calidiorem eſſe, ob id robuſtiorem, vehementioremque eſſe: argumento mares in dextra uteri parte concipi, fœminas in ſiniſtro, & dextras partes ſiniſtris præpollere, ut ſuperiores inferioribus, ut ex Hippocrate habetur. Et Galenus. Si dextra prægrandis mammilla graveſcit, abortit mulier, ſiniſtrum teſticulum in maribus, &

bus, & sinistram matricis partem frigidiorẽ esse, & sanguinem impurum, excrementosum, humidum, & setosum recipere, & si sanguis purus, calidior, dextræ partes sinistris calidiores. Supera pars inferiori calidior est, quia calor sursum evehitur, ut ex Aristotele in Problematibus habetur. Ex his habetur, quòd dextra pars robustior est, & sua robustitate facilè superfluitates expellit, sinistra verò minùs: unde, quando utraque pars excremẽtosos & corruptos humores foràs expellit, maxima in corpore & copiosa inest materia, ob id semper animi mœstitias, infirmitates, & noxia gignunt, & infœlicia præsagiunt. Sed animadvertendum in iis, id verum esse, qui dextras partes communiter calidiores habent: nam sunt scævæ, qui sinistras calidiores habent, & in his aliter se habebit judicium, Sed sunt etiam ambidexteri, qui utraque manu æqualiter utantur, & de his etiam aliter sentiendum.

QUID SIGNIFICET NAEVUS IN fronte.

CAPUT IV.

HAli libro de astrorum judiciis docet ex signis facie apparentibus, quomodo abscondita in corporis partibus reperiantur. Inquit enim. Si videris in homine notam, vel nævum in fronte, aliam notam habet in pendili, cujus rationem naturalem in Physiogn. attulimus. Melampus verò Græcus de nævis scripsit, & quæ bona vel mala præsagierint, exponit Astrologorũ opiniones hoc

modo secutus. Nævus in fronte maris, dicit plurima bona possessurum, at in fœminæ fronte positus, regnaturam, vel magnæ potestatis futuram denotat. Sed quia hęc signa bona portendunt, ideò in dextra corporis parte esse oportet, nam in læva contrarium dénotarent. Rationes ipse ex Astrologicis quæsivit, ut supra diximus, qui nævũ in fronte habuerit, alium in pectore habebit, non in pendili, ut dixit Hali. Sed pectori præest Cancer, cui Luna dominatur. Erit igitur locuples, bonæ famæ, alti gradus, & amplæ dignitatis. Hæc Maternus, à quo Melampus. Sed naturalis ratio ita se habet. Frigidæ maculæ ad ima tendunt: nam frigidi est ad ima descendere, ad nates, coxas, & suras, at quæ ex calido eveniunt, in pectore, ac superiori corporis parte. Qui verò calidi cordis ac pectoris sunt, magnanimi sunt, fortes, viriles, nobiles, & optimè morati, unde non ab re erit, si ejusmodi homines, elati gradus, locupletes, & quàmplurima bona in vita possidebunt.

DE NAEVIS IN AURE, ET FOEMOribus, & quid portendant.

CAPUT V.

IDem quoque Melampus ait. Si nævus in aure maris apparebit, dives, ac celeberrimus fiet, eadem & fœmina, quòd nævo in fœmore signata eadem sortietur. Idem quoque Melampus, dum de fœmore ageret, ait. Tale signum in fœmore in utroque sexu, divitiarum exuberantiam denotabit

denotabit, ipseque rationes ab Astrologis deducere videtur: nam fœmora Sagittarium possident, cui Juppiter dominatur: & existens Juppiter in Sagittario in sua domo, facit gloriosos, potentes, nobiles, locupletes, copiosos, doctos, hilares, & humiles, & qui aliena patrimonia possideant. At si in sinistra parte erit, scilicet, si infortunatus, vel Occidentalis, vel à Saturno, & Marte sauciatus eo loco constitutus, odiosos, turbatos, laboriosos, & quæcunq; complere voluerit, prosperum non habebit effectum. Præterea Astrologi quibuscunq; corporis partibus planetas præesse volunt. Ptolomæus Saturnū possidere auditum dextrum, splenem, vesicam, & phlegma, Jovem tactum, pulmonem, costas, cartilagines, & sperma, Martem sinistrum auditum, renes, & testiculos, Venerem odoratum, hepar, carnem, Mercurius locutionem, deliberationem, memoriam, linguam, fel, & nares, Lunam gustum, deglutivam, stomachum, ventrem, mulierum pudenda, & omnia sinistræ partis membra. Unde, quia auris dextra à Saturno possidetur, promittere liberè potest sibi hæreditatem, & divitias ex nigro signo in aure dextra.

DE NAEVO IN SUPERCILIO, ET in pectine, & extra supercilia.

CAPUT VI.

ET Hali Abenragel ait. Si homini videris notam inter supercilium & palpebras, alteram

notam habebit in vultu inferiori, & alteram inter umbilicum & pendile, & hoc vaticinium ex astrologicis rationibus desumsit: nam pectini præest Scorpio, cui Mars dominatur, & Mars in Scorpione, ut ex Materno habetur, facit viros mulieribus deditos, ut omni posthabita pudoris honestate, & illis quandoque vim inferre conentur, & cum eis sæpius irati lites exerceant, demonstrat enim mulierosum hominem, & quibus vim inferre conetur, etiam usque ad nævum, unde multas ducturus uxores, & cum multis mulieribus tractabit, satis infœliciter. Dares Phrygius narrat Helenam notam inter duo supercilia habuisse. Cornelius Nepos ita vertit.

Sola superciliis labes interfluararis
Audaci macula tenues discriminat artus.

Hinc antiquitus orta opinio existimatur, quæ nævum inter supercilia habuerit, malè fuisse marito fida. Et ut ex Hali superius vidimus, si extra supercilium fuerit, aut supra illa, aut infra, & palpebras, non in pectine, sed infra pecten & umbilicū. Macula, quia rubra Martis erit, id est, sanguinis, & sanguinis notæ, optimæ, moderatæque.

QUID NAEVI IN NASO RECTI & obliqui, & abditis; & quid demonstrent.

CAPUT VII.

SI rutilus nævus in maris naso visitur, eum talē etiam in abditis habet. In naso verò fœminæ, sive in

ſive in oculo conſpectus, quod & ipſa illum in ſecretiori corporis parte contineat. Si marem vel fœminam in manibus nævum habentes videris, ille mares, fœmina ab eo diverſum ſexum progenerabit. Hali. Si aſpexeris hominem, & invenies in eo notam in nare, dic quod habet alium in virga virili, & alium in coſtis à parte ſiniſtra, & alium in loco, vbi ſunt capilli in pedili. Naturalis ratio eadem eſt, quam ſupra diximus, nam qui in luxuriæ membris aliquo ſigno notatus, & præſertim ignei coloris, haud dubio procul luxurioſiſſimus erit. Sequitur Melampus. Si tale ſignum in maris naſo ex obliquo cōſtiterit, per urbes hinc inde vagari demonſtrat. In fœmina ibidem poſitus, eam diverſa à pedibus paſſuram judicium eſt, quoniam & in abditis nævum habet. Cauſam ab Aſtrologis deducit, per nævum in naſo obliquũ intelligit, quando erit in ſiniſtra parte, vel ad ſiniſtram partem vergens, unde Martem infortunatum indicat, & ob id infœlicitates portendit, mobiles homines, peregrinos, & quàmplurima in itineribus paſſuros dicit, ut diximus in capite de Marte. Sed in fœminis pejus erit: nam pedibus minatur, ſcilicet mala in pedibus, compodes, dolores, & ejuſmodi ſimilia, ſed naturalis ratio eſt, quòd complexio ſupra modũ calida, quam Martiam diximus, homines mobiles, præcipitoſos, inſtabiles, furioſos, & peregrinos facit, & in continuis motionibus, & itineribus ſunt, non niſi mala in pedibus patientur, & in ſiniſtra hominis parte, depravationis naturæ ſigna diximus.

M 3

efficiosus, & ejusmodi talia, ut multoties in hoc libro ex Materno replicavimus. Cardanus maculas in dentibus albas & nigras evenire dicit, quæ cum dentibus nascuntur, & abolentur duodecim annorum spatio albæ & pituitæ redundantia, nigræ, ex melancholiæ.

DE IIS, QUI IN MENTO ET liene nævum habuerint.

CAPUT X.

SI nævum in mento mas habuerit, dives auri, argentive efficietur, idem & de fœmina putandum, eò quod ad lienis partem alterum continebit. Et paulò inferiùs Melampus. Si uterque in ea corporis parte, qua lien nævo affectus fuerit, valetudinarii vitam peraget. Et paulò post. Si uterque sub alvo signabitur, eosdem valetudinarios fore contendas. Is ex Astrologis rationem petiit: nam lieni præest Saturnus, melancholiæ dominus, & melancholia in splene residet. Saturnus infirmitates longas, vel chronicas largitur, & ob id semper valetudinarii. Sed naturalis causa est, quòd, quibus splen tumet, vel signatum nigra erit nota, ii melancholia semper abundabunt, & atrabiliarii morbi longævi sunt, & nunquam desinentes, ob id valetudinarii. Ob eandem etiam rationem paulò inferius subdit. Qui in splene signati, valetudinarii. Sed prius, ubi dixerat. Qui in mento nævum habent, divites erunt, auri, & argenti: quod in liene alterum habeant, ne videantur hæc dicta simùl adversari. Sciendum,

ſignati, magnanimi ſunt, liberales valde, & optimatum amici; & iis divitiæ, ut ſæpiùs hoc opere meminimus, & nummi nunquam deerunt.

NÆVUS IN COLLO, ET VENTRE quid portendat.

CAPUT XII.

SI in collo mas nævum poſſidebit, ditiſſimum indicat, & fœminam etiam eandem fortunam conſecuturam. Collo præſidet Taurus, cui dominatur Venus, & cui Taurus aſcendit, & ſi ſua bona in juventute prima amiſerit, poſtea cum lætitia ea denuò cumulabit, & augebit, & habebit bonæ fœlicitatis ornatum, ex Materno. Sed ego non divites, ſed voraces dicerem: nam quibus locis nævi foras expelluntur, in his potiſſimum robuſtitas & caliditas naturæ, augurarer, & qui calidam & robuſtam habent gulam, ſemper eſurientes & edaces ſunt. Præterea, ut in ſuperiori ſigno jam diximus, qui in gula, vel collo nævum habent, & alium in alvo, vel ventre habebunt, & qui in ventre habuerint, demonſtrant ibi robuſtitatem & naturæ caliditatem in concoquendo, & qui rectè concoquunt, voraces ſunt, & gulones. Ob id Melampus, In ventre, ait, tàm maris, quàm fœminæ nævus conſtitutus, voracem utrumque, & gulonem deſignat. Et nos univerſo hoc volumine vidimus: quando Natura inſtrumenta corporis ſignat, ea ſigna ad ſuam operationem exercendam, & hominis qualitates deſignandum appoſuiſſe.

Mercurio minimum. Alii majoris digiti pars, quæ extra tumet, Marti & quæ indicem respicit, Lunæ, colorem Saturno nigrum ascribunt, Lunæ album, Marti rubeum, Soli croceum, Jovi & Veneri roseum. Sed hæc futilia, & anilia sunt. Colores enim non à planetis, sed ab humoribus corporis pendent, ut sæpiùs decantavimus, melancholiæ nigrum, phlegmati albũ, sanguini roseum flavæ bili croceum, incensæ album. Astrologi dicunt. Si macula in digiti ungue Martis accidet, peregrinationem ostendit. Si miles, cum gloria & utilitate. Si nigra erit, noxia demonstrat, lites, rixas. Si Veneris alba, munera, & victorias ex ludo; at si nigra, luctus, fastidia. Si index albas ostendit maculas, lucra, utilitates, nummos, inopinatas utilitates; at si nigras, bonorum amissionem, infœlicem fortunam, & similia. Pars altera medii digiti, quæ hæret indici, Saturno datur, altera Lunæ. Si in Saturni parte macula erit alba hæreditates possidebit, donationes, ædificia; si nigra, justitias, & melancholicas passiones, & ærumnas. Si in alia parte erit macula alba, utilitatem, honorem, negotia aliena, itinera; si nigra, quæ diximus in Luna, demonstrabit. Si in ungue annularis punctus albus conspicietur, rotundus & clarus, dignitates demonstrat, bonorum augmentũ, honorum, & boni nominis, & si minor punctus, minores dignitates; sed si niger, ærumnas, ex indi-ce honores, & similia.

Si in minimo punctus albus, ostendet merces, scribas, senat⁹; si niger, afflictiones, et ejusmodi res.

At si

At si lineæ albæ erunt, demonstrant vitæ mutationes, secundum planetarum significationes. Si autem virides, manifestas, si obscuræ, obscuras, si magnæ, magnas, & si parvæ, parvas. In dextra magnis parte ex industria, in sinistra ex fortuna.

Quando exierit macula ab ungue, incipit effectus, quando autem in medio, erit in augmento, & sic de fine. Sed hæc ridicula sunt, & quæ ex astris isti evenire contendunt, physica ratione oriuntur. Sunt enim excrementa cordis: est enim cor validissimum viscus: quod à se noxia omnia propellit, sed minùs nobilia membra cum conatu, & minùs visibiles: quæ in unguibus eveniunt, maximè visibiles, quia transparentes, unde in his, & oculis faciliùs observantur. Unde quando ex aliquo intenso, & vehementissimo timore, labore, mœstitia, cor nobilissimum membrum obsidetur, sua pellit robustitate. Si atrabiliaris humor, nigras maculas ejicit, & cætera, sed præcipuè in annulari, ibi enim ex corde venæ sunt, ex hoc Medicorum jussu aurei annuli in eo gestantur digito, ut cor lætificetur, unde priùs adversa, postea maculæ ostenduntur, sed ob observantium imperitiam non animadvertuntur: nam maculas videndo, suarum ærumnarum meminerint præsentium, & futurarum. Sed ego ex paterna hæreditate cùm adversa aliqua, & maximè melancholica paterer, unde exilia, & persecutiones sufferrem, nigerrimæ maculæ in unguibus per totum septennium apparuerunt, ob sollicitudines, labores, honoris timorem, & exilia, quæ sustinebam, quæ jura cum molestiis

molestiis evanuerunt, & hoc verum observavi. Albæ nimirum ex phlegmate, cùm corpus ea redundat, & maximè in unguibus emergunt, cùm corporis partes cæterę non ita conspicuę, cum phlegmaticis considerationibus stimulamur.

MACULAE IN OCULIS QUID.

CAPUT XV.

Maculę in oculis duplices sunt, aut in albo, & tunc eveniet, quando melāncholicus humor multùm abundat, ut v. detur aliquando in moribundis, vel quando ejusmodi oculi maculosi sunt nigris maculis, & habitu sunt melancholico, unde animi passiones subsequi certum est. Vel sunt maculę in oculis, ut grana milii, vel quadrangulę diversorum colorum, ignitę, rubræ, ceruleæ, iridis coloris, quæ veneficos, & efferatos homines indicant, unde horribiles eventus, & pessimas mortes pronunciant, ut diximus in Physiognomonia.

DE NAEVIS IN MANIBUS, PEdibus, & virga quid portendant.

CAPUT XVI.

Nævus in manibus utriusque fœcundos in sobole procreanda monet viros & fœminas. Ex Melampo. Idemque. Nævus in pedibus utriusque conspectus liberorum plurimæ in ipsis fœcunditatis signum est. Sed quemadmodum diximus in

Physiogno-

Physiognomonicis, brachia, & crura eandem subeunt rationem, sic manus & pedes, & qui in manibus signatus erit, idem & scroto, sed qui in scroto signati, luxuriosi & fœcundi sunt. Mars etiam in ascendente dat signum in pede dextro, occidente in sinistro. Et Hali dixit. Si videris notam in manibus, aliam videbis in scroto, & pendilibus.

NAEVUS IN LUMBIS QUID portendat.

CAPUT XVII.

Sitàm maris, quàm fœminæ nævus in lumbis adhærebit, uterque inopia, & generis infœlicitate premetur. Ipse ab Astrologis causam petit, lumbis enim Libra præest, uti Venus dominatur. Sed si in sinistra parte signatus erit, Venerem demonstrabit infœlicem, & qui eam contrariam habebunt, non mediocria patientur detrimenta, & adversitates, idque ex rebus Venereis. Possumus & astrologicam causam adducere ex Materno. Ait enim. Juppiter in Libra, dat quoddam signum in corpore. Idemque de Jove loquens in Libra.

NAEVI IN PECTORE QUID notent.

CAPUT XVIII.

Melampus ait, cum nævum in pectore uterque gestat, paupertatis obnoxios fore judicabis. Hali Abenragel ait. Si aliquis notam habuerit in superciliis, aliam notam habebit in pe-

ctore

ctore. Legimus item apud Messahalam, quòd Saturnus in Leone signat in quadam corporis parte, quod non alibi, quàm in pectore esse potest, cui præest Leo, & Saturnus dat paupertates, & ærumnas, damna, & similia.

SI NAEVUS SUPRA COR APPAruerit, quid sperandum.
CAPUT XIX.

SI nævus in parte sinistra, facinorosum notat, cordi Leonem præesse judicandum, quòd videlicet viri sint ignei, & præfervidi cordis: Naturalis causa esse potest, quia quando cor signatum est, igneæ, & præfervidæ iræ sunt viri, ideò præcipites, sine consilio irruentes, ob id saucii, exules, ac carceribus detenti, vitam finiunt, derelicti, & ab omnibus odio habiti.

DE IIS, QUI HABENT NAEVUM in ventre, quid præsagiendum.
CAPUT XX.

IN ventre tàm maris, quàm fœminæ nævus consistens, voracem utrumque, gulonemque designat. Astrologi imò ventri & pectini dicunt Scorpionem præesse, uti Mars dominatur, qui calidissimus est, & qui ventrem calidum habent, voraces sunt, & gulones.

DE NAEVO IN GENUBUS.
CAPUT XXI.

MElamp'. Si mas in genub' nævũ obtinebit cõjugem divitem obtinebit. In fœminæ dextro

genu signum hujusmodi probitatis, in lævo verò liberorum fœcunditatis inditium interpretaberis. Genua Capricornus obtinet, cui dominatur Saturnus. Vel si in dextra parte signati sunt, denotat fœlicem Saturnum in Leone, & ibi perveniens à tempestatibus liberatus, ad serenitates & lætitias & divitias deveniet. Sed audiendi non sunt. Ratio naturalis est, quòd virtus expulsiva debilis, & humores pessimi sunt & melancholici, & ex se ipsis cadunt in partes inferiores, unde materiei paucitas demonstratur, & quòd corpus hujusmodi humoribus vacet, & qui ita signati sunt, probi sunt.

DE NAEVIS, QUI IN TALIS; QUID?
CAPUT XXII.

NÆvum si mas in pedis talo gestitat, uxori vestium usum, fœmina verò viri potestatem intercipiet. Juppiter Piscibus dominatur, qui pedibus dominatur, & ipse homines sapientes, legũ peritos, & multarum scientiarum solertes inquisitores, ob id non mirum, si eorum uxoribus vestium usum intercipient, & si in mulieribus in sinistro genu, prudentes, decoras, honestasque producet, ob id non mirum, si virilis potestas sibi adsciverit.

Finis Libri Quinti.

JOAN.

JOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE LIBER SEXTUS.

PROEMIUM.

Superest optima nostra Cœlestis Physiognomoniæ pars, scilicet, quæ ex defectibus, & excessibus humani corporis partium, aliqua de moribus, & venturis præsagiri possimus. Difficillima nempe pars, & quæ reliquas difficultate superabit, videbiturq; aliquibus sciolis quasi præpostera Astrologia, quæ non nisi ex Medicinæ, & Philosophiæ fontibus hausta sunt.

FACIE PULCHERRIMI QUID portendant.

CAPUT PRIMUM.

LOquemur de pulcherrimis, mox de deformibus ratio habebitur, si corpore pulchri sint,& animo pulchriores, vel deformes moribus, & si fortunatos, vel infelices eos reddant, qui cum illis consortium inibunt. Sed principio Ptolomæi placita videamus. Ipse enim à Jove, & Venere venustatem homines sortiri narrat, & demunt, adduntque Sol stellarum princeps splendorem, dignitatemq;, ingerens se Luna, ut superiùs libri initio quoq; vidimus. Juppiter facit albos cum quadam coloris cõmendatione, oculos nigros & magnos,& forma venerabili, & Venus similia his fa-

genu signum hujusmo
liberorum fœcunditatis
Genua Capricornus ob
turnus. Vel si in dextra pa
fœlicem Saturnum in Le
tempestatibus liberatus,
& divitias deveniet. Sed au
naturalis est, quòd virtus e
mores pessimi sunt & mela
cadunt in partes inferiores,
tas demonstratur, & quòd c
moribus vacet, & qui ita sign

DE NAEVIS, QUI IN

CAPUT X

NÆvum si mas in pedis tal
stium usum, fœmina ve
intercipiet. Juppiter Piscibus
dibus dominatur, & ipse homi
peritos, & multarum scientiaru
sitores, ob id non mirum, si eo
stium usum intercipient, & si in
nistro genu, prudentes, decoras,
ducet, ob id non mirum, si virili
sciverit.

Finis Libri Quin

is, magisteria, & officia
gis calida & humida ad
divitiæ, & omnia vitæ

RE DEFORMES
lent.

II.

losophus, quorum
item deformia ha-
m est, ut contem-
, aut non ita ele-
so, statim vene-
ut si duo aliqua
magis existime-
que etiam sen-

e virtus.

ucturam in-
bra distor-
passioni-
tiri. Ob id
compan-
ngredere-
nulli cor-
s pravitatē,
nq; sequatur.
deformia, sed
cuipiam distor-
boni. Brutus apud Brutu.

signati, magnanimi sunt, liberales valde, & optimatum amici; & iis divitiæ, ut sæpiùs hoc opere meminimus, & nummi nunquam deerunt.

NÆVUS IN COLLO, ET VENTRE *quid portendat.*

CAPUT XII.

SI in collo mas nævum possidebit, ditissimum indicat, & fœminam etiam eandem fortunam consecuturam. Collo præsidet Taurus, cui dominatur Venus, & cui Taurus ascendit, & si sua bona in juventute prima amiserit, postea cum lætitia ea denuò cumulabit, & augebit, & habebit bonæ fœlicitatis ornatum, ex Materno. Sed ego non divites, sed voraces dicerem: nam quibus locis nævi foras expelluntur, in his potissimum robustitas & caliditas naturæ, augurarer, & qui calidam & robustam habent gulam, semper esurientes & edaces sunt. Præterea, ut in superiori signo jam diximus, qui in gula, vel collo nævum habent, & alium in alvo, vel ventre habebunt, & qui in ventre habuerint, demonstrant ibi robustitatem & naturæ caliditatem in concoquendo, & qui rectè concoquunt, voraces sunt, & gulones. Ob id Melampus, In ventre, ait, tàm maris, quàm fœminæ nævus constitutus, voracem utrumque, & gulonem designat. Et nos universo hoc volumine vidimus: quando Natura instrumenta corporis signat, ea signa ad suam operationem exercendam, & hominis qualitates designandum apposuisse.

Mercurio minimum. Alii majoris digiti pars, quæ extra tumet, Marti & quæ indicem respicit, Lunæ, colorem Saturno nigrum ascribunt, Lunæ album, Marti rubeum, Soli croceum, Jovi & Veneri roseum. Sed hæc futilia, & anilia sunt. Colores enim non à planetis, sed ab humoribus corporis pendent, ut sæpiùs decantavimus, melancholiæ nigrum, phlegmati albũ, sanguini roseum flavæ bili croceum, incensæ album. Astrologi dicunt. Si macula in digiti ungue Martis accidet, peregrinationem ostendit. Si miles, cum gloria & utilitate. Si nigra erit, noxia demonstrat, lites, rixas. Si Veneris alba, munera, & victorias ex ludo; at si nigra, luctus, fastidia. Si index albas ostendit maculas, lucra, utilitates, nummos, inopinatas utilitates; at si nigras, bonorum amissionem, infœlicem fortunam, & similia. Pars altera medii digiti, quæ hæret indici, Saturno datur, altera Lunæ. Si in Saturni parte macula erit alba hæreditates possidebit, donationes, ædificia; si nigra, justitias, & melancholicas passiones, & ærumnas. Si in alia parte erit macula alba, utilitatem, honorem, negotia aliena, itinera; si nigra, quæ diximus in Luna, demonstrabit. Si in ungue annularis punctus albus conspicietur, rotundus & clarus, dignitates demonstrat, bonorum augmentũ, honorum, & boni nominis, & si minor punctus, minores dignitates; sed si niger, ærumnas, ex indice honores, & similia.

Si in minimo punctus albus, ostendet merces, scribas, senat' si niger, afflictiones, et ejusmodi res.

At si

At si lineæ albæ erunt, demonstrant vitæ mutationes, secundum planetarum significationes. Si autem virides, manifestas, si obscuræ, obscuras, si magnæ, magnas, & si parvæ, parvas. In dextra magnis parte ex industria, in sinistra ex fortuna.

Quando exierit macula ab ungue, incipit effectus, quando autem in medio, erit in augmento, & sic de fine. Sed hæc ridicula sunt, & quæ ex astris isti evenire contendunt, physica ratione oriuntur. Sunt enim excrementa cordis: est enim cor validissimum viscus: quod à se noxia omnia propellit, sed minùs nobilia membra cum conatu, & minùs visibiles: quæ in unguibus eveniunt, maximè visibiles, quia transparentes, unde in his, & oculis faciliùs observantur. Unde quando ex aliquo intenso, & vehementissimo timore, labore, mœstitia, cor nobilissimum membrum obsidetur, sua pellit robustitate. Si atrabiliaris humor, nigras maculas ejicit, & cætera, sed præcipuè in annulari, ibi enim ex corde venæ sunt, ex hoc Medicorum jussu aurei annuli in eo gestantur digito, ut cor lætificetur, unde priùs adversa, postea maculæ ostenduntur, sed ob observantium imperitiam non animadvertuntur: nam maculas videndo, suarum ærumnarum meminerint præsentium, & futurarum. Sed ego ex paterna hæreditate cùm adversa aliqua, & maximè melancholica paterer, unde exilia, & persecutiones sufferrem, nigerrimæ maculæ in unguibus per totum septennium apparuerunt, ob sollicitudines, labores, honoris timorem, & exilia, quæ sustinebam, quæ jura cum

molestiis

moleſtiis evanuerunt, & hoc verum obſervavi. Albæ nimirum ex phlegmate, cùm corpus ea redundat, & maximè in unguibus emergunt, cùm corporis partes cæterę non ita conſpicuę, cum phlegmaticis conſiderationibus ſtimulamur.

MACULAE IN OCULIS QUID.

CAPUT XV.

MAculę in oculis duplices ſunt, aut in albo, & tunc eveniet, quando melăcholicus humor multùm abundat, ut v. detur aliquando in moribundis, vel quando ejuſmodi oculi maculoſi ſunt nigris maculis, & habitu ſunt melancholico, unde animi paſſiones ſubſequi certum eſt. Vel ſunt maculę in oculis, ut grana milii, vel quadrangulę diverſorum colorum, ignitę, rubræ, ceruleæ, iridis coloris, quæ veneficos, & efferatos homines indicant, unde horribiles eventus, & peſſimas mortes pronunciant, ut diximus in Phyſiognomonia.

DE NAEVIS IN MANIBUS, PEdibus, & virga quid portendant.

CAPUT XVI.

NÆvus in manibus utriuſque fœcundos in ſobole procreanda monet viros & fœminas. Ex Melampo. Idemque. Nævus in pedibus utriuſque conſpectus liberorum plurimæ in ipſis fœcunditatis ſignum eſt. Sed quemadmodum diximus in Phyſiogno-

Physiognomonicis, brachia, & crura eandem subeunt rationem, sic manus & pedes, & qui in manibus signatus erit, idem & scroto, sed qui in scroto signati, luxuriosi & fœcundi sunt. Mars etiam in ascendente dat signum in pede dextro, occidente in sinistro. Et Hali dixit. Si videris notam in manibus, aliam videbis in scroto, & pendilibus.

NAEVUS IN LUMBIS QUID portendat.

CAPUT XVII.

Si tàm maris, quàm fœminæ nævus in lumbis adhærebit, uterque inopia, & generis infœlicitate premetur. Ipse ab Astrologis causam petit, lumbis enim Libra præest, uti Venus dominatur. Sed si in sinistra parte signatus erit, Venerem demonstrabit infœlicem, & qui eam contrariam habebunt, non mediocria patientur detrimenta, & adversitates, idque ex rebus Venereis. Possumus & astrologicam causam adducere ex Materno. Ait enim. Juppiter in Libra, dat quoddam signum in corpore. Idemque de Jove loquens in Libra.

NAEVI IN PECTORE QUID notent.

CAPUT XVIII.

Melampus ait, cum nævum in pectore uterque gestat, paupertatis obnoxios fore judicabis. Hali Abenragel ait. Si aliquis notam habuerit in superciliis, aliam notam habebit in pe-

ctore. Legimus item apud Messahalam, quòd Saturnus in Leone signat in quadam corporis parte, quod non alibi, quàm in pectore esse potest, cui præest Leo, & Saturnus dat paupertates, & ærumnas, damna, & similia.

SI NAEVUS SUPRA COR APPAruerit, quid sperandum.

CAPUT XIX.

SI nævus in parte sinistra, facinorosum notat, cordi Leonem præesse judicandum, quòd videlicet viri sint ignei, & præfervidi cordis: Naturalis causa esse potest, quia quando cor signatum est, igneæ, & præfervidæ iræ sunt viri, ideò præcipites, sine consilio irruentes, ob id saucii, exules, ac carceribus detenti, vitam finiunt, derelicti, & ab omnibus odio habiti.

DE IIS, QUI HABENT NAEVUM in ventre, quid præsagiendum.

CAPUT XX.

IN ventre tàm maris, quàm fœminæ nævus consistens, voracem utrumque, gulonemque designat. Astrologi imò ventri & pectini dicunt Scorpionem præesse, uti Mars dominatur, qui calidissimus est, & qui ventrem calidum habent, voraces sunt, & gulones.

DE NAEVO IN GENUBUS.

CAPUT XXI.

MElamp. Si mas in genub. nævũ obtinebit cõjugem divitem obtinebit. In fœminæ dextro

genu signum hujusmodi probitatis, in lævo verò liberorum fœcunditatis inditium interpretaberis. Genua Capricornus obtinet, cui dominatur Saturnus. Vel si in dextra parte signati sunt, denotat fœlicem Saturnum in Leone, & ibi perveniens à tempestatibus liberatus, ad serenitates & lætitias & divitias deveniet. Sed audiendi non sunt. Ratio naturalis est, quòd virtus expulsiva debilis, & humores pessimi sunt & melancholici, & ex se ipsis cadunt in partes inferiores, unde materiei paucitas demonstratur, & quòd corpus hujusmodi humoribus vacet, & qui ita signati sunt, probi sunt.

DE NAEVIS, QUI IN TALIS; QUID?
CAPUT XXII.

NÆvum si mas in pedis talo gestitat, uxori vestium usum, fœmina verò viri potestatem intercipiet. Juppiter Piscibus dominatur, qui pedibus dominatur, & ipse homines sapientes, legũ peritos, & multarum scientiarum solertes inquisitores, ob id non mirum, si eorum uxoribus vestium usum intercipient, & si in mulieribus in sinistro genu, prudentes, decoras, honestasque producet, ob id non mirum, si virilis potestas sibi adsciverit.

Finis Libri Quinti.

JOAN.

JOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE LIBER SEXTUS.

PROEMIUM.

Superest optima nostræ Cœlestis Physiognomoniæ pars, scilicet, quæ ex defectibus, & excessibus humani corporis partium, aliqua de moribus, & venturis præsagiri possimus. Difficillima nempe pars, & quæ reliquas difficultate superabit, videbiturq; aliquibus sciolis quasi præpostera Astrologia, quæ non nisi ex Medicinæ, & Philosophiæ fontibus hausta sunt.

FACIE PULCHERRIMI QUID *portendant.*

CAPUT PRIMUM.

LOquemur de pulcherrimis, mox de deformibus ratio habebitur, si corpore pulchri sint, & animo pulchriores, vel deformes moribus, & si fortunatos, vel infelices eos reddant, qui cum illis consortium inibunt. Sed principio Ptolomæi placita videamus. Ipse enim à Jove, & Venere venustatem homines sortiri narrat, & demunt, adduntque Sol stellarum princeps splendorem, dignitatemq;, ingerens se Luna, ut superiùs libri initio quoq; vidimus. Juppiter facit albos cum quadam coloris cõmendatione, oculos nigros & magnos, & forma venerabili, & Venus similia his fa-

cit, quæ Juppiter, nisi quòd elegantiora, & plausibiliora, muliebremque magis habitum decentia omnia habitiora, ſucculentiora, ac denique teneriora. Peculiariter oculos dat decenter ſublucidos, opitulantur autem unicuique horum configurati, Sol quidem ad formam decentem producendam & habitiorem, Luna ad majorem conformitatem, & robur, ac temperaturam vividiorem. Rurſus matutinæ ſtellæ & apparentes. Præterea paviculatim conſtellationes, tàm intra Signiferũ, quàm extra humanæ formæ conducunt: nam Libra, Virgo, & Sagittarius conformitatẽ addunt, & moderationẽ, & vocantur hæc ſigna humanæ cõfigurationis. Ad id Hali. Virgo, ut honeſtas decet mulieres, dat pulchrum corpus, aliquantulùm longùm, benè conſtitutum, non pingue. Libra pulchræ formæ, mediocris in carne & corpore, alba in carne. Idemque de Sagittario. Sed quæ longo temporis curriculo, longaque annorum ſerie Aſtrologi contemplati ſunt, & obſervârunt, & in eorum dogmatibus ſancitum eſt, ſi oculos in cœlũ elevâſſent, brevi temporis momento poterant idem aſſequi ex ipſo ſyderum aſpectu, ſitu, motu, & quantitate. Quid formoſius in cœlo Jovis, aut Veneris ſydere? Juppiter amœno colore præfulgens, magna ſplendoris prærogativa, ac majeſtate ad ſe oculos allicit, trahitque, ut vix ab eo poſſis diſtorquere, Venus roſeo, albicanti, aureo, blandoque colore radians, manè cœlum exornat, ut nil, demtis Sole & Luna, in toto cœlo ea venuſtius. Sol & Luna luminum magnitudine, affluentia & decore omnia ſuperat ſydera,

ut tanquam Reges aliis lumen, dignitates, & prærogativas communicent. Dicunt etiam propter situm divitias eorum abundantiùs polliceri, nam Orientales splendidiores, ac lumine auctiores cõspiciuntur, ut Venus mare phosphoros dicatur, quasi Lucifer, contra Occidentales, lumine orbati, ac veluti viles & dejecti, cadentes dicantur. Formam, quam à signis provenire dixerunt, non aliunde provenire conspicati sunt, quàm à primæ, vel secundæ magnitudinis stellis, atque à Jovis & Veneris naturis, quippe eodem lumine, colore, & pulchritudine refulgent. In Geminorum pedibus stellæ sunt, quorum naturæ Veneris & Mercurii. In Virgine stellæ sunt in ala, in spica, in extremis pedibus, & vestibus: & sic de reliquis. Unde ad rem redeuntes, se ejusmodi formæ in stellis conspiciuntur, coloratæ, splendentes, scintillantesque, & læto aspectu conspicuæ, ex iis optimi mores, & fortunati eventus evenire conjiciuntur. Sed his, quæ diximus, antiquorum historiæ cõtrariæ sunt, in quibus varii leguntur viri forma cõspicui, sed pravorum morum insignes, quemadmodum Alcibiades fuit, qui oris pulchritudine, & totius corporis compositione omnes sui temporis natos superavit. In pueritia viros ab uxoribus abstulit, in juventute uxores à maritis, sed moribus fuit contentiosus, incontinens, luxuriosissimus, omnibus voluptatum generibus maximè proclivis, qui & de occupanda patriæ libertate cogitavit. Idẽ de Psedomãte alibi diximus, qui omniũ formosiss. erat, atq; omniũ flagitiosissim⁹. Fuit &

ſpecioſus Diocles, ſed omni virtute refertus, qui ne ſua pudicitia à Demetrio contaminaretur, cùm ab eo nudus in balneo deprehenſus eſſet, in ferventem aquam ſe conjecit, & mori maluit, quàm pollui. Scipio Aphricanus eximia fuit forma, eximiæ quoque virtutis, ut ambigendum ſit, num forma boni quidpiam, vel mali adferat. Nos hâc quæſtionem ita abſolvemus. Duplicem dicimus eſſe formam, jocundam alteram, delicatam, teneritudine, ſucculentia, carnium lævitate; alteram elegantem, & partium concinnitate, decora majeſtate, ac divina quadam gratia plena, ad eam reverendam, obſequendamque homines cogit, hæc Jovia erit, altera Venerea, hæc ob Veneris dominium, luxurioſos, tripudiis, voluptatibus, cantilenis, conviviis, & delitiis deditos, & intemperantes facit; illa dignitates, Magiſtratus, honores & Magiſtratuſ conſequitur, optimaque morū prærogativa Principibus, Optimatibus, & Magnatibus familiaritate devincit, ut quàmplurima ab eis bona conſequātur. Hujuſmodi erat Alcibiadis, & Pſeudomanti pulchritudo; altera Dioclis, & Scipionis Jovia erat. Sed nos phyſicas rationes aſſignabimus & cœleſtes, utpote commentitias & illuſorias confutabimus. Præſtantiſſima Veneris & Jovis compoſitio ex noſtri corporis craſi reſultat, calida, videlicet, & humida temperata, ſed Jovia paululùm ad bilem vergens, ad humiditatem, ob id hæc optimis moribus, prudentia, ſcientia, & omnibus animi dotibus inſignis. Unde facilè ex ejuſmodi moribus, Magnatum & Principum familiari-

miliaritates & congressus, magisteria, & officia nanciscuntur; altera magis calida & humida ad luxuriam prona, ex alia divitiæ, & omnia vitæ commoda proveniunt.

FACIE ET CORPORE DEFORMES quid præstent.

CAPUT II.

Porphyrius Platonicus Philosophus, quorum animi iniqui sunt, corpora item deformia habere dixit: nobisq; natura datum est, ut contemptui nobis sint, qui turpi corpore, aut non ita eleganti: contrà, qui corpore formoso, statim veneremur & diligamus, usque adeò, ut si duo aliqua animi dote insigniti sint, longè magis existimemus in formato, quàm in turpi. Idque etiam sensit Virgilius.

Gratior & pulchro veniens in corpore virtus.

Pythagoras existimabat corporum structuram ingeniis non dissimilem, & distorta membra distortum ferre animum, eumque pravitate & passionibus immutatum, corpus conforme sortiri. Ob id scholæ suæ apposuit titulum, ne quis eo compange malè constructa, deformique vultu ingrederetur, pro certo habens, naturæ secreto, nulli corpori vitium accidere, nullaque corporis pravitatē, quin animi vitium, intemperantiamq; sequatur. Nec solùm mala existimantur, quæ deformia, sed inauspicatissima sunt, occurrens cuipiam distortus, mali ominis, si formosus, boni. Brutus apud

Philippos infaustum pugnæ exitum sibi significari prædixit, cùm præcedentibus aciebus deformi Æthiopi occurrisset, ut ex Plutarcho habetur. Simile accidit Hadriano Imperatori ex occursu distortissimi Æthiopis, omnia sibi extrema ingruere conjecit. Ad id Juvenalis:

Et cui per mediam nolis occurrere noctem

Legitur etiam de Agesilao Spartarum Rege claudo, cui ab oraculo pronunciatum est belli exitiũ.

Sis invicta licet tibi dico comparta cavebis,
Ne claudo victrix patiare incommoda Rege,
Includent subito multo cum tempere morbi,
Et sævo bellum prosternens omnia fluctu.

Sed accedamus ad Astrologorum placita. Ptolomæus. Saturnus Occidentalis natos facit macilentos, parvos, & nigros, sic Mars rubentes, ac exiguo capite. Præterea Occidentales imbecillia corpora, dignitate prorsus nulla, similiter Scorpio, Pisces, & Capricornus incommensuratam staturam constituunt. Sed si quis cœlum aspiciat, videbit Martis sydus obtuso ignis splendore rutilare, & Saturni lurido pallore, & horribiliter minaci, ut nemo sit sanæ mentis compos, qui ex solo eorum aspectu non conjiciat hominibus noxia sydera; & minimè salutaria esse. Ita etiam Occidentales stellæ, splendore orbatæ, minimæ magnitudinis, ac omni honore & dignitate cadere cõspiciuntur, & stellæ, quæ in Scorpionis fronte sunt, Saturniæ & Martiæ naturæ sunt, & qui in corpore græco nomine, Martis, & in nexu dorsi, Saturni, quæ in ipsa cauda Mercuriales, & gyrus etiam nebulosus, &

Martius

Martius est: & quæ in cornibus Capricorni, Martis, quæ in pedibus, & alvo, Martis, quæ in cauda, Saturni quippiam, quæ in cauda, Saturni. Quæ in capite Piscis habet, Saturni quippiam, quę in cauda Saturni, quæ in spica Martiæ, quæ in filo Septentrionali Saturniæ, quæ in nodo Martiæ. Ex his igitur stellis, quæ non solùm deformes, sed horribiles sunt, non immeritò deformes, & incommensuratos homines producere dixerunt. Sed ut superiùs diximus, etiam historiarum fides nobis adversa est, nam sunt & deformes multi, & vitiorum pleni: sunt etiam & turpes laudabilium morum, & conspicuarum virtutum. Fuit & Thersites protenso capite, deformi vultu, ac nimiùm brevi statura, quem non minùs reprobis moribus Homerus eum describit, quem sine judicio, & mensura locutum esse dixit. Aesopus omnium suæ ætatis hominum deformosissimus fuit, acuto capite, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, ventricosus, valgus, & incurvus, tandem sui temporis omnium sapientissimus fuit: nam, ut sæpiùs diximus, rem citò absolvemus, est deformis facies, cadentium, & Occidentalium Saturni, & Martis, quę ultra deformitatem habet, vilitatem, dejectionem, & abominationem, est tamen utrorumque altera deformis, sed partium concinnitate non adeò incongrua, sed suas habet quodammodò dignitates, & venerationes, uti erat Aesopi illa, altera erit Thersitis. Sed ad naturales qualitates deveniendo, est Saturni qualitas frigida &

ſicca, Martis illa calida, aridaque vehementer, quæ omnium peſſimæ ſunt, ex his nõ niſi paupertates, carceres, miſeriæ, exilia eveniunt, ut ſexcentis in locis epilogavimus, & hæc non ex cœlorum, & planetarum influentiis, ſed ex ipſa peſſima eorum temperie; & morum inſtitutione.

UTRUM CORPORE VITIATI, *ſint moribus vitiati.* CAPUT III.

Astrologi ad ſtellas referentes, quæ ex naturalibus cauſis eveniunt, inquiunt, corpore vitiatos eſſe etiam moribus vitiatos & infœliciſſimæ vitæ, quibus infortunata omnia eveniãt. Ptolomæus corporis vitia accidere ſolere dixit, cùm maleficæ ſtellæ fuerint Orientales, & planetæ Orientales potentiores ſint, & quantò maleficæ potentiores, eò deteriores, quia plus affligunt. Maternus autem Venerem in Leone corpore vitiatos reddere, & propterea pauperes, neglectos, varios, & natura diverſos, maliſque facinoribus ſemper intentos, crebriſque ſæpiùs laboribus fatigatos. Eandemque in Virgine non ſolùm corpore, ſed animo vitiatos facere, ſemper triſtes, anxios, ſollicitos, luctuoſos, & qui infimis hominibus ſemper aſſociantur, hi igitur, ut à ſtellis corporis vitia, ita & animi, & fortunæ accidere dicunt. Nos autem ſecus: nã & cauſæ naturales ſunt, & non ab aſtris: videmus enim naturam aliquando in facillimis aberrâſſe, & ideò non mirum, ſi in difficillimis, ut cùm mutilos videamus, naturæ vitia videamus, &

mus, & si circa corpus aberravit, facilè anima, quæ ipsum informat, vitiari solet, & fortuna hominis mores sequitur, si fortuna est: nam cæca & oculata hominis providentia fortuna est: nam ignoti, improvidique sunt, qui infortunati, providi verò fœlices & Physiognomones semper præ cavendum censent ab oviatione, & societate infortunati hominis, per opus naturæ superioris, scilicet ab homine, cui aliquod præcipuum organicum membrum deficiat. Et Aristoteles ad Alexandrum scribens ait, cave, præcave ab homine infelice, & diminuto in aliquo membro, sicut ab inimico, ut proverbio abierit, Cavete à signatis, ne confidatis homini, cui aliquod membrum deficiat. Et septimo Politicorum ultimo, dixit exponendos esse pueros natura orbatos, id est, vitiatos, & non nutriendos, quasi id lege sancitum sit, impossibile existimans à corpore malè organizato laudabiles actiones oriri posse, unde ad benè esse & ad benè vivendũ congrua, & sufficiens organorũ vel partiũ cõpositio. Videm⁹ quod homo partes magis congruas, benè dispositas & formatas habet, quàm fœmina, ob id justior, virtuosior, perfectiorque, fœmina injustior, dolosior, magisque imperfecta. Ex optima complexione, optima provenit corporis compositio, sic ex humorũ distemperantia, mala corporis & morum congruentia; virtus formativa, quando in ortu valida, robusta, & perfecta est, dominatur humoribus & naturæ, tunc omnia optimè disponit, & cogit obedire, secus autem in imbecilli. Dicunt Astro-

logi, quòd in decimo Scorpionis gradu ascendit homo facie, collo, oculis, & toto capitis gestu tortuosus, & contradicens, cervicis indomitæ, & obstinatæ opinionis. In prisca Romanorum Theologia à consecratione arcebantur manci, quique corpore debiles, aut membro vitiati, censebantur enim indigni, qui sacra tractarent, & M. Sergium ob pravitatem, diminutionemque corporis à sacris fuisse amotum. Et Dominus ad Moysen locutus, jussit, ne claudus, vel parvo & grandi naso, vel torto, vel fracto pede, aut manu, nec gibbosus vel lippus, nec albuginem habens in oculo ad sacerdotium assumatur. His assentire videtur Augustinus sanctus, qui dixerit, corporis incompositionem mentis inæqualitatem indicare. Regnorum libro Rex David inquit. Non ingredieris huc, nisi abstuleris cæcos, & claudos: & proposuit præmium, qui abstulisset cæcos & claudos, & iccirco proverbio dicitur, cæcus & claudus nō intrabunt in templum.

MONSTRUOSOS CORPORIBUS ESse & moribus & fortunis monstruosos.

CAPUT IV.

Etsi id cūm superiori adsimile videtur, Ptolomæus tamen differens fecit, demon[illegible] atque ex tribus colligi debere, primò, ut luminaria cadant ab angulis, nulla familiaritate cum ascendēte hærente, secundò, ut maleficæ sint in angulis, & maximè in ascendente, & decima, ultimò, ut dominus loci conjunctionis, vel oppositionis nativita-

tivita-

tivitatem præcedentis,neque aſcendenti,aut loco Lunæ, neque genituræ domino aliqua familiaritate jungatur, unde maleficis dominantibus, & in angulis conſtitutis, neceſſe eſt eſſe malorum morum, & peſſimæ fortunæ. Maternus verò dicit. Ut nil iſte appetat, nullam rem audeat, cùm ſciat, ſe ſic poſito Sole in omnibus ſuis actibus infœliciter impediri. Sed vulgò à Philoſophis decantatum eſt, monſtrum in corpore, monſtrum in anima, quod monſtrum in anima,quid ex eventibus conſequi poteſt, niſi mala, & infortunia.

Unde ſancitum in Philoſophia eſſe judico, qui aliquo deficit membro & principali, & monſtruoſum eſſe, & malè fortunatum, & ei aliquid deficere de præcognitione & prudentia, & eis, qui malè moráti, & minimè prudentes, ſemper noxia eveniũt,cùm nec prævidère nec præcavere cognoſcãt, & hominũ fortunæ & infortũæ ſunt præcognitio, & ignorantia. Maternus hæc habet. Si malevolæ ſtellę in cardinibus fuerint collocatę partiliter, Sol verò, & Luna in cardinibus poſiti diametra ſe radiatione percutiant, & benevolæ ſtellæ neque in cardinibus poſitæ, aut radiis Solis abſconſæ ſint, aut quadrupes,aut monſtrum naſcetur. Si Mars aut Solem,aut Lunam,aut horoſcopum quadrata, aut diamētra radiatione reſpiciat. Si Luna in contortis ſignis fuerit, Geminis, Tauro, Ariete, Piſcibus, Aquario, aut Capricorno. Sed poterant Aſtrologi in cœlum reſpicientes, videre ſigna tortuosè aſcendentia in Zodiaco, judicare, quòd nati ſub eis, non niſi tortuoſi eſſe

poterant,

poterant, sed tortuosè ascendentia signa sunt, quæ breviori tempore peroriuntur, cùm in eorum ascensione plus de Æquatore, quàm de Ecliptica, & hæc computantur, ut à medietate Signiferi descendente à principio Capricorni usque ad finem Geminorum. Contrà signa, quæ directè ascendunt, rectos homines progignere, & benè dispositos. Signa bicorporea sunt Gemini, Sagittarius, & Capricornus, dixeruntque Astrologi bicorporea, quòd in eis quàmplurima reperiebantur sydera, natura bonorum planetarum, quòd oculis & coloribus poterant divinare, sine tanti temporis curriculo. In Geminorum pedibus stellæ sunt natura Mercurii & Veneris, in capite duæ Mercurii & Martis, in cuspide Sagittarii, Lunæ & Martis, in arcu, ubi manus, Jovis & Martis, in ore, Solis & Martis, in dorso, Jovis & Mercurii, in pedibus Jovis & Saturni, in cauda, Veneris & Martis, in ore, Saturni & Veneris, in pedibus & alvo, Martis & Mercurii, in cauda, Saturni & Jovis. Summa igitur Astrologorum erit, Si malevolæ stellæ in cardinibus positæ, vel Luna & Sol inimica radiatione eas sauciabunt, sine auxilio fortunarum, sunt causæ monstruosorum. Sed quid optimi, vel boni saltem in moribus, in fortuna & vita portendere poterant? Sed ad physicas rationes reducendo, tanta humorum, complexionũ & qualitatum discrepantia, & contrarietas, ex qua monstra, & non naturæ ordine generata, quomodo bonos mores, vitam, fortunas portendere poterunt? Legimus in historiis, monstra illicò nata

regni

regni amissionem prædixisse, mortes, pestes, prælia, sanguinis effusiones, & tunc expirâsse, idque naturali evenit ratione, nam præter naturæ ordinem nati, brevissimæ sunt vitæ, & anima, quicquid longo tempore factura erat, hoc brevi temporis intervallo demonstrat, & melancholici etiã propè morituri futura solent divinare.

DE LONGIORIBUS ET BREVIORIbus viris.

CAPUT V.

LOquendum de iis hominibus, qui longitudine super alios attollantur, & de breviori statura præditis, quid morum, & vitæ contingentiũ portendant. Ptolomæus in Centiloquio. Dominus genituræ in sublimitatibus, & horoscopi ipsorum in signorum principiis, & in signis rectæ ascensionis, longioris staturæ natos producit.

Hæc quoque ex cœlesti Physiognomonia apparent, & à similitudine quoque desumtum est: nã quando Sol, vel alter planeta in sui deferentis auge, in sublimi orbis elevatione, quia maximè à nobis longè abest, longos homines facere, & cum in opposito augis, atque propè nos est, breves corpore facere. Et in signis rectæ ascensionis videntur rectè ascendere: ob id rectos facere, & longos: in tortuosis verò breves. Idem quoque initio signorum. Rectæ ascensionis signa sunt, quæ, dum in sphæra obliqua ascendunt, plus temporis occupãt, quàm cum minori arcus Æquinoctialis, quàm Eclipticæ peroriuntur, & sunt ab initio Can-

cri us-

cri usque ad finem Sagittarii. Sed hoc non ex astrorum principiis, sed naturæ. Planetæ autem, quæ longe à nobis absunt, leviùs operãtur, & sunt effœtarum virtutum, ob id languidos, imbecilles, & emasculatos, contrà autem breves, quia virtutes arctiùs coguntur in corpore, fortiores, & validiores, & robustioris virtutis. Physica ratio est, in brevibus corporibus sanguis parvo loco continetur, unde motiones veloces, & operando & intelligendo satis sunt celeres, & in brevi corpore breve est inter cor & cerebrũ iter, ubi spiritus accendũtur: ob id fortiores & fortunatiores quoq; cõtrà autẽ in magnis corporibus existentè magna latione spirituũ, tardi⁹ ad supera, & ad operationes accedunt, ob id in his non vividi spiritus, & illustres apparent, sed effœti & debiles, unde omnes debiles, timidi & infœlices in votis consequendis, quàm breviores, ut latiùs in nostris Physiognomonicis.

DE CORPORIBUS MAGNIS, ET parvis.

CAPUT VI.

DIcemus de corporibus magnis & parvis. Dicimus magna corpora, non longa, ut paulò antè diximus, sed lata, & magna, & parva corpora, quæ macilenta & imbecillia sunt. Ptolomæus. Sol & Luna maximè opitulantur ad decentiorem formam producendam, & habitiorem. Inter planetas reliquos Juppiter & Venus, quia reliquis majores

majores. Saturnus verò, & Mercurius parvi. Præterea matutinæ stellæ apparentes ingentia efficiũt corpora, & præeuntes moderata. Et quarta vernalis scilicet Aries, Taurus, & Gemini staturosos efficiunt, magis ad calidam, humidamque naturã accedentes. Præterea signa, quæ corpulentos faciunt & staturosos homines, esse Leonem, Virginem, & Sagittarium. Contrà verò, cùm stellæ Occidentales constiterint, imbecillia corpora, dignitate prorsus nulla. Et autumnalis quarta Libra, Scorpio, & Sagittarius, graciles efficit, & sicciores, & signa, quæ parva producunt corpora, Piscis, Cancer, & Capricornus. Tandem in Cẽloquio. Domini genituræ macilentorum hominum latitudinem non habẽt, quòd si latitudo Australis, agiles erunt, sin Borealis, pigri. Hæc ex superiorum syderum Physiognomonia addisci poterant; nam Sol & Luna sunt omnium planetarum maximi, ideò imaginari poterant ex eorum magnitudinibus corporum quantitates posse provenire. Præterea Orientes planetæ, manè per interpositos humores conspiciuntur, ideò videntur solito majores, imò decuplo ampliores, Occidentales postea macilentos, dejectos. Et verna quarta, quia hilaris annus, rident omnia, videntur floridiores homines gigni, & pinguiores: contrà autumnalis mœsta, nebulosa, & tristis, quia arbores fructibus spoliantur, & videtur mundus veluti mœstus. Omnes planetæ ab Ecliptica latitudinem magnã habentes, videntur corporis latitudinẽ gignere, & q latitudine carẽt, macilentiã.

Et

Et signa corpulenta, quæ major stellarum caterva decorat, videntur etiam habitiora, opulentioraq; corpora largiri: sic ubi minor stellarum numerus, minùs pinguedinis. Sed ad physicas rationes redeundo, non ex astris, sed naturali ratione provenire. Vernalis quarta ideò homines corpulentiores facit, quia, qui sub ea nascuntur, sæpenumero ex calida humidaque complexione constant, & nos hic sæpiùs, & alibi diximus, qui calida, humidaque constant temperie, pingues, carnosi, & qui sub autumnali quarta, frigidi, & sicci, & qui ejusmodi temperie constant, sicci & macilenti. Præterea Luna frigida & humida, ex quibus pinguedo, & Sol calidus & siccus, fit ex his temperies ad corporis habitudinem. Et in reliquis planetis Venus & Juppiter sunt etiam calidi & humidi, & ideò efficiunt staturosos, ex Marte & Saturno calido & sicco & frigido & sicco minor pinguedo. Planetæ latitudinem habentes faciunt homines pingues, quia minùs calidi, ex qua macies, sed latitudo Australis, quia calidior, agiles facit, Borealis tardos & hebetes, quia magis humida. Ex his igitur colligunt Astrologi Jovem & Venerem dominantes in horoscopo planetas Orientales, latitudinē habentes, & in vernali quarta, & in signis, Leone, Virgine, & Sagittario, præcipua, & fortunata signa, quæ in suis domiciliis Jovem, Mercurium, & Solem recipiunt, natos faciunt benè moratos, amatos, gloriosos, dignos, fideles, & hujusmodi similes, contrà, signa à Marte & Saturno dominata, in latitudine Septētrionali,

Occiden-

Occidentalia, & cadentia, natos formare immorigeratos, macilentos, tristes & infœlices, & qui corpulenti, desides, ad acquirendas opes minùs paratos, & ex sicca & frigida, & calida temperie malignos, & pessimos.

DE EUNUCHIS, ET QUID *portendant.*
CAPUT VII.

Inquit Ptolomæus. Si Venus masculina, & luminaria, & Verna Occidentalis, maleficæ proximè sequentes partes ascendant, mares evirati nascuntur, & testium vitiis affecti, præcipuè in Ariete & Libra, & aliquando ab oculorum vitiis non liberi. Quod Ptolomæus dixit, maxima evenit ratione; nam Venus malè affecta, genitalia officit, & ratione luminariorum malè affectorum lumina malè officiuntur. Maternus. Si Luna cum Saturno fuerit partiliter collocata, & Venus eam qualibet radiatione prospexerit, & Saturnus in finibus Veneris, aut Venus in finibus Saturni, nec Juppiter Lunam aliqua radiatione respiciet, Eunuchi fiunt. Sol & Luna in fœmininis signis inventi, aut simul positi, adversis locis collocati, & Venus in fœminino constituatur. Luna & Mars in quocunque cardine partiliter collocati Eunuchos faciunt. Si Mars aut Luna diametra sibi fuerint radiatione contrarii, Venus in dextro eorum quadrato fuerit, & Venus de diametro Saturnum respiciet per sinistrum quadratum, Lunã, & Martem pulsaverint, ut Venus de diametro

Lunam & Martem de quadrato respicient, Eunuchi nascuntur. Sed Physica nos admonet ratio, frigidos & siccos, vel frigidos & humidos minimè salaces esse, & si virilia habent, frugi non sunt, sed complexio calida & humida, vel calida & sicca luxuriosos reddit. Luna frigida & humida, Saturnus frigidus & siccus, & hi planetæ contrarii sunt luxuriæ, & sauciaverint Venerem, id est, complexionem calidam & humidam de opposito, id est, maxima oppositione, nam calidum oppositũ frigido, & siccum humido, aut quadrata radiatione, scilicet calida & humida Venus, calidus & siccus Mars, cùm in una qualitate discordant, in altera consentiunt simul, ut sint apertæ inimicitiæ. Ex his sæpè orbamur lumine, nam sicut inordinati coitus visum debilitant, sic superfluum sperma in corpore retentum venenum generat.

DE COECIS, ET QUID PORtendant.

CAPUT VIII.

PTolomæus. Oculorum orbitas à luminaribus causatur, malè in cœlo constitutis. Videlicet si in angulis prima, & decima constituantur, in anaphoris infortunarum. Si Luna in ascendente solitaria, alterius oculi orbitatem portendit cum Sole congrediens, aut ex adverso posita, ambobus oculis orbati. A quo Maternus. Sol in ascendente, Luna in medio cœli in angulis infortunarum, & ab hinc longè absint beneficæ stellæ, cœcos, aut lumi-

luminibus vitiatos reddit. Ptolomæus. Vel si eadem luminaria in stellis nebulosis Signiferi reperiuntur, ut in Plejadibus Tauri, asellis, Cancri cuspide sagittæ Sagittarii, in urna Aquarii, vel Leone, vel Berenicis crine, vel nebulosis stellis extra Zodiacum lactea via, stellis occultis, aut nebulosis, vel obscuris stellis nubis naturæ, Martis & Solis. Et in Centiloquio. Si Luna Soli adversa in nebulosis stellis adjungitur, erit in nati visu malũ. Qui enim sub eclipsi nascuntur, oculis turbabuntur. Præterea Saturnus & Mars minantur etiam luminibus. Si sunt in Occiduo cardine, & ambæ maleficæ stellæ in cardine Orientali, & Sol quoq; in cardine, oculis capietur. Præterea si Mars aut Saturnus, Lunam in angulis sitam Occidentalem, & hi ipsi in centris constituti Solem accesserint, utrique oculo minantur. Mars quidem à plaga, aut pulsatione, ferro, aut actione cœcitatem adducit. Si Mercurius concitatus in palęstris & gymnasiis, aut malorum hominum incursibus, Saturnus per suffusionem, frigus, glaucomata, & similia. Et in Centiloquio. Si Luna in Occiduo cardine, ambæque maleficæ stellæ in cardine Orientali, & Sol quoque cardinalis, natus ipse oculis capietur. Ab eo Maternus. Saturnus & Mars in cardinibus pariliter constitutus, vel Sol & Luna in horoscopo, & Mars in septima, & benevolæ non aliqua radiatione respiciant. Sed quæ Astrologi ex variis experientiis emendicati sunt, poterant ex stellarum physiognomonia illicò edocere. Quis non videt Solem & Lunam esse, veluti cœli

oculos? ut enim oculi nostrum corpus illuminant, ita & luminaria hæc magna cœlum & mundum illuminant. Quid in homine illustrius quàm oculus? quid in cœlo nobilius, quàm duo hæc luminaria? ut oculi hominum stellæ, ita & stellæ sunt mũdi oculi. Aequum igitur erat, ut cùm ea luminaria in cœlo lumine orbarentur, ut in eclipsi, ut qui sub ea nascerentur, essent & luminibus orbati, & qui sub stellis illis nebulosis, obscurisque nascerentur, & oculi quoq; eorum caligarent. Sunt enim Plejades in Tauro, aselli in Cancro, nebulosæ & obscuræ, ut cœcos & lumine orbatos diceres: Et quia in cœlo lactea via conspicitur, non aliunde lac illud evenit; nisi ex obscuris stellis, & vix visu perceptilibus, ut in metheoris nostris latiùs explicavimus. Sic & Martis sydus retusè rubet, & Saturni plumbeo colore livescit, ut non immeritò hominum luminibus impedimenta minentur.

Sed ex eorum scriptis colligere poterimus, luminaria, ut potissimum in angulis infeliciter collocata portendunt natos maxima difficultate Magistratus, officia, & dignitates consecuturos, cùm ipsi sint, qui ejusmodi dignitates largiantur. Item Saturnus & Mars infesti, infirmitates, vulnera & ignes decernunt, & eorum aspectus infortunati, violenta etiam morte necati minantur. Idemq; promittitur ex Luna in ascendente infœliciter collocata. Sed hæc non ex cœlesti influxu portendi: sed ex ipsa morum qualitate, nam qui cœci sunt, ex affecto cerebro malum provenit, & maximus defectus in maximo viscere, maximum est,

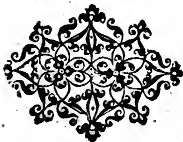
unde

unde & maximè, eorum actiones læduntur, & qui ejusmodi viscere vitiati sunt, scelesti sunt, unde facilè in rixas & mortes perventuri sunt. Unde non infoeliciter dictum fuit; Cavete à diminutis, quia infortunati. Et per diminutos maximè omnium intelliguntur cœci, & gibbosi, quia diminutio cecidit circa principalia viscera, cerebrum & cor.

Quæ dicta sunt de corporibus cœlestibus, aut naturali temperamento qualitatum, aut humorum, sic sunt accipienda, ut intelligatur posse quidem humanam voluptatem ex his moveri ad eum modum, quo movetur ab exteriore objecto, non tamen quantùm ad exercitium actus, ut explicat S. Thomas 1.2.q.4. a ter. 5. Unde & Aristoteles ait, Sapiens dominabitur astris.

FINIS.

FINE

oculos?ut enim oculi nostrum corpus illuminant, ita & luminaria hæc magna cœlum & mundum illuminant. Quid in homine illustrius quàm oculus? quid in cœlo nobilius, quàm duo hæc luminaria? ut oculi hominum stellæ, ita & stellæ sunt mūdi oculi. Aequum igitur erat, ut cùm ea luminaria in cœlo lumine orbarentur, ut in eclipsi, ut qui sub ea nascerentur, essent & luminibus orbati, & qui sub stellis illis nebulosis, obscurisque nascerentur, & oculi quoq; eorum caligarent. Sunt enim Plejades in Tauro, aselli in Cancro, nebulosæ & obscuræ, ut cœcos & lumine orbatos diceres: Et quia in cœlo lactea via conspicitur, non aliunde lac illud evenit; nisi ex obscuris stellis, & vix visu perceptilibus, ut in metheoris nostris latiùs explicavimus. Sic & Martis sydus retusè rubet, & Saturni plumbeo colore livescit, ut non immeritò hominum luminibus impedimenta minentur.

Sed ex eorum scriptis colligere poterimus, luminaria, ut potissimùm in angulis infeliciter collocata portendunt natos maxima difficultate Magistratus, officia, & dignitates consecuturos, cùm ipsi sint, qui ejusmodi dignitates largiantur. Item Saturnus & Mars infesti, infirmitates, vulnera & ignes decernunt, & eorum aspectus infortunati, violentà etiam morte necati minantur. Idemq; promittitur ex Luna in ascendente infœliciter collocata. Sed hæc non ex cœlesti influxu portendi: sed ex ipsa morum qualitate, nam qui cœci sunt, ex affecto cerebro malum provenit, & maximus defectus in maximo viscere, maximum est, unde

unde & maximè, eorum actiones læduntur, & qui ejusmodi viscere vitiati sunt, scelesti sunt, unde facilè in rixas & mortes perventuri sunt. Unde non infoeliciter dictum fuit; Cavete à diminutis, quia infortunati. Et per diminutos maximè omnium intelliguntur cœci, & gibbosi, quia diminutio cecidit circa principalia viscera, cerebrum & cor.

Quæ dicta sunt de corporibus cœlestibus, aut naturali temperamento qualitatum, aut humorum, sic sunt accipienda, ut intelligatur posse quidem humanam voluptatem ex his moveri ad eum modum, quo movetur ab exteriore objecto, non tamen quantùm ad exercitium actus, ut explicat S. Thomas 1.2.q.4. *a ter. 5. Unde & Aristoteles ait, Sapiens dominabitur astris.*

FINIS.

